

**TREŠO VALSTU VALSTSPIEDERĪGO
INTEGRĀCIJAS POLITIKAS NOVĒRTĒJUMA
METODOLOĢIJAS ROKASGRĀMATA**

Rīga 2011

Šī publikācija ir veidota ar Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda atbalstu. Par publikācijas saturu atbild nodibinājums *Baltic Institute of Social Sciences*. Publikācijas izdošana ir finansēta no Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo fonda (75%) un Latvijas valsts (25%) budžeta līdzekļiem.

Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijas izstrādes darba grupa: Brigita Zepa, Evija Kļave, Iveta Ķešāne, Inese Šūpule, Oksana Žabko, Iveta Bebrīša un Lelde Vaivode.

Projekta vadītāja: Evija Kļave

© Baltic Institute of Social Sciences, 2011

Elizabetes iela 65-16, Rīga, LV-1050, Latvija
Tālr.: 371 67541528, 371 67217553
Fakss: 371 67217560
www.biss.soc.lv

Saturs

Saīsinājumi.....	2
Ievads	3
Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas novērtējuma jomas un indikatoru grupas	4
Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas novērtējuma jomas	4
Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas novērtējuma indikatoru grupas	5
TVVP integrācijas politikas novērtējuma regularitāte.....	7
Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas novērtējuma indikatori, to mērīšanā izmantojamie datu avoti un metodes	8
Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas novērtējuma instrumenti.....	23
1. Tiesiskā regulējuma un rīcībpolitikas novērtējuma instruments trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas jomā.....	23
2. Mērķa grupas mērījumu instruments kvantitatīvajai aptaujai	36
3. Sabiedriskās domas mērījumu instruments: Latvijas iedzīvotāju aptaujas anketa	42
4. Ziņošanas anketa par nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības gadījumiem	48
5. Ārvalstu un nacionālā finansējuma programmu (projektu) rezultātu izvērtējuma instrumenti	50
Pielikumi	53
1. pielikums. Citu valstu integrācijas politikas novērtēšanas pieredze.....	53
2. pielikums. Mērķa grupas mērījumu instruments krievu un angļu valodā	60

Saīsinājumi

BISS – *Baltic Institute of Social Sciences* (Baltijas Sociālo zinātņu institūts)

CSP – Centrālā statistikas pārvalde

ES – Eiropas Savienība

EEZ – Eiropas Ekonomikas zona

IeM – Iekšlietu ministrija

IZM – Izglītības un zinātnes ministrija

LR - Latvijas Republika

MIPEX – *Migrant Integration Policy Index* (Migrantu integrācijas politikas indekss)

MK – Ministru Kabinets

NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra

NVO – nevalstiskā organizācija

PMLP – Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde

PUA – pastāvīgās uzturēšanās atļauja

TUA – termiņuzturēšanās atļauja

t.sk. – to skaitā

TVVP – trešo valstu valstspiederīgais/-ie

u.c. – un citi

u.tml. – un tamlīdzīgi

VR – Valsts robežsardze

Ievads

Trešo valstu valstspiederīgo (TVVP) integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijas izstrādes nepieciešamību nosaka Eiropas Savienības (ES) un nacionālā līmeņa politikas dokumenti¹. Tās izveidošana ir īstenota Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda 2009. gada programmas ietvaros ar mērķi izstrādāt Latvijas TVVP integrācijas politikas īstenošanas un progresa uzraudzības instrumentus un novērtēšanas sistēmu, lai nodrošinātu sekmīgu TVVP integrācijas procesu, kas iekļaujas kopējā ES integrācijas politikas ietvarā.

TVVP integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijas izstrāde ir balstīta uz ES definētajiem integrācijas politikas pamatprincipiem, kuri dalībvalstīs tāpat kā Latvijā tiek īstenoti Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda darbības ietvaros,² tādējādi nodrošinot saskaņotu pieeju imigrantu integrācijai ES dalībvalstīs. Tie ir šādi:

- Integrācija ir dinamisks, visu imigrantu un dalībvalsts pamatiedzīvotāju savstarpējas pielāgošanās divvirzienu process.
- Integrācija prasa ES pamatvērtību respektēšanu.
- Nodarbinātība ir galvenais integrācijas procesa komponents, un tam ir centrālā nozīme, lai imigranti piedalītos, sniegtu savu ieguldījumu vietējās sabiedrības dzīvē un lai šis ieguldījums kļūtu acīmredzams.
- Pamatzināšanas vietējās sabiedrības valodas, vēstures un institūciju jomā ir neaizstājami integrācijas faktori; imigrantu sekmīga integrācija ir iespējama tikai tad, ja viņiem sniedz iespēju iegūt šīs pamatzināšanas.
- Izglītības jomā pieliktām pūlēm ir izšķiroša nozīme, lai imigrantus un īpaši viņu pēcnācējus sagatavotu par veiksmīgākiem un aktīvākiem sabiedrības dalībniekiem.
- Labākas imigrantu integrācijas faktoru vidū izšķirošs ir nosacījums, ka ieceļotājus nediskriminē un viņi ir līdztiesīgi pamatiedzīvotājiem attiecībā uz piekļuvi iestādēm, kā arī sabiedriskiem un privātiem labumiem un pakalpojumiem.
- Svarīgs integrācijas mehānisms ir bieža sadarbība imigrantu un dalībvalsts pilsoņu starpā. To var attīstīt kopīgos forumos, starpkultūru dialogā, sniedzot informāciju par imigrantiem un viņu kultūru, kā arī veicinot labākus dzīves apstākļus pilsētu vidē.
- Eiropas Pamattiesību harta garantē dažādu kultūru un reliģiju praksi, un šīs tiesības ir jāaizsargā, ciktāl tas nav pretrunā ar citām nepārkāpjamām Eiropas tiesībām vai atsevišķo valstu likumiem.
- Imigrantu integrāciju, īpaši vietējā līmenī, veicina viņu līdzdalība demokrātijas procesos un integrācijas politikas un pasākumu formulēšanā.³

TVVP integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijas kontekstā **TVVP integrācija** ir definēta kā šīs grupas iekļaušanās process Latvijas sabiedrībā un to ietekmējošo nosacījumu un iespēju kopuma atbilstība ikviena indivīda tiesību un brīvību vienlīdzības principam, ievērojot nacionālos un starptautiskos tiesību pamatus. TVVP integrācija vietējā sabiedrībā ir divvirzienu process.

¹ LR „Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda daudzgadu programmas 2007. – 2013. gadam” 2. prioritāte nosaka izstrādāt rādītājus un novērtējuma metodoloģiju, lai izvērtētu progresu, pielāgotu politiku un pasākumus TVVP integrācijas jomā; Eiropas Komisijas paziņojums COM (2005) 389 Padomei, Eiropas Parlamentam, Ekonomikas un Sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai „Kopīgā integrācijas programma - Ietvars trešo valstu pilsoņu integrācijai Eiropas Savienībā”; Eiropas Padome. Daudzgadu stratēģiskā programma brīvības, drošības un tiesiskuma jomā, t.s. Stokholmas programma (2010. – 2014. gads) (2010/C 115/01).

² Padomes Lēmums Nr. 2007/435/EK, ar ko laikposmam no 2007. gada līdz 2013. gadam izveido Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fondu kā daļu no Vispārīgās programmas „Solidaritāte un migrācijas plūsmu pārvaldība”, 10. paragrāfs.

³ Eiropas Komisijas paziņojums COM (2005) 389 Padomei, Eiropas Parlamentam, Ekonomikas un Sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai „Kopīgā integrācijas programma - Ietvars trešo valstu pilsoņu integrācijai Eiropas Savienībā”, 12.lpp. Piezīme: šajā dokumentā lietots jēdziens imigranti, kas aptver dažādas imigrantu grupas, tajā skaitā trešo valstu valstspiederīgos.

TVVP integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijas **mērķa grupa**, ievērojot Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda nosacījumus, ir trešo valstu, kas nav ES, Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) un Šveices pilsoņi, kuri uzturas Latvijā ar termiņuzturēšanās atļauju ne ilgāk kā 10 gadus. Vienlaikus TVVP integrācijas politikas novērtēšanas metodoloģijas pamatprincipi – sabiedrības dzīves politikas jomas un indikatoru grupas ir noteiktas tā, lai šī sistēma būtu piemērojama arī citām integrācijas politikas tiešajām mērķa grupām.

TVVP integrācijas politikas novērtējuma metodoloģija ir izstrādāta vairākos līmeņos. Vispirms ir noteiktas sabiedrības dzīves politikas jomas, kas veido sabiedrības integrācijas kā horizontālas politikas ainu. Lai veiktu vispusīgu katras jomas izvērtējumu, ir noteiktas vairākas indikatoru grupas, atbilstoši kurām ir noteikti to vērtēšanas kritēriji un instrumenti. Tas nozīmē, ka katra no jomām tiek vērtēta, izmantojot dažādus datu avotus, metodes un instrumentus, tādējādi nodrošinot savstarpējās papildinātības principu gadījumos, ja kādā no indikatoru grupām pastāv datu vai informācijas ieguves ierobežojumi. Novērtējuma metodoloģijas kopējā struktūra ir izstrādāta tā, lai to būtu iespējams lietot gan kā kompleksu un vienotu sistēmu, gan kā atsevišķus moduļus. Proti, atkarībā no politikas novērtējuma mērķiem, vajadzībām, pieejamā finansējuma un citiem faktoriem, iespējams veikt vienas vai vairāku jomu izvērtējumu vienā vai vairākās indikatoru grupās.

Rokasgrāmatā ir raksturotas TVVP integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijā iekļautās sabiedrības dzīves jomas un indikatoru grupas, sniegts izvērstas katras jomas indikatoru, to mērīšanā izmantojamo datu avotu un metožu saraksts, kā arī piedāvāti novērtējuma veikšanā izmantojamie instrumenti. Rokasgrāmatas elektroniskā versija ir pieejama nodibinājuma „Baltic Institute of Social Sciences” mājas lapā www.biss.soc.lv.

Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas novērtējuma jomas un indikatoru grupas

Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas novērtējuma jomas

TVVP integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijā ir iekļautas astoņas sabiedrības dzīves politikas pamatjomas.

- **Latviešu valoda un pamatzināšanas par Latviju:** latviešu valodas prasmes ir priekšnoteikums, lai notiktu sekmīga TVVP iekļaušanās citās sabiedrības dzīves jomās. TVVP integrācijas politikas novērtējumā ir nepieciešams skatīt gan valsts izvirzītās latviešu valodas prasmes TVVP, gan valsts nodrošinātās iespējas šo prasību izpildei. Vienlaikus ir iekļauti rādītāji par citu valodu prasmēm un iespējām saglabāt un attīstīt savu valodu un kultūru. Nozīmīgs priekšnosacījums TVVP iekļaušanās procesam ir viņu pamatzināšanas par Latviju, tās vēsturi, kultūru, vietējās sabiedrības dzīves veidu, informācijas pieejamību par vietējām institūcijām.
- **Nodarbinātība:** nodarbinātība veicina un stiprina TVVP iekļaušanos mītnes valsts sabiedrībā. Uzmanība ir pievērsta TVVP iespējām, sociālajiem un tiesiskajiem ierobežojumiem iekļauties Latvijas darba tirgū.
- **Veselība:** vispārējie cilvēktiesību principi paredz nodrošināt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību visiem sabiedrības locekļiem. TVVP integrācijas kontekstā svarīgi ir uzraudzīt veselības pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, tādējādi nodrošinot vienlīdzības principu ievērošanu.
- **Izglītība:** novērtējuma metodoloģija paredz veikt mērījumus par TVVP iekļaušanos vietējās izglītības sistēmas dažādos līmeņos. TVVP integrācijas politikas novērtējuma kontekstā būtiska ir izglītības loma TVVP nodarbinātības un pilsoniskās līdzdalības procesos.
- **Sociālā un tiesiskā aizsardzība:** ar sociālās un tiesiskās aizsardzības kā sabiedrības dzīves politikas pamatjomu tiek saprasta TVVP statusa drošība, indivīdu pieredze saskarsmē ar tiesībsargājošām iestādēm un iespējas saņemt tiesisko un sociālo aizsardzību Latvijā.
- **Mājoklis:** mājoklis kā viena no sabiedrības dzīves politikas pamatjomām tiek skatīta mājokļa pieejamības kontekstā, kā arī vērtējot mājokļa atrašanās vietas ietekmi uz telpiskajiem integrācijas procesiem un sociālo kontaktu veidošanos.

- **Sociālie kontakti:** sociālo kontaktu veidošana ar vietējo sabiedrību ir gan sekmīgas sociālās iekļaušanās priekšnosacījums, gan pozitīvu integrācijas procesu rezultāts. Uzmanība ir pievērsta sociālo kontaktu veidošanās kontekstiem, to biežumam un veidiem, aptverot kontaktu instrumentālās, emocionālās, pozitīvās un negatīvās pieredzes dimensijas.
- **Politiskā un pilsoniskā līdzdalība:** TVVP līdzdalība mītnes valsts demokrātijas procesos raksturo augstāku iekļaušanās vietējā sabiedrībā pakāpi. Šajā jomā ir skatītas TVVP iespējas iesaistīties mītnes valsts demokrātijas procesos un TVVP pilsoniskās līdzdalības pieredze, kas izpaužas kā dalība NVO, TVVP interešu pārstāvības un aizstāvības nodrošināšana.

TVVP integrācijas politikas svarīga komponente ir **diskriminācijas un neiecietības** mazināšana un novēršana. TVVP integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijā diskriminācija iekļaujas pilnīgi visās iepriekš minētajās sabiedrības dzīves politikas jomās, tāpēc tā nav izdalīta kā atsevišķa joma. Tā kā diskriminācija ir sarežģīti identificējama un mērāma, jo ietver subjektīvu indivīda izpratni par to, vai konkrētā situācija ir bijusi diskriminējoša, diskriminācijas jēdziens ir aizvietots ar nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības jēdzienu, pamatojoties uz rases, reliģisko, etnisko vai nacionālo piederību u.c. pazīmēm. Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības mērījumus ir paredzēts veikt vairākās indikatoru grupās – valsts iestāžu reģistrētie dati, NVO sektora apkopotā informācija un mērķa grupas mērījumi (sk. TVVP integrācijas politikas novērtējuma indikatori, to mērīšanā izmantojamie datu avoti un metodes; mērķa grupas mērījumu instruments kvantitatīvajai aptaujai; ziņošanas anketa par nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības gadījumiem).

Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas novērtējuma indikatoru grupas

Katra TVVP integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijā iekļautā sabiedrības dzīves politikas joma ir mērāma sešās indikatoru grupās, kas paredz atšķirīgu metožu un instrumentu izmantošanu datu ieguvē un analizē.

- **Tiesiskais regulējums un rīcībpolitika**

Šī indikatoru grupa attiecas uz Latvijas tiesisko regulējumu, kas nosaka TVVP dzīves situāciju Latvijā. Līdzšinējie pētījumi⁴ ir parādījuši šīs indikatoru grupas nozīmīgumu integrācijas procesu novērtējumā, jo TVVP iekļaušanās pieredzi gan virza, gan ierobežo mītnes valstī pastāvošās tiesiskās normas. Līdzās tiesisko normu vērtējumam nozīmīgs rādītājs katrā sabiedrības dzīves politikas jomā ir valstī īstenotā rīcībpolitika. Tas nozīmē, ka būtiski ir ne vien tas, vai konkrētas tiesiskās normas vai politikas attīstības dokumenti nosaka konkrētu pasākumu īstenošanu, piemēram, valsts valodas apmācību, bet arī tas, vai un kā šie pasākumi tiek īstenoti praksē.

Tiesiskā regulējuma indikatoru mērījumi starptautiskā līmenī, t.sk. par Latviju, tiek veikti, nosakot migrantu integrācijas politikas indeksu (*Migrant Integration Policy Index*, turpmāk tekstā - MIPEX). Šis indekss ļauj salīdzināt ES dalībvalstu, EEZ valstu, Šveices, ASV un Kanādas situāciju imigrantu integrācijas jomā. Šo mērījumu mērķis ir novērtēt, kādā mērā TVVP ir pieejamas dažādas tiesības analizētajās valstīs salīdzinājumā ar mītnes valstu pilsoņiem un ES pilsoņiem kopumā.⁵ TVVP integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijā ir iekļauti atsevišķi MIPEX indikatori mērījumu veikšanai tajos aspektos, kuros Latvijā, balstoties uz līdz šim veiktajiem pētījumiem,⁶ ir konstatēti lielākie ierobežojumi vai neatbilstības ES līmenī noteiktajiem imigrantu integrācijas pamatprincipiem.

Tiesiskā regulējuma un rīcībpolitikas novērtējums ir jāveic gan kompetento un atbildīgo valsts pārvaldes un pašvaldību iestāžu pārstāvjiem, gan ārējiem vērtētājiem - politikas analīzes ekspertiem. Tiesiskā regulējuma novērtējumu ieteicams papildināt arī ar valsts pārvaldes un pašvaldību pārstāvju tiešajām intervijām gadījumos, kad ir radušās grūtības sniegt indikatoru atbilstības izvirzītajiem kritērijiem novērtējumu.

⁴ Migration Integration Policy Index (MIPEX), <http://www.integrationindex.eu/>. Ķešāne, I.,Kaša, R. Mācāmies uzņemt: imigrantu integrācija Latvijā. Mācāmies uzņemt: imigrantu integrācija Latvijā un Polijā. Akule, D. (red.), Rīga, Providus, 2008; Zepa B., Šūpule I., Ķešāne I., Lulle A., u.c. Imigranti Latvijā: iekļaušanās iespējas un nosacījumi, Rīga: Baltijas Sociālo zinātņu institūts, 2009.

⁵ Turpat.

⁶ Ķešāne, I.,Kaša, R. Mācāmies uzņemt: imigrantu integrācija Latvijā. Mācāmies uzņemt: imigrantu integrācija Latvijā un Polijā. Akule, D. (red.), Rīga, Providus, 2008.

- **Statistikas dati**

Pasaulē atzīta prakse analizēt imigrantu integrāciju ir salīdzināt imigrantus raksturojošos sociāli demogrāfiskos rādītājus ar vietējo sabiedrību raksturojošiem sociāli demogrāfiskiem rādītājiem dažādās sociālo, ekonomisko, politisko un kultūras dzīvi raksturojošās jomās. Statistikas datu analīze ļauj atspoguļot TVVP iekļaušanās Latvijā struktūru dažādos griezumos attiecībā pret pamatiedzīvotāju struktūru.

Saskaņā ar ES rekomendāciju⁷ statistikas datu ieguvē par TVVP ir izmantojams Eiropas Kopienas statistikas apsekojums (Kopienas statistika par ienākumiem un dzīves apstākļiem, saīsināti no angļu valodas – EU-SILC) un Darba spēka apsekojums, kas iekļaujas kopējos ES darba spēka statistiskajos mērījumos. Latvijā abus šos apsekojumus īsteno Centrālā statistikas pārvalde (CSP). EU-SILC apsekojuma datu ierobežojums ir nepietiekami liels kopējais izlases apjoms, kas liedz aptvert tādu TVVP skaitu, kas nodrošinātu iegūto datu ticamību un ļautu veikt nepieciešamos aprēķinus. Lai šos datus varētu izmantot TVVP integrācijas politikas novērtējuma mērķiem, ir nepieciešams uzlabot izlasi. Nodarbinātības jomā EU-SILC datus būtiski papildina Darba spēka apsekojums, kura kopējais izlases apjoms nodrošina arī pietiekamu skaitu TVVP. Abos apsekojumos būtu ieteicams iekļaut papildus rādītāju – personas tiesiskais statuss vai uzturēšanās Latvijā tiesiskais pamats (termiņuzturēšanās atļauja, pastāvīgās uzturēšanās atļauja u.c.).

Statistikas datu avots par TVVP ir arī dažādi valsts reģistri – Iedzīvotāju reģistrs (datus apkopo PMLP), Darba atļauju reģistrs (datus apkopo PMLP), Uzturēšanās atļauju reģistrs (PMLP), Valsts Izglītības informācijas sistēma (datus apkopo IZM). Šobrīd pastāv vairāki šo reģistru datu izmantošanas ierobežojumi: pirmkārt, tie nav savstarpēji saistīti un liedz iegūt visaptverošu informāciju par konkrētu mērķa grupu; otrkārt, pētniekiem ir apgrūtināta šo reģistru datu pieejamība. Lai šos datus varētu izmantot, TVVP integrācijas politikas novērtējuma veicējiem ir jānodrošina pieeja šiem datiem.

Svarīgi ir analizēt statistikas datus dzimuma griezumā, jo TVVP sievietes un vīriešu stāvoklis bieži vien ir krasi atšķirīgs dažādās jomās. Tas saistīts ar konkrētu tautu tradīcijām, paražām un uzskatiem par sievietes un vīriešu lomu sabiedrībā.

- **Mērķa grupas mērījumi**

Mērķa grupas – TVVP, kas Latvijā uzturas ar TUA ne vairāk kā 10 gadus, - situācijas mērījumi kā atsevišķa indikatoru grupa ir iekļauta, lai iegūtu TVVP integrācijas politikas novērtējumu no pašas mērķa grupas perspektīvas. Šāda pieeja ļauj iegūt zināšanas par integrācijas procesa norisi, to sekmējošiem un kavējošiem apstākļiem indivīda līmenī. Mērķa grupas mērījumi ir balstāmi uz pētījumiem, kuros ir izmantojamas gan kvantitatīvās, gan kvalitatīvās datu ieguves un analīzes metodes – aptaujas, novērojumi, padziļinātās intervijas u.c.

- **Sabiedriskās domas mērījumi**

Sabiedriskās domas mērījumu indikatoru grupu veido trīs indikatoru apakšgrupas – mediju monitoringa dati, politiskā diskursa analīze un sabiedriskās domas pētījumi.

Mediji un politiskā elite ir nozīmīgi sabiedriskās domas veidotāji, kas nosaka šo aģentu veidotā un izplatītā diskursa analīzes iekļaušanas nepieciešamību TVVP integrācijas politikas novērtējumā. Politiskā diskursa analīzei metodoloģijas autori iesaka izmantot tādas metodes kā politisko partiju programmu analīzi un politiku padziļinātās intervijas, savukārt mediju monitoringā kombinēt kontentanāli ar diskursa analīzi. Konkrētu metožu pielietojums izriet no politiskā un mediju diskursa analīzes mērķiem, kas nosaka arī izmantojamās instrumentus.

Sabiedriskās domas mērījumi aptver sabiedrības attieksmes un sociālās prakses izmaiņu novērtējuma rādītājus. Savstarpēja tolerance un atvērtība attīstās un nostiprinās kā vietējā sabiedrībā, tā TVVP vidū. Tāpēc TVVP integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijā ir paredzētas sabiedriskās domas aptaujas par attieksmi pret dažādu tautību, kultūru, reliģiju un sociālo grupu pārstāvjiem. Svarīgi ir nodrošināt sabiedriskās domas mērījumu regularitāti, pielietojot vienotu instrumentu (sk. Sabiedriskās domas mērījumu instruments: Latvijas iedzīvotāju aptaujas anketa), lai iegūtie rezultāti būtu salīdzināmi un varētu noteikt izmaiņas sabiedrības attieksmēs.

⁷ European Commission and Eurostat. (Luxembourg, March 2011) Zaragoza pilot study. Indicators of immigrant integration.

- **Nevalstiskā sektora informācija**

Nozīmīga loma TVVP integrācijas procesā ir nevalstiskajam sektoram. NVO pilda vairākas funkcijas – pirmkārt, tās īsteno integrācijas politikas pasākumus dažādās sabiedrības dzīves jomās; otrkārt, tās nodrošina mērķa grupas pārstāvniecību politikas veidošanas procesos, pārstāvot un aizstāvot tās intereses pašvaldību un nacionālā līmenī; treškārt, integrācijas politikas novērtējuma kontekstā būtiska ir NVO darbība TVVP pārstāvēto kultūru saglabāšanas un attīstīšanas jomā Latvijā. Lai novērtētu šo funkciju īstenošanu ietekmi uz kopējo TVVP iekļaušanos Latvijas sabiedrībā, ir nepieciešams veikt pētījumus ar mērķi analizēt to NVO darbību, kas ietekmē TVVP situāciju visās sabiedrības dzīves politikas jomās.

Līdzās minētajām funkcijām ļoti svarīga ir NVO iesaistīšanās nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības gadījumu reģistrēšanā un šādu datu apkopošanā. Lai efektīvi izmantotu nevalstiskā sektora kapacitāti šajā jomā, ir nepieciešams, pirmkārt, izstrādāt vienotu instrumentu šādu gadījumu fiksēšanai (sk. ziņošanas anketu par nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības gadījumiem); otrkārt, institucionalizēt šādu datu apkopošanas praksi. Kaut arī šobrīd šāda prakse pastāv fragmentāri⁸, integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijas indikatoru matricā ir iekļauti indikatori, kas, ieviešot vienotu nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības pieredzes apkopošanas sistēmu, būtu izmantojami kopējam integrācijas politikas novērtējumam.

- **Ārvalstu un nacionālā finansējuma programmu (projektu) rezultāti**

Kopš 2009. gada Latvijā tiek īstenoti TVVP integrācijas pasākumi, balstoties uz Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda daudzgadu programmā 2007. - 2013. gadam noteiktajām prioritātēm.

Līdz šim TVVP integrācijas pasākumu uzraudzības un izvērtējuma īstenošanu Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo fonda programmu ietvaros nosaka Vispārīgās programmas „Solidaritāte un migrācijas plūsmu pārvaldības” likums. Saskaņā ar to notiek projektu īstenošanas gaitas uzraudzība, progresa, noslēguma un novērtējuma ziņojumu sagatavošana, kā arī programmu ieviešanas izvērtēšanas pasākumi.⁹ Uzraudzības rādītāji Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo fonda programmās paredzētajām aktivitātēm ir definēti katrai aktivitātei savi. Tie nav sistematizēti tā, lai vērtētu īstenotās aktivitātes un pasākumus dažādās sabiedrības dzīves politikas jomās. Turklāt netiek izvērtēti projektu pasākumu rezultāti ikdienas prakses un interakciju līmenī, kas liedz iegūt zināšanas par integrācijas politikas rezultātu izpausmēm sabiedrībā. TVVP integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijā šī indikatoru grupa ir iekļauta ar mērķi izvērtēt ārvalstu un nacionālā finansējuma programmu TVVP integrācijas jomā rezultātus kvantitatīvi atbilstoši programmu rezultativitātes rādītājiem un kvalitatīvi, veicot projektu ieguldījuma integrācijas procesa īstenošanā kvalitatīvu izvērtējumu.

TVVP integrācijas politikas novērtējuma regularitāte

TVVP integrācijas politikas novērtējuma regularitāte ir atšķirīga dažādās indikatoru grupās. Ikgadēju integrācijas politikas novērtējumu vēlams un iespējams veikt tādās indikatoru grupās kā statistikas dati, tiesiskais regulējums un nevalstiskā sektora informācija par nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības gadījumiem.

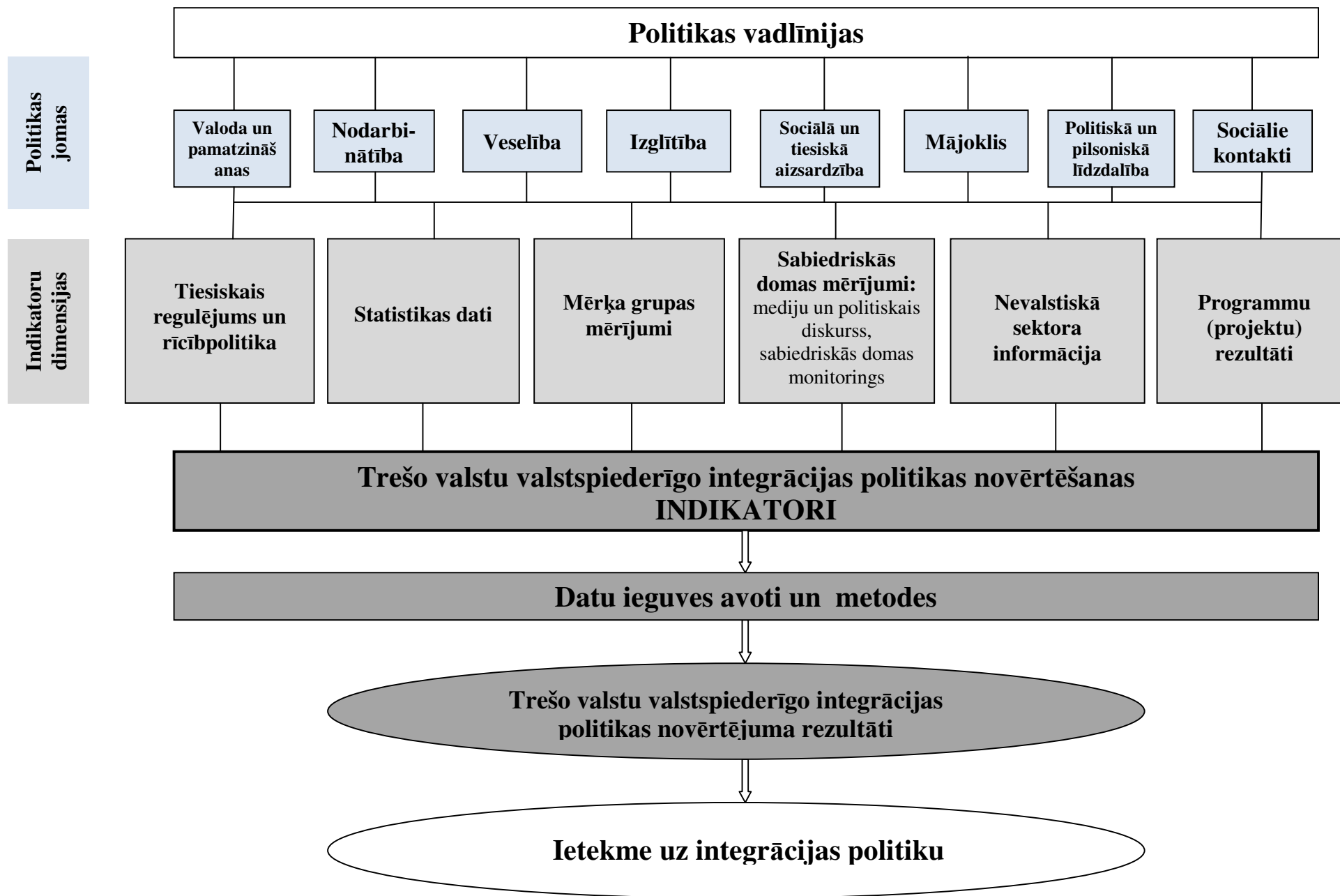
Ārvalstu un nacionālā finansējuma programmu (projektu) rezultātu izvērtējuma veikšanas regularitāti nosaka programmu/projektu īstenošanas periodi.

Mērķa grupas, NVO darbības un sabiedriskās domas pētījumus, t.sk. mediju un politiskā diskursa analīzi, vēlams veikt vismaz reizi trijos gados, ievērojot pēc iespējas vienotu metodiku katrā no politikas jomām, lai iegūtie dati būtu salīdzināmi, kas ir būtiski integrācijas politikas progresa novērtējuma kopējiem mērķiem. Padziļinātus mērķa grupas mērījumus, kuros tiek izmantotas kvalitatīvās datu ieguves un analīzes metodes, iespējams veikt atsevišķās sabiedrības dzīves politikas jomās. Aktuālāko jomu izvēlē jāņem vērā ikgadējos novērtējuma rezultātus citās indikatoru grupās.

⁸ Vairākas NVO iegūst informāciju par diskriminācijas un neiecietības gadījumiem, taču šī informācija daudzos gadījumos netiek fiksēta un apkopota. NVO pieredzi šajā jomā šobrīd Latvijā regulāri apkopo Latvijas Cilvēktiesību centrs, kas kopš 2003.gada darbojas kā Eiropas Rasisma un ksenofobijas informācijas tīkla (RAXEN) nacionālais atbalsta punkts. Nacionālo atbalsta punktu tīkla uzdevums ir savākt datus un informāciju par rasismu, ksenofobiju un antisemitismu nacionālajā līmenī.

⁹ Vispārīgās programmas “Solidaritāte un migrācijas plūsmu pārvaldība” ietvaros izveidoto fondu vadības likuma 7. pants (02.04.2009.).

Integrācijas politikas novērtēšanas un uzraudzības metodoloģijas izstādes koncepcijas shēma

Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas novērtējuma indikatori, to mērīšanā izmantojamie datu avoti un metodes

Sabiedrības dzīves politikas jomas	Integrācijas politikas novērtēšanas indikatoru grupas	TVVP integrācijas politikas novērtēšanas INDIKATORI	Informācijas un datu ieguves avoti	Metodes
Valoda un pamatzināšanas par Latviju	Tiesiskais regulējums un rīcībpolitika (sk. Tiesiskā regulējuma un rīcībpolitikas novērtējuma anketu)	<ul style="list-style-type: none"> • Valsts nodrošina latviešu valodas apguves iespējas TVVP ar TUA. <p>Latviešu valodas prasmes un apguves iespējas PUA iegūšanai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Latviešu valodas prasmes līmenis TVVP ar TUA pastāvīgās uzturēšanās atļaujas iegūšanai. • Latviešu valodas pārbaudījuma, lai iegūtu PUA, izmaksas TVVP ar TUA. • Atbalsts latviešu valodas apguvē TVVP ar TUA, lai nokārtotu latviešu valodas pārbaudījumu PUA iegūšanai. <p>Pamatzināšanas par Latviju</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valsts nodrošina integrācijas kursus (kursi par valsts vēsturi, vietējo kultūru, valsts institūcijām u.c. jautājumi) TVVP ar TUA. • Integrācijas kursu izmaksas TVVP ar TUA. • Prasības TVVP ar TUA apmeklēt integrācijas kursus. 	Politikas dokumenti Normatīvie akti	Dokumentu analīze Valsts pārvaldes iestāžu pārstāvju anketēšana un intervēšana Politikas analīzes ekspertu vērtējums
	Statistikas dati	<ul style="list-style-type: none"> • Latviešu valodas prasmes pārbaudī nokārtojušo skaits (PUA vai pilsonības iegūšanai). • Latviešu valodas prasmes līmenis. 	PMLP statistikas dati	Statistikas datu analīze
	Mērķa grupas mērījumi (sk. TVVP aptaujas anketu)	<p>Valoda</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVVP valodu prasme (dzimtā valoda, citas valodas). • TVVP lietotās saziņas valoda/valodas Latvijā. • Motivācija apgūt latviešu valodu. • Latviešu valodas apguves pieredze (institūcija, kas nodrošina valodas apguvi, mācību ilgums, vērtējums). • Atbalsts latviešu valodas apguvei (piemēram, latviešu valodas kursu pieejamība). • Informācijas pieejamība un informētība par latviešu valodas kursiem. <p>Pamatzināšanas par Latviju</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informācijas pieejamība un informētība par integrācijas kursiem par Latvijas vēsturi, kultūrvēsturi, vietējās sabiedrības dzīves veidu, vietējām institūcijām, kas ir atbildīgas par TVVP jautājumiem. • Motivācija apmeklēt integrācijas kursus. • Integrācijas kursu pieredze (institūcija, kas nodrošina kursus, kursu ilgums, vērtējums). 	Pētījums	Kvantitatīvās un kvalitatīvās socioloģisko pētījumu metodes: <ul style="list-style-type: none"> • TVVP aptauja (pašreizējā anketa) • Dziļās intervijas ar TVVP • Ietvertais novērojums

		<ul style="list-style-type: none"> Integrācijas kursu satura atbilstība mērķa grupas vajadzībām. <p>Nevienlīdzīga un atšķirīga attieksme</p> <ul style="list-style-type: none"> Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze pēc lietotās valodas. 		
	Sabiedriskā doma	<p>Mediji</p> <ul style="list-style-type: none"> Mediju diskurss par TVVP latviešu valodas prasmi, apguves motivāciju un integrāciju (konteksti, diskursa aģenti, TVVP piešķirtās nozīmes). 	Mediju monitorings	Kontentanalīze un diskursa analīze
		<p>Politiskais diskurss</p> <ul style="list-style-type: none"> Partiju programmu nostājas par imigrāciju un TVVP integrāciju. Partiju programmu nostājas par latviešu valodas apguvi TVVP vidū. Partiju programmu nostājas par latviešu valodu kā TVVP integrācijas instrumentu. Politiku diskurss par TVVP integrāciju un latviešu valodas lomu šajā procesā. 	Pētījums	Politisko partiju programmu analīze Politiku intervijas
	(sk. Iedzīvotāju aptaujas anketu)	<p>Iedzīvotāji</p> <ul style="list-style-type: none"> Attieksme par nepieciešamību TVVP zināt un lietot latviešu valodu. Saziņas valoda ar TVVP. Viedoklis par atbildību par latviešu valodas apguves nodrošināšanu TVVP vidū (darba devējs, valsts, iedzīvotāji, u.c.). 	Pētījums	Iedzīvotāju aptauja
	Nevalstiskā sektora informācija (sk. NVO anketu par nevienlīdzīgas attieksmes gadījumiem)	<ul style="list-style-type: none"> Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze pēc lietotās valodas. NVO, t.sk. mazākumtautību un dažādu kultūras biedrību/nodibinājumu, darbība latviešu valodas apmācības un integrācijas kursu jomā. 	NVO apkopotā informācija Pētījums	NVO anketēšana par nevienlīdzīgas attieksmes gadījumiem Dziļās intervijas ar NVO
	Programmu (projektu) rezultāti (sk. Ārvalstu un nacionālā finansējuma projektu rezultātu izvērtējuma instrumentu)	<ul style="list-style-type: none"> Projektu ietekme uz latviešu valodas un pamatzināšanu par Latviju apguves jomu. Projektu aktivitāšu ietekme uz TVVP problēmu risināšanu šajā jomā. Projektu aktivitāšu atbilstība mērķa grupas vajadzībām un interesēm šajā jomā. Projektu rezultātu pēctecība un ilgspēja šajā jomā. 	Programmu (projektu) kvantitatīvs un kvalitatīvs izvērtējums Īstenoto projektu izpildes ziņojumi Pētījums	Dokumentu analīze Gadījumu izpēte: dziļās intervijas ar projektu īstenotājiem un dalībniekiem
Nodarbinātība	Tiesiskais regulējums un rīcībpolitika	<p>Piekluve darba tirgum</p> <ul style="list-style-type: none"> Tiesības strādāt TVVP, kuram izsniegta TUA uz ģimenes apvienošanās pamata, ierodoties pie laulātā, kuram ir TUA. TVVP ar TUA, kurš ir ieradies Latvijā nodarbinātības nolūkā, zaudējot darbu, dots samērīgs laika periods¹⁰, kurā ir iespējams atrast citu darbu un nokārtot jaunu uzturēšanās un darba atļauju, neizbraucot no Latvijas. Laika periods, pēc kura beidzas TVVP ar TUA, kurš ieradies nodarbinātības nolūkā, piesaiste konkrētam darba devējam. Ierobežojumi TVVP ar TUA darba tirgus piekļuvei privātajā sektorā atbilstoši tiesiskajam regulējumam. 	Politikas dokumenti Normatīvie akti	Dokumentu analīze Valsts pārvaldes iestāžu pārstāvju anketēšana un intervēšana Politikas analīzes ekspertu vērtējums

¹⁰ Laika perioda samērīgumu iespējams noteikt, balstoties uz līdz šim veikto pētījumu rezultātiem par darba meklēšanas ilgumu.

		<ul style="list-style-type: none"> Ierobežojumi TVVP ar TUA darba tirgus piekļuvei sabiedriskajā sektorā atbilstoši tiesiskajam regulējumam. <p>Darba ņēmēja tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> Prasība darba devējam nodrošināt darba līguma tulkojumu TVVP ar TUA valodā, kas viņam ir saprotama. TVVP ar TUA ir vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem sociālās apdrošināšanas un sociālo pakalpojumu jomā (bezdarbnieka pabalsts, maternitātes pabalsts, ģimenes pabalsts, sociālā palīdzība, pensija u.c.) TVVP ar TUA tiesības kļūt par arodbiedrības biedru. Rīcībpolitika, kas vērsta uz TVVP ar TUA informēšanu par viņu tiesībām nodarbinātības jomā. <p>Atbalsta pasākumi nodarbinātības jomā</p> <ul style="list-style-type: none"> Valstī tiek īstenotas aktivitātes, kas veicina TVVP ar TUA iekļaušanos darba tirgū. TVVP ar TUA piekļuve valsts īstenotajiem nodarbinātības atbalsta pasākumiem (kvalifikācijas un pārkvalifikācijas kursiem, latviešu valodas apguves kursiem dažādām TVVP grupām). Nacionālā mērogā tiek veicināta TVVP ar TUA prasmju un kvalifikācijas, kura iegūta ārpus ES, atzīšana. 		
	Statistikas dati	<p>PMLP dati</p> <ul style="list-style-type: none"> Izsniegto darba atļauju skaits TVVP (pieejami dati par šādiem rādītājiem: respondenta profesija, nodarbinātības nozare, nodarbināšanas veids, darba samaksas apmērs mēnesī, darba stundu skaits nedēļā, izglītība). <p>CSP EU-SILC dati</p> <ul style="list-style-type: none"> Aktivitātes rādītājs: nodarbināts, darba meklētājs, pensijā vai priekšlaicīgi pensionējies. Aktivitātes statuss: pilna laika algots darbinieks, nepilna laika algots darbinieks, pilna laika uzņēmējs vai pašnodarbināta persona, nepilna laika uzņēmējs vai pašnodarbināta persona, darba meklētājs, skolēns/students, vecuma pensionārs/priekšlaicīgi pensionējies, invalīds vai ilgstoši darbnespējīga persona, mājsaimnieks/-niece. Uzņēmuma, kurā strādā, saimnieciskās darbības veids saskaņā ar NACE 2. redakciju. Pašreizējā profesija/amats. Nodarbinātības statuss pašreizējā darba vietā: darba ņēmējs, darba 	PMLP Darba atļauju reģistrs ¹¹ CSP (EU-SILC) ¹² CSP Darbaspēka apsekojums ¹³ Valsts Darba Inspekcija	Statistikas datu analīze

¹¹ Saskaņā ar 21.06.2010. MK noteikumiem Nr.553 „Noteikumi par darba atļaujām ārzemniekiem”.

¹² Šeit un turpmāk – saskaņā ar 06.11.2006. MK noteikumu nr.922 „Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi” 147., 148., 149., 190. pielikumiem.

¹³ Šeit un turpmāk - saskaņā ar 06.11.2006. MK noteikumu nr.922 „Valsts statistikas pārskatu un anketu veidlapu paraugu apstiprināšanas noteikumi” 153. pielikumu.

	<p>devējs, pašnodarbināta persona, neapmaksāts darbs ģimenes uzņēmumā, privātpraksē, piemājas vai zemnieku saimniecībā.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rakstiski noslēgts darba līgums vai mutiska vienošanās par darbu. • Darba līguma veids: darba līgums uz nenoteiktu laiku, darba līgums uz noteiktu laiku vai par noteiktu darba izpildi. • Ienākumu sadalījums TVVP grupā attiecībā pret vietējiem iedzīvotājiem. • Ienākumi bruto/neto iepriekšējā kalendārā gada laikā. • Ienākumi kalendārā gada laikā/mēnesī neto no darba samaksas. <p>CSP Darbaspēka apsekojuma dati</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laiks (gads/mēnesis), kad sākts darbs pie pašreizējā darba devēja vai kā pašnodarbinātajam/darba devējam. • Pamatdarbā nostrādāto stundu, t.sk. virsstundu, skaits pārskata periodā. • Darba, t.sk. cita pamatdarba meklēšana (meklēšanas veidi, ilgums, meklētā darba veids, ir/nav reģistrēts kā bezdarbnieks, NVA pakalpojumu izmantošana). • Laika periods kopš pēdējās iebraukšanas Latvijā, izņemot īslaicīgu tūrisma, komandējumu. • Dzimšanas vietas valsts, tautība, pilsonība. <p>Valsts Darba Inspekcijas dati</p> <ul style="list-style-type: none"> • Iesniegto un izskatīto sūdzību skaits Valsts Darba Inspekcijā. 			
Mērķa grupas mērījumi	<ul style="list-style-type: none"> • Informācijas pieejamība un informētība par TVVP tiesībām nodarbinātības jomā • Nodarbinātības nozare. • Nodarbinātības veids. • Pašreizējā profesija/amats. • Ienākumu apmērs (neto). • Apmierinātība ar darba apstākļiem (drošība, atalgojums, darba devēju un darba kolēģu attieksmes). • Darba meklēšanas pieredze pēdējos piecos gados. • Darba atteikuma iemesli. • Izglītības dokumentu un profesionālās kvalifikācijas atzīšana. <p>Nevienlīdzīga un atšķirīga attieksme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze darba meklējumos. • Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze darba vietā. 	Pētījums	<p>Kvantitatīvās un kvalitatīvās socioloģisko pētījumu metodes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVVP aptauja (pašreizējā anketa) • Dziļās intervijas ar TVVP • Ietvertais novērojums • Sociālais eksperiments 	
Sabiedriskā doma	<p>Mediji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mediju diskurss par TVVP nodarbinātību Latvijā (konteksti, diskursa aģenti un TVVP piešķirtās nozīmes). 	Mediju monitorings	Kontentanalīze un diskursa analīze	
	<p>Politiskais diskurss</p> <ul style="list-style-type: none"> • Partiju programmu nostājas par TVVP nodarbinātību Latvijā. • Politiku diskurss par TVVP nodarbinātības jomā. 	Pētījums	<p>Politisko partiju programmu analīze</p> <p>Politiku intervijas</p>	

		Iedzīvotāji <ul style="list-style-type: none"> Risinājumi, kuriem dod priekšroku, darbaspēka trūkuma gadījumā. Attieksme pret TVVP iebraukšanu Latvijā nodarbinātības nolūkā. 	Pētījums	Iedzīvotāju aptauja
	Nevalstiskā sektora informācija	<ul style="list-style-type: none"> Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze nodarbinātības jomā. NVO, t.sk. mazākumtautību un dažādu kultūras biedrību/nodibinājumu, darbība nodarbinātības jomā. 	NVO apkopotā informācija Pētījums	NVO anketēšana par nevienlīdzīgas attieksmes gadījumiem Dziļās intervijas ar NVO
	Programmu (projektu) rezultāti	<ul style="list-style-type: none"> Projektu ietekme nodarbinātības jomā. Projektu aktivitāšu ietekme uz TVVP problēmu risināšanu šajā jomā. Projektu aktivitāšu atbilstība mērķa grupas vajadzībām un interesēm šajā jomā. Projektu rezultātu pēctecība un ilgtspēja šajā jomā. 	Programmu (projektu) kvantitatīvs un kvalitatīvs izvērtējums Īstenoto projektu izpildes ziņojumi Pētījums	Dokumentu analīze Gadījumu izpēte: dziļās intervijas ar projektu īstenotājiem un dalībniekiem
Izglītība	Tiesiskais regulējums un rīcībpolitika	Tiesības uz izglītību <ul style="list-style-type: none"> TVVP ar TUA un viņu bērnu vienlīdzīgas iespējas ar Latvijas pilsoņiem iegūt pirmsskolas, pamata, vidējo vispārējo un profesionālo izglītību bez maksas. TVVP ar TUA un viņu bērnu vienlīdzīgas iespējas ar Latvijas pilsoņiem saņemt stipendijas profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās. TVVP ar TUA un viņu bērnu vienlīdzīgas iespējas ar Latvijas pilsoņiem iegūt augstāko izglītību, pretendējot uz budžeta vietām. TVVP ar TUA un viņu bērnu vienlīdzīgas iespējas ar Latvijas pilsoņiem pretendēt uz stipendijām augstākajās izglītības iestādēs. Atbalsts <ul style="list-style-type: none"> Pieejams pastāvīgs atbalsts, konsultēšanās iespējas TVVP ar TUA un viņu bērniem visos izglītības līmeņos par izglītības sistēmu Latvijā. Pieejams pastāvīgs atbalsts TVVP ar TUA bērniem, lai iekļautos Latvijas izglītības sistēmā. Pieejams atbalsta personāls klasēs, kurās mācās TVVP bērni ar TUA. Pedagogu apmācība <ul style="list-style-type: none"> Pedagogu profesionālās izglītības programmās ietverti mācību kursi par starpkultūru pieeju izglītībā (t.sk. atšķirīgu kultūru bērnu vajadzībām mācību procesā un metodēm darbā ar šādiem bērniem). Pedagogu profesionālās tālākizglītības programmās ietverti mācību kursi par starpkultūru pieeju izglītībā (t.sk. atšķirīgu kultūru bērnu vajadzībām mācību procesā un metodēm darbā ar šādiem bērniem). Rīcībpolitika un sekmju vērtējums <ul style="list-style-type: none"> Politika, kas vērsta uz TVVP ar TUA bērnu iekļaušanu izglītības sistēmā 	Politikas dokumenti Normatīvie akti	Dokumentu analīze Valsts pārvaldes iestāžu pārstāvju anketēšana un intervēšana Politikas analīzes ekspertu vērtējums

		Latvijā. • Tiek veikts TVVP bērnu (skolēnu) ar TUA sekmju monitorings.		
	Statistikas dati	IZM dati • TVVP skaits vispārējās izglītības iestādēs ¹⁴ . • TVVP sekmes (IZM apkopo datus par romu un patvēruma meklētāju sekmēm salīdzinājumā ar vietējo izglītojamo sekmēm; ir plānots apkopot šādus datus arī par TVVP). CSP EU-SILC dati • Stundu skaits, ko bērns pavada attiecīgajā izglītības iestādē dienā: pirmsskolas iestādē, vispārizglītojošajā iestādē, pagarinātajā dienas grupā, dienas centrā, kur pieskata bērnus uz noteiktu laiku, aukles vai audzinātāja uzraudzībā, vecvecāku, citu mājsaimniecības locekļu, draugu uzraudzībā. • TVVP apmeklē/neapmeklē izglītības iestādi. • Izglītības līmenis, kuru pašreiz apgūst (no sākumskolas līdz doktora grādam, iekļaujot arī profesionālo izglītību). • Sekmīgi iegūtais augstākais (pēdējais) izglītības līmenis	IZM statistika (t.sk. VIIS dati) CSP (EU-SILC)	Statistikas datu analīze
	Mērķa grupas mērījumi	Visi izglītības līmeņi (vispārējā izglītība, t.sk. pirmsskola, profesionālā izglītība un augstākā izglītība) • Bērni imigranta ģimenē pirmsskolas un skolas vecumā (līdz 18 gadiem). • Bērnu vecumā līdz 18 gadiem dzīvesvieta (Latvija vai cita valsts). • TVVP un viņu bērnu vecumā līdz 18 gadiem iespējas un ierobežojumi saņemt izglītības pakalpojumus. • Vērtējums par cieņu pret dažādu reliģiju un kultūru pārstāvjiem izglītības iestādēs. • Informācijas pieejamība un informētība par izglītības pakalpojumiem TVVP. • Neformālās izglītības iespējas TVVP (kultūras, valodu, tradīciju u.c. apgūvē). Nevienlīdzīga un atšķirīga attieksme • Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze izglītības jomā.	Pētījums	Kvantitatīvās un kvalitatīvās socioloģisko pētījumu metodes: • TVVP aptauja (pašreizējā anketa) • Dziļās intervijas ar TVVP • Ietvertais novērojums
	Sabiedriskā doma	Mediji • Mediju diskurss par TVVP situāciju Latvijā izglītības jomā (konteksti, diskursa aģenti un TVVP piešķirtās nozīmes). Politiskais diskurss • Partiju programmu nostājas par TVVP izglītību Latvijā. • Politiku diskurss par TVVP izglītības jomā. Iedzīvotāji • Attieksme par TVVP iebraukšanu Latvijā izglītības iegūšanas nolūkā.	Mediju monitorings	Kontentanalīze un diskursa analīze
			Pētījums	Politisko partiju programmu analīze
			Pētījums	Politiku intervijas Iedzīvotāju aptauja

¹⁴ Izglītības iestādes sniedz datus Valsts izglītības informācijas sistēmā, t.sk. par TVVP ar TUA skaitu.

		<ul style="list-style-type: none"> • Vecāku, kuriem ir bērni vecumā līdz 18 gadiem, attieksme par to, ka viņu bērni mācās multilingvālā klasē (klasē, kurā mācās TVVP). • Vecāku, kuriem ir bērni vecumā līdz 18 gadiem, attieksme par mācību programmām, kas veido izpratni par kultūru dažādību un dažādām reliģijām. • Vērtējums par cieņu pret dažādu reliģiju un kultūru pārstāvjiem skolā. 		
	Nevalstiskā sektora informācija	<ul style="list-style-type: none"> • Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze izglītības jomā. • NVO, t.sk. mazākumtautību un dažādu kultūras biedrību/nodibinājumu, darbība izglītības jomā. 	NVO apkopotā informācija Pētījums	NVO anketēšana par nevienlīdzīgas attieksmes gadījumiem Dziļās intervijas ar NVO
	Programmu (projektu) rezultāti	<ul style="list-style-type: none"> • Projektu ietekme izglītības jomā. • Projektu aktivitāšu ietekme uz TVVP problēmu risināšanu šajā jomā. • Projektu aktivitāšu atbilstība mērķa grupas vajadzībām un interesēm šajā jomā. • Projektu rezultātu pēctecība un ilgtspēja šajā jomā. 	Programmu (projektu) kvantitatīvs un kvalitatīvs izvērtējums Īstenoto projektu izpildes ziņojumi Pētījums	Dokumentu analīze Gadījumu izpēte: dziļās intervijas ar projektu īstenotājiem un dalībniekiem
Veselība	Tiesiskais regulējums un rīcībpolitika	<p>Veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVVP ar TUA, kuri ir legāli nodarbināti, ir pieejami valsts garantētie veselības aprūpes pakalpojumi. • TVVP ar TUA nepilngadīgajiem bērniem ir pieejami valsts garantētie veselības aprūpes pakalpojumi. • Veselības apdrošināšanas polises segtie pakalpojumi TVVP ar TUA saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu („Ārzemnieku veselības apdrošināšanas noteikumiem”). <p>Dažādības vadība¹⁵</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veselības aprūpes iestāžu personālam ir nodrošinātas apmācības dažādības vadībā. 	Politikas dokumenti Normatīvie akti	Dokumentu analīze Valsts pārvaldes iestāžu pārstāvju anketēšana un intervēšana Politikas analīzes ekspertu vērtējums
	Statistikas dati	<ul style="list-style-type: none"> • Vispārējā veselības stāvokļa vērtējums: ļoti labs, labs, vidējs, slikts, ļoti slikts. • Nepieciešamība veikt medicīnas pārbaudi pie speciālista pēdējo 12 mēnešu laikā. • Iemesli, kāpēc neveic pārbaudi pie medicīnas speciālista. • Veselības apdrošināšana (darba devēja nodrošināta). 	CSP (EU-SILC)	Statistikas datu analīze
	Mērķa grupas mērījumi	<ul style="list-style-type: none"> • Informācijas pieejamība un informētība par veselības aprūpes pakalpojumiem. • Veselības aprūpes pakalpojumu izmantošanas pieredze. 	Pētījums	Kvantitatīvās un kvalitatīvās socioloģisko pētījumu

¹⁵ Dažādības vadības paredz, ka dažādu pakalpojumu sniedzēji ir iepazīstināti ar kultūru dažādības jautājumiem, kultūru atšķirību ietekmi uz saskarsmi, tādejādi spēj labāk strādāt ar citu kultūru pārstāvjiem. Avots: Latvijas Cilvēktiesību centrs (2011) „Atšķirīgs klients daudzveidīgā Latvijā. Mācību līdzeklis to iestāžu darbiniekiem, kas sniedz pakalpojumus trešo valstu valstspiederīgajiem”, 3.lpp.

		<ul style="list-style-type: none"> • Apmierinātība ar veselības aprūpes pakalpojumiem. • Veselības aprūpes pakalpojumu izmaksas. <p>Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevienlīdzīga un atšķirīga attieksmes pieredze veselības aprūpes jomā. 		<p>metodes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVVP aptauja (pašreizējā anketa) • Dziļās intervijas ar TVVP • Ietvertais novērojums
Sabiedriskā doma		<p>Mediji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mediju diskurss par TVVP veselības aprūpes jomā (konteksti, diskursa aģenti un TVVP piešķirtās nozīmes). 	Mediju monitoring	Kontentanalīze un diskursa analīze
		<p>Politiskais diskurss</p> <ul style="list-style-type: none"> • Partiju programmu nostājas par TVVP iespējām saņemt veselības aprūpes pakalpojumus Latvijā. • Politiku diskurss par TVVP veselības aprūpes jomā. 	Pētījums	Politisko partiju programmu analīze Politiku intervijas
		<p>Iedzīvotāji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sabiedrības attieksme pret to, ka TVVP ir vienlīdzīgas iespējas ar vietējiem iedzīvotājiem saņemt veselības aprūpes pakalpojumus 	Pētījums	Iedzīvotāju aptauja
Nevalstiskā sektora informācija		<ul style="list-style-type: none"> • Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze veselības aprūpes jomā. • NVO, t.sk. mazākumtautību un dažādu kultūras biedrību/nodibinājumu, darbība veselības aprūpes jomā. 	NVO apkopotā informācija Pētījums	NVO anketēšana par nevienlīdzīgas attieksmes gadījumiem Dziļās intervijas ar NVO
	Programmu (projektu) rezultāti	<ul style="list-style-type: none"> • Projektu ietekme veselības aprūpes jomā. • Projektu aktivitāšu ietekme uz TVVP problēmu risināšanu šajā jomā. • Projektu aktivitāšu atbilstība mērķa grupas vajadzībām un interesēm šajā jomā. • Projektu rezultātu pēctecība un ilgspēja šajā jomā. 	Programmu (projektu) kvantitatīvs un kvalitatīvs izvērtējums Īstenoto projektu izpildes ziņojumi Pētījums	Dokumentu analīze Gadījumu izpēte: dziļās intervijas ar projektu īstenotājiem un dalībniekiem
Sociālā un tiesiskā aizsardzība	Tiesiskais regulējums un rīcībpolitika	<p>Terminuzturēšanās atļaujas statusa drošība</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVVP TUA izsniegšanas nosacījumi par uzturēšanās atļaujas iemesliem. • TVVP iespējas saņemt jaunu TUA, mainoties uzturēšanās iemeslam valstī un neizbraucot no valsts. • TVVP ar TUA iemesli tiesiskā statusa noraidīšanai, neatjaunošanai un pārtraukšanai. • TVVP ar TUA tiesības uzturēšanās atļaujas nepiešķiršanas, neatjaunošanas un pārtraukšanas gadījumā. <p>Juridiskā palīdzība</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVVP ar TUA tiesības uz valsts garantēto juridisko palīdzību. 	Politikas dokumenti Normatīvie akti	Dokumentu analīze Valsts pārvaldes iestāžu pārstāvju anketēšana un intervēšana Politikas analīzes ekspertu vērtējums

		<p>Tiesības uz PUA</p> <ul style="list-style-type: none"> Nepieciešamais laika periods, kas TVVP jāuzturas Latvijā ar TUA, lai saņemtu PUA. Studiju laika iekļaušana TVVP uzturēšanās periodā Latvijā ar TUA, lai pretendētu uz PUA. TVVP ar TUA ārpus Latvijas pavadītā laika perioda ierobežojumi, lai pieteiktos uz PUA. <p>Dažādības vadība</p> <ul style="list-style-type: none"> IeM un tās pakļautības iestāžu personālam (piemēram, PMLP, VR) ir nodrošinātas apmācības dažādības vadībā. 		
Statistikas dati	<p>Tiesībsarga un Drošības policijas dati</p> <ul style="list-style-type: none"> Iesniegto sūdzību skaits Tiesībsarga birojā. Ierosināto krimināllietu skaits pēc Krimināllikuma 48., 78., 149.(1) vai 150. panta.¹⁶ <p>PMLP dati</p> <ul style="list-style-type: none"> Dati par Latvijā izsniegtajām uzturēšanās atļaujām (uzturēšanās iemesls, veids). Valstiskā piederība un tās veids (pilsonis, nepilsonis, bezvalstnieks, bēglis, alternatīvais statuss, pagaidu aizsardzība, nenoteikts).¹⁷ 	Tiesībsarga biroja dati Drošības policijas dati PMLP dati ¹⁸	Statistikas datu analīze	
Mērķa grupas mērījumi	<ul style="list-style-type: none"> Informācijas pieejamība un informētība par tiesībām un pienākumiem saistībā ar savu uzturēšanās statusu Latvijā. Saskarsmes ar policiju biežums (pēdējā gada laikā). Vēršanās policijā iemesli. Policijas darba rezultātu vērtējums. Uzticība Latvijas tiesībsargājošām institūcijām: policijai, robežsardzei, tiesai. <p>Nevienlīdzīga un atšķirīga attieksme</p> <ul style="list-style-type: none"> Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze tiesībsargājošajās institūcijās. 	Pētījums	Kvantitatīvās un kvalitatīvās socioloģisko pētījumu metodes: <ul style="list-style-type: none"> TVVP aptauja (pašreizējā anketa) Dziļās intervijas ar TVVP 	
Sabiedriskā doma	<p>Mediji</p> <ul style="list-style-type: none"> Mediju diskurss par TVVP sociālās un tiesiskās aizsardzības jomā (konteksti, diskursa aģenti un piešķirtās nozīmes TVVP). 	Mediju monitorings	Kontentanālizē un diskursa analīze	

¹⁶ LR Krimināllikuma 48. pantā kā viens no soda noteikšanas atbildību pastiprinošajiem apstākļiem ir noteikts noziedzīgs nodarījums, kas izdarīts rasistisku apstākļu dēļ; 78.pants par nacionālās un rasu vienlīdzības pārkāpšanu, cilvēka tiesību ierobežošanu; 149. panta 1. punkts noteic sodu par diskrimināciju rasu vai etniskās piederības dēļ vai par cita normatīvajos aktos noteiktā diskriminācijas aizlieguma pārkāpšanu, ja tas izdarīts atkārtoti gada laikā; 150. pants noteic sodu par reliģisko jūtu aizskaršanu vai naida celšanu saistībā ar attieksmi pret reliģiju vai ateismu (Latvijas Vēstnesis, 08.07.1998, 199/200).

¹⁷ Šie statistikas dati sniedz pamata informāciju par TVVP (t.sk. sadalījumā pēc dzimuma).

¹⁸ Saskaņā ar 27.08.1998. Iedzīvotāju reģistra likumu ("LV", 261/264 (1322/1325) un 21.06.2010. MK noteikumiem nr.564 „Uzturēšanās atļauju noteikumi” ("LV", 101 (4293), 29.06.2010.).

		Politiskais diskurss <ul style="list-style-type: none"> Partiju programmu nostājas par TVVP sociālās un tiesiskās aizsardzības jomā. Politiku diskurss par TVVP sociālās un tiesiskās aizsardzības jomā. 	Pētījums	Politisko partiju programmu analīze Politiku intervijas
		Iedzīvotāji -	-	-
	Nevalstiskā sektora informācija	<ul style="list-style-type: none"> Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze sociālās un tiesiskās aizsardzības jomā. NVO, t.sk. mazākumtautību un dažādu kultūras biedrību/nodibinājumu, darbība sociālās un tiesiskās aizsardzības jomā. 	NVO apkopotā informācija Pētījums	NVO anketēšana par nevienlīdzīgas attieksmes gadījumiem Dziļās intervijas ar NVO
	Programmu (projektu) rezultāti	<ul style="list-style-type: none"> Projektu ietekme sociālās un tiesiskās aizsardzības jomā. Projektu aktivitāšu ietekme uz TVVP problēmu risināšanu šajā jomā. Projektu aktivitāšu atbilstība mērķa grupas vajadzībām un interesēm šajā jomā. Projektu rezultātu pēctecība un ilgtspēja šajā jomā. 	Programmu (projektu) kvantitatīvs un kvalitatīvs izvērtējums Īstenoto projektu izpildes ziņojumi Pētījums	Dokumentu analīze Gadījumu izpēte: dziļās intervijas ar projektu īstenotājiem un dalībniekiem
Mājoklis	Tiesiskais regulējums un rīcībpolitika	-	-	-
	Statistikas dati	<ul style="list-style-type: none"> Mājokļa tips: savrupmāja/viensēta, savrupmājas daļa vai rindu māja, dzīvoklis daudzdzīvokļu mājā līdz 9 dzīvokļiem, dzīvoklis daudzdzīvokļu mājā ar 10 un vairāk dzīvokļiem. Mājokļa kopējā platība. Mājokļa piederība: pilnībā pieder kādam no mājsaimniecības locekļiem (nav kredīta), pieder kādam no mājsaimniecības locekļiem (ir kredīts), tiek īrēts atbilstoši tirgus cenas vērtībai, tiek īrēts par samazinātu vai administratīvi regulētu īres maksu, tiek piešķirts par brīvu, neprasot īres maksu. Saņem/nesaņem pašvaldības pabalstu īres vai komunālo maksājumu segšanai. Pabalsta saņemšanas reižu skaits iepriekšējā kalendārā gada laikā. 	CSP (EU-SILC) CSP Darbaspēka apsekojums	Statistikas datu analīze
	Mērķa grupas mērījumi	<ul style="list-style-type: none"> Informācijas pieejamība un informētība par mājokļa nodrošināšanas iespējām. Mājokļa pieejamība (mājokļu īpašnieku attieksme pret TVVP). Mājokļa atrašanās vieta (segregēto apkaimju veidošanās risks). Mājokļa tips (dzīvoklis, kopmītnes, darba devēja nodrošināts mājoklis u.c.) Mājokļa statuss (privātīpašums, īrēts mājoklis vai cits). Apmierinātība ar mājokļa kvalitāti. Dala/nedala mājokli ar citiem (ģimenes locekļiem, darba vai studiju 	Pētījums	Kvantitatīvās un kvalitatīvās socioloģisko pētījumu metodes: <ul style="list-style-type: none"> TVVP aptauja (pašreizējā anketa) Dziļās intervijas ar TVVP

		<p>biedriem, citiem imigrantiem u.c.).</p> <p>Nevienlīdzīga un atšķirīga attieksme</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze mājokļa nodrošināšanā (mājokļa īre vai iegāde). 		<ul style="list-style-type: none"> • Ietvertais novērojums • Sociālais eksperiments
	Sabiedriskā doma	<p>Mediji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mediju diskurss par TVVP dzīves apstākļiem Latvijā (konteksti, diskursa aģenti, TVVP piešķirtās nozīmes). 	Mediju monitoring	Kontentanalīze un diskursa analīze
		<p>Politiskais diskurss</p> <ul style="list-style-type: none"> • Partiju programmu nostājas par TVVP dzīves apstākļiem Latvijā. • Politiku diskurss par TVVP dzīves apstākļiem Latvijā. 	Pētījums	Politisko partiju programmu analīze Politiku intervijas
		<p>Iedzīvotāji</p> <ul style="list-style-type: none"> • Attieksmes par dzīvošanu kaimiņos ar TVVP. 	Pētījums	Iedzīvotāju aptauja
	Nevalstiskā sektora informācija	<ul style="list-style-type: none"> • Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze mājokļa nodrošināšanas jomā. 	NVO apkopotā informācija Pētījums	NVO anketēšana par nevienlīdzīgas attieksmes gadījumiem Dziļās intervijas ar NVO
	Programmu (projektu) rezultāti	<ul style="list-style-type: none"> • Projektu ietekme mājokļa nodrošinājuma jomā. • Projektu aktivitāšu ietekme uz TVVP problēmu risināšanu šajā jomā. • Projektu aktivitāšu atbilstība mērķa grupas vajadzībām un interesēm šajā jomā. • Projektu rezultātu pēctecība un ilgtspēja šajā jomā. 	Programmu (projektu) kvantitatīvs un kvalitatīvs izvērtējums Īstenoto projektu izpildes ziņojumi Pētījums	Dokumentu analīze Gadījumu izpēte: dziļās intervijas ar projektu īstenotājiem un dalībniekiem
Sociālie kontakti	Tiesiskais regulējums un rīcībpolitika	<p>Ģimenes apvienošanās</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVVP ar TUA tiesības uzaicināt pie sevis ģimenes locekļus. • TVVP ar TUA uzturēšanās perioda ilgums un prasības valstī, lai iegūtu tiesības uzaicināt ģimenes locekļus uz periodu, kas atbilst TVVP TUA termiņam. • TVVP ar TUA, kurš Latvijā ieradies nodarbinātības nolūkā uz darba līguma un uzņēmuma līguma pamata, tiesības individuāli uzaicināt pie sevis ģimenes locekļus uz periodu, kas atbilst TVVP TUA termiņam. • TVVP ar TUA tiesības uzaicināt pie sevis pilngadīgos bērnus uz periodu, kas atbilst TVVP TUA termiņam. • TVVP ar TUA laulāto/partneru un pilngadīgo bērnu tiesības uz autonomu uzturēšanās atļauju. 	Politikas dokumenti Normatīvie akti	Dokumentu analīze Valsts pārvaldes iestāžu pārstāvju anketēšana un intervēšana Politikas analīzes ekspertu vērtējums
	Statistikas dati	<ul style="list-style-type: none"> • Ģimenes stāvoklis: neprecējies, precējies (dzīvo kopā), precējies (dzīvo atsevišķi no laulātā). 	CSP (EU-SILC) PMLP dati ¹⁹	Statistikas datu analīze

¹⁹ Saskaņā ar 27.08.1998. Iedzīvotāju reģistra likumu ("LV", 261/264 (1322/1325)).

Mērķa grupas mērījumi	<ul style="list-style-type: none"> • Sociālie kontakti dažādās vietās un to biežums ar vietējo sabiedrību. • Sociālo kontaktu raksturs. • Uzticība iedzīvotājiem, kas dzīvo kaimiņos/tuvākajā apkārtnē. • Piederības sajūta dzīvesvietai, pilsētai, valstij. • Informācijas pieejamība un informētība par savas kultūras/religiijas kopienu formālajām un neformālajām organizācijām. • Iesaistīšanās savas kultūras/religiijas kopienu formālajās un neformālajās organizācijās. • Informācijas pieejamība un informētība par vietējo kultūru un reliģisko kopienu formālajām un neformālajām organizācijām. • Iesaistīšanās vietējās kultūras/religiijas kopienu formālajās un neformālajās organizācijās. • Uzticēšanās vietējām NVO un savas kultūras/religiijas kopienu NVO. 	Pētījums	Kvantitatīvās un kvalitatīvās socioloģisko pētījumu metodes: <ul style="list-style-type: none"> • TVVP aptauja (paš aizpildāmā anketa) • Dziļās intervijas ar TVVP • Ietvertais novērojums
Sabiedriskā doma	Mediji <ul style="list-style-type: none"> • Mediju diskurss TVVP sociālo kontaktu veidošanas un uzturēšanas jomā (konteksti, diskursa aģenti, TVVP piešķirtās nozīmes). 	Mediju monitoring	Kontentanalīze un diskursa analīze
	Politiskais diskurss <ul style="list-style-type: none"> • Partiju programmu nostājas par imigrāciju un TVVP integrāciju. • Politiku diskurss par imigrāciju un TVVP integrāciju. 	Pētījums	Politisko partiju programmu analīze Politiku intervijas
	Iedzīvotāji <ul style="list-style-type: none"> • Attieksme par imigrāciju. • Attieksme/tolerance par dažādu reliģiju un kultūru pārstāvjiem. • Sociālie kontakti ar TVVP (to biežums un veids). • Uzticība iedzīvotājiem, kas dzīvo kaimiņos/tuvākajā apkārtnē. 	Pētījums	Iedzīvotāju aptauja
Nevalstiskā sektora informācija	<ul style="list-style-type: none"> • Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze sociālo kontaktu jomā. • TVVP formālo un neformālo kopienu/organizāciju, kas piedāvā TVVP saglabāt savu kultūru/valodu, darbība. 	NVO apkopotā informācija Pētījums	NVO anketēšana par nevienlīdzīgas attieksmes gadījumiem Dziļās intervijas ar NVO
Programmu (projektu) rezultāti	<ul style="list-style-type: none"> • Projektu ietekme sociālo kontaktu jomā. • Projektu aktivitāšu ietekme uz TVVP problēmu risināšanu šajā jomā. • Projektu aktivitāšu atbilstība mērķa grupas vajadzībām un interesēm šajā jomā. • Projektu rezultātu pāctecība un ilgtspēja šajā jomā. 	Programmu (projektu) kvantitatīvs un kvalitatīvs izvērtējums Īstenoto projektu izpildes ziņojumi Pētījums	Dokumentu analīze Gadījumu izpēte: dziļās intervijas ar projektu īstenotājiem un dalībniekiem

Politiskā un pilsoniskā līdzdalība	Tiesiskais regulējums un rīcībpolitika	<p>Vēlēšanu tiesības</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVVP ar TUA tiesības balsot pašvaldību vēlēšanās. • TVVP ar TUA tiesības kandidēt pašvaldību vēlēšanās. <p>Brīvība veidot un apvienoties organizācijās</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVVP ar TUA tiesības dibināt politisko partiju. • TVVP ar TUA tiesības būt par politiskās partijas biedru. • TVVP ar TUA tiesības dibināt NVO. • TVVP ar TUA tiesības būt par NVO biedru. • TVVP ar TUA tiesības piedalīties sapulcēs, gājienos, piketos. • TVVP ar TUA tiesības organizēt sapulces, gājienu, piketus. <p>Konsultatīvie mehānismi</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVVP konsultatīvās padomes nacionālā līmenī. • TVVP konsultatīvo padomju veidošana nacionālā līmenī. • Notiek konsultēšanās ar TVVP nacionālā līmenī dažādu politiku, kas ietekmē TVVP dzīves situāciju, veidošanā. • TVVP konsultatīvās padomes pašvaldību līmenī. • TVVP konsultatīvo padomju veidošana pašvaldību līmenī. • Notiek konsultēšanās ar TVVP pašvaldību līmenī dažādu politiku, kas ietekmē TVVP dzīves situāciju, veidošanā. <p>Rīcībpolitika</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVVP informēšana par viņu politiskās un pilsoniskās līdzdalības iespējām nacionālā līmenī. • Valsts finansējums TVVP organizācijām un viņu intereses aizstāvošajām organizācijām nacionālā līmenī. • TVVP informēšana par viņu politiskās un pilsoniskās līdzdalības iespējām pašvaldību līmenī. • Valsts finansējums TVVP organizācijām un viņu intereses aizstāvošajām organizācijām pašvaldību līmenī. 	<p>Politikas dokumenti</p> <p>Normatīvie akti</p>	<p>Dokumentu analīze</p> <p>Valsts pārvaldes iestāžu pārstāvju anketēšana un intervēšana</p> <p>Politikas analīzes ekspertu vērtējums</p>
	Statistikas dati	<ul style="list-style-type: none"> • Pilsonību ieguvušo TVVP īpatsvars gadā. • TVVP, kas pirmreizēji ieguvuši PUA, īpatsvars gadā. 	PMLP apkopotie dati	Statistikas datu analīze
	Mērķa grupas mērījumi	<ul style="list-style-type: none"> • Informācijas pieejamība un informētība par NVO, kas pārstāv un aizstāv TVVP intereses un tiesības. • Sekošana līdz sabiedriskās un politiskās dzīves notikumiem Latvijā medijos. • Līdzdalība NVO kā biedram savu interešu un/vai tiesību pārstāvēšanai un aizstāvēšanai. • Tiesības un vēlme balsot pašvaldību vēlēšanās. • Tiesības un vēlme balsot nacionālās vēlēšanās. 	Pētījums	<p>Kvantitatīvās un kvalitatīvās socioloģisko pētījumu metodes:</p> <ul style="list-style-type: none"> • TVVP aptauja (pašreizējā anketa) • Dziļās intervijas ar TVVP

Sabiedriskā doma	Mediji <ul style="list-style-type: none"> • Mediju diskurss par TVVP politiskās un pilsoniskās līdzdalības iespējām (konteksti, diskursa aģenti, TVVP piešķirtās nozīmes). 	Mediju monitorings	Kontentanalīze un diskursa analīze
	Politiskais diskurss <ul style="list-style-type: none"> • Partiju programmu nostājas par imigrāciju un TVVP integrāciju. • Politiku diskurss par imigrāciju un TVVP integrāciju. 	Pētījums	Politisko partiju programmu analīze Politiku intervijas
	Iedzīvotāji <ul style="list-style-type: none"> • Viedoklis par TVVP tiesībām piedalīties pašvaldību vēlēšanās. • Viedoklis par TVVP tiesībām piedalīties nacionālajās vēlēšanās. 	Pētījums	Iedzīvotāju aptauja
Nevalstiskā sektora informācija	<ul style="list-style-type: none"> • Nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes pieredze politiskās un pilsoniskās līdzdalības jomā. • NVO darbība TVVP interešu pārstāvībā un aizstāvībā. • NVO skaits, kurās kā valdes locekļi un biedri, ir TVVP. • NVO, t.sk. mazākumtautību un dažādu kultūras biedrību/nodibinājumu, darbība politiskās un pilsoniskās līdzdalības jomā. 	NVO apkopotā informācija Pētījums	NVO anketēšana par nevienlīdzīgas attieksmes gadījumiem Dziļās intervijas ar NVO
Programmu (projektu) rezultāti	<ul style="list-style-type: none"> • Projektu ietekme politiskās un pilsoniskās līdzdalības jomā. • Projektu aktivitāšu ietekme uz TVVP problēmu risināšanu šajā jomā. • Projektu aktivitāšu atbilstība mērķa grupas vajadzībām un interesēm šajā jomā. • Projektu rezultātu pēctecība un ilgtspēja šajā jomā. 	Programmu (projektu) kvantitatīvs un kvalitatīvs izvērtējums Īstenoto projektu izpildes ziņojumi Pētījums	Dokumentu analīze Gadījumu izpēte: dziļās intervijas ar projektu īstenotājiem un dalībniekiem

Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas novērtējuma instrumenti

1. Tiesiskā regulējuma un rīcībpolitikas novērtējuma instruments trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas jomā

Aizpildot anketu, lūdzam uzmanīgi izlasīt indikatorus un tiem atbilstošos kritērijus un ar sarkanu krāsu iekrāsot skaitli (1, 2 vai 3) virs tā kritērija, kurš atbilst aktuālās situācijas raksturojumam attiecībā uz TVVP ar TUA situāciju Latvijā, kā arī precizēt savu atbildi visos tajos gadījumos, kur tas ir nepieciešams. Savu atbildi formulēšanā, lūdzu, izmantojiet tik vietas, cik nepieciešams, neievērojot anketas formātu. Kolonnā „Informācijas avots” lūdzam norādīt Jūsu izmantoto avotu, kas pamato indikatoram atbilstošā kritērija izvēli.

Tiesiskā regulējuma indikatoru kritēriji ir noteikti, ievērojot trīs līmeņus: TVVP iekļaušanos kavējoša prakse vai tāda prakse, kas neatbilst vienlīdzīgu tiesību principam (1), iekļaušanos daļēji sekmējoša prakse (2) un TVVP iekļaušanos sekmējoša jeb labā prakse, kas atbilst vienlīdzīgu tiesību principam (3). Atkarībā no tā, kurš no kritērijiem atspoguļo konkrētā brīža situāciju, iespējams plānot turpmākās politikas pasākumus saskaņā ar kopējām ES un/vai nacionālā līmeņa TVVP integrācijas politikas nostādņem.

Sabiedrības dzīves politikas jomas	Integrācijas politikas novērtēšanas indikatori un kritēriji ²⁰			Informācijas avots	
	<i>Indikatori</i>	<i>Kritēriji</i>			
1. Latviešu valoda un pamatzināšanas par Latviju	1.1. Valsts nodrošina latviešu valodas apguves iespējas TVVP ar TUA; a) politikas plānošanas dokumenti un tiesiskais regulējums nosaka, ka valsts nodrošina latviešu valodas apguves iespējas TVVP ar TUA; b) valsts paredz pastāvīgu finansējumu šādiem kursiem.	1 Valsts nenodrošina latviešu valodas apguves iespējas TVVP ar TUA, neparedzot ne a), ne b).	2 Valsts nodrošina latviešu valodas apguves iespējas TVVP ar TUA neregulāri dažādu finanšu instrumentu (projektu) ietvaros konkursa kārtībā.	3 Valsts nodrošina latviešu valodas apguves iespējas TVVP ar TUA pastāvīgi, paredzot gan a), gan b).	
	<i>Latviešu valodas prasmes un apguves iespējas PUA iegūšanai</i>	<i>Kritēriji</i>			
	1.2. Latviešu valodas prasmes līmenis TVVP ar TUA pastāvīgās uzturēšanās atļaujas iegūšanai.	1 B2 līmenis vai augstāks. <i>Lūdzu, precizējiet valodas prasmes līmeni, ja augstāks par B2!</i>	2 A2 līmenis.	3 A1 līmenis, zemākas prasības vai šāda prasība nepastāv. <i>Lūdzu, precizējiet valodas prasmes līmeni vai citas prasības!</i>	
1.3. Latviešu valodas pārbaudījuma, lai iegūtu PUA, izmaksas TVVP ar TUA.	1 Izmaksas ir virs 30 LVL. <i>Lūdzu, precizējiet izmaksu apmēru!</i>	2 Izmaksas ir no 11 LVL līdz 30 LVL. <i>Lūdzu, precizējiet izmaksu</i>	3 Izmaksas ir 10 LVL un mazāk vai bez maksas. <i>Lūdzu, precizējiet izmaksu</i>		

²⁰ Daļa no šajā instrumentā iekļautajiem indikatoriem un kritērijiem ir integrēti no MIPEX (*Migrant Integration Policy Index*) instrumenta. Avots: Huddleston, T., et al (2011) Migrant Integration Policy Index III. Brussels. British Council and Migration Policy Group.

			<i>apmēru!</i>	<i>apmēru!</i>	
	1.4. Atbalsts latviešu valodas apgūvē TVVP ar TUA, lai nokārtotu latviešu valodas pārbaudījumu PUA iegūšanai: a) valsts nodrošina bezmaksas latviešu valodas apguves kursus; b) valsts nodrošina latviešu valodas apguves kursus, paredzot daļēju TVVP ar TUA līdzmaksājumu; c) valsts nodrošina latviešu valodas apguves kursus, paredzot, ka TVVP ar TUA pilnībā sedz kursu izmaksas; d) latviešu valodas apguves maksas kursus TVVP ar TUA piedāvā tikai privātās valodu skolas.	1 Pieejams d).	2 Pieejams c).	3 Pieejams a) un b).	
	<i>Pamatzināšanas par Latviju</i>	<i>Kritēriji</i>			
	1.5.Valsts nodrošina integrācijas kursus (kursi par valsts vēsturi, vietējo kultūru, valsts institūcijām, u.c. jautājumi) TVVP ar TUA: a) politikas plānošanas dokumenti un tiesiskais regulējums nosaka, ka valsts nodrošina integrācijas kursus TVVP ar TUA; b) valsts nodrošina pastāvīgu finansējumu integrācijas kursiem TVVP ar TUA.	1 Valsts nenodrošina integrācijas kursus TVVP ar TUA, neparedzot ne a), ne b). [Izvēloties šo kritēriju, nav jāsniedz atbilde uz 1.6. un 1.7.]	2 Valsts nodrošina integrācijas kursus TVVP ar TUA neregulāri dažādu finanšu instrumentu (projektu) ietvaros konkursa kārtībā.	3 Valsts nodrošina integrācijas kursus TVVP ar TUA, paredzot gan a), gan b).	
	1.6. Integrācijas kursu izmaksas TVVP ar TUA.	1 Integrācijas kursi TVVP ar TUA ir pilnībā jāapmaksā pašiem TVVP. <i>Lūdzu, precizējiet izmaksu apmēru!</i>	2 Integrācijas kursi TVVP ar TUA ir ar līdzmaksājumu. <i>Lūdzu, precizējiet līdzmaksājuma apmēru!</i>	3 Integrācijas kursi TVVP ar TUA ir bez maksas.	
	1.7. Prasības TVVP ar TUA apmeklēt integrācijas kursus.	1 Integrācijas kursu apmeklējums ir obligāta prasība.	-	2 Integrācijas kursu apmeklējums ir pēc izvēles.	
2. Izglītība	<i>Tiesības uz izglītību</i>	<i>Kritēriji</i>			
	2.1.TVVP ar TUA un viņu bērnu vienlīdzīgas iespējas ar Latvijas pilsoņiem iegūt pirmsskolas, pamata, vidējo vispārējo un profesionālo izglītību bez maksas.	1 Nav vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem.	-	2 Ir vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem.	
	2.2.TVVP ar TUA un viņu bērnu vienlīdzīgas iespējas ar Latvijas pilsoņiem saņemt stipendijas profesionālās pamatizglītības, arodizglītības un profesionālās vidējās izglītības programmās.	1 Nav vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem.	-	2 Ir vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem.	

2.3. TVVP ar TUA un viņu bērnu vienlīdzīgas iespējas ar Latvijas pilsoņiem iegūt augstāko izglītību, pretendējot uz budžeta vietām.	1 Nav vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem.	-	2 Ir vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem.	
2.4. TVVP ar TUA un viņu bērnu vienlīdzīgas iespējas ar Latvijas pilsoņiem pretendēt uz stipendijām augstākajās izglītības iestādēs.	1 Nav vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem.	-	2 Ir vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem.	
Atbalsts izglītībā	Kritēriji			
2.5. Pieejams pastāvīgs atbalsts, konsultēšanās iespējas TVVP ar TUA un viņu bērniem visos izglītības līmeņos par izglītības sistēmu Latvijā: a) pieejama rakstiska publiska informācija par izglītības sistēmu dažādās valodās; b) pastāv personas/centri, kas sagatavo skolēnus, studentus un viņu vecākus mācībām un studijām Latvijā; c) tiek nodrošināts tulsks TVVP bērniem un vecākiem kā atbalsts, lai iekļautos vietējā izglītības sistēmā.	1 Valsts nav noteikusi/rekomendējusi pieejamību nevienam no atbalsta mehānismiem. Pieejams tikai privāti un NVO sniegtā atbalsta ietvaros.	2 Valsts ir noteikusi/rekomendējusi pieejamību vienu vai divus atbalsta mehānismus.	3 Valsts ir noteikusi/rekomendējusi visu trīs (a, b, c) atbalsta mehānismu pieejamību.	
2.6. Pieejams pastāvīgs atbalsts TVVP ar TUA bērniem, lai iekļautos Latvijas izglītības sistēmā: a) intensīva valodas apmācība; b) adaptācijas programma; c) vecāku iekļaušana izglītības procesā.	1 Valsts nav noteikusi/rekomendējusi pieejamību nevienam no šiem.	2 Valsts ir noteikusi/rekomendējusi pieejamību a) un b) vai c).	3 Valsts ir noteikusi/rekomendējusi gan a), gan b), gan c) pieejamību.	
2.7. Pieejams atbalsta personāls klasēs, kurās mācās TVVP bērni ar TUA: a) pedagoga palīgs; b) psihologs; c) logopēds; d) sociālais pedagogs.	1 Valsts nav noteikusi/rekomendējusi pieejamību nevienam no šiem.	2 Valsts ir noteikusi/rekomendējusi pieejamību tikai a).	3 Valsts ir noteikusi/rekomendējusi a) un b) un/vai c), d) pieejamību.	
Pedagogu apmācība	Kritēriji			
2.8. Pedagogu profesionālās izglītības programmās ietverti mācību kursi par starpkultūru pieeju izglītībā (t.sk. atšķirīgu kultūru bērnu vajadzībām mācību procesā un metodēm darbā ar šādiem bērniem).	1 Pedagogu profesionālās izglītības programmās šādi kursi nav iekļauti.	2 Pedagogu profesionālajās izglītības programmās šādi kursi ir iekļauti kā izvēles kursi.	3 Pedagogu profesionālajās izglītības programmās šādi kursi ir iekļauti kā obligāti apgūstami.	
2.9. Pedagogu profesionālās tālākizglītības programmās ietverti mācību kursi par starpkultūru pieeju izglītībā (t.sk. atšķirīgu kultūru bērnu vajadzībām mācību procesā un metodēm darbā ar šādiem bērniem).	1 Pedagogu profesionālās tālākizglītības programmās šādi kursi nav pieejami.	-	2 Pedagogu profesionālās tālākizglītības programmās šādi kursi ir pieejami.	

	<i>Rīcībpolitika un sekmju vērtējums</i>	<i>Kritēriji</i>		
	2.10. Politika, kas vērsta uz TVVP ar TUA bērnu iekļaušanu izglītības sistēmā Latvijā: a) pastāvīgs atbalsta nodrošinājums mācību procesā (palīdzība, pildot mājas darbus u.c.); b) pastāvīgs finansējums šādiem mērķiem.	1 Neviens no abiem. TVVP bērni var saņemt tādu pašu atbalstu kā citi bērni. Speciāls atbalsts TVVP bērniem tiek sniegts tikai pēc brīvprātības principa.	2 a) un/vai b) tiek īstenots projektu veidā, nevis pastāvīgi.	3 Tiek nodrošināts gan a), gan b).
	2.11. Tiek veikts TVVP bērnu (skolēnu) ar TUA sekmju monitorings.	1 TVVP ar TUA sekmju monitorings netiek veikts.	2 TVVP ar TUA sekmju monitorings tiek veikts, analizējot šos skolēnus kā vienotu grupu.	3 TVVP ar TUA sekmju monitorings notiek dažādos griezumos pēc dzimuma, izcelsmes valsts, un skolas. <i>Lūdzu, precizējiet, kādos griezumos monitorings tiek veikts!</i>
3. Nodarbinātība	<i>Piekluve darba tirgum</i>	<i>Kritēriji</i>		
	3.1. Tiesības strādāt TVVP, kuram izsniegta TUA uz ģimenes apvienošanās pamata, ierodoties pie laulātā, kuram ir TUA.	1 Izsniegtā uzturēšanās atļauja nedod tiesības strādāt uzreiz pēc ierašanās Latvijā.	2 Izsniegtā uzturēšanās atļauja dod tiesības strādāt pēc tam, kad persona Latvijā ir uzturējusies 12 mēnešus.	3 Izsniegtā uzturēšanās atļauja dod tiesības strādāt uzreiz pēc ierašanās.
	3.2. TVVP ar TUA, kurš ir ieradies Latvijā nodarbinātības nolūkā, zaudējot darbu, dots samērīgs laika periods ²¹ , kurā ir iespējams atrast citu darbu un nokārtot jaunu uzturēšanās un darba atļauju, neizbraucot no Latvijas.	1 TVVP ar TUA nav dots samērīgs laika periods, lai atrastu citu darbu un nokārtotu jaunu uzturēšanās un darba atļauju, neizbraucot no Latvijas.	2 Samērīgs laika periods, lai atrastu citu darbu un nokārtotu jaunu uzturēšanās un darba atļauju, neizbraucot no valsts, ir dots TVVP ar TUA, kuri Latvijā ir bijuši legāli nodarbināti vismaz trīs gadus un personām, kuras iebraukušas kā augsti kvalificēti nodarbinātie.	3 Visiem TVVP ir dots samērīgs laika periods, lai atrastu citu darbu un nokārtotu jaunu uzturēšanās un darba atļauju, neizbraucot no Latvijas.
	3.3. Laika periods, pēc kura beidzas TVVP ar TUA, kurš ieradies nodarbinātības nolūkā, piesaiste konkrētam darba devējam.	1 TVVP ar TUA piesaiste konkrētam darba devējam beidzas, iegūstot PUA.	2 TVVP ar TUA piesaiste konkrētam darba devējam beidzas tad, kad persona Latvijā ir bijusi legāli nodarbināta trīs gadus.	3 TVVP ar TUA nav piesaisīts konkrētam darba devējam un var strādāt pie jebkura darba devēja Latvijā.

²¹ Laika perioda samērīgumu iespējams noteikt, balstoties uz līdz šim veikto pētījumu rezultātiem un secinājumiem par to, cik ilgi cilvēki meklē darbu.

3.4. Ierobežojumi TVVP ar TUA darba tirgus piekļuvei privātajā sektorā atbilstoši tiesiskajam regulējumam.	1 Pastāv dažādi ierobežojumi, t.sk. valsts valodas zināšanu prasības. <i>Lūdzu, precizējiet, kādi ir šie ierobežojumi!</i>	-	2 Pastāv tikai tie ierobežojumi, kas minēti punktā 3.1., 3.2., 3.3.	
3.5. Ierobežojumi TVVP ar TUA darba tirgus piekļuvei sabiedriskajā sektorā atbilstoši tiesiskajam regulējumam.	1 Pastāv dažādi ierobežojumi, t.sk. valsts valodas zināšanu prasības un pilsonība. <i>Lūdzu precizējiet, kādi ir šie ierobežojumi!</i>	-	2 Pastāv tikai tie ierobežojumi, kas minēti punktā 3.1., 3.2., 3.3.	
<i>Darbaņēmēja tiesības</i>	<i>Kritēriji</i>			
3.6. Prasība darba devējam nodrošināt darba līguma tulkojumu TVVP ar TUA valodā, kas viņam ir saprotama.	1 Darba devējam nav izvirzīta prasība nodrošināt darba līguma tulkojumu valodā, kas TVVP ir saprotama.	2 Darba devējam ir izvirzīta rekomendācija nodrošināt darba līguma tulkojumu valodā, kas TVVP ir saprotama.	3 Darba devējam ir izvirzīta prasība nodrošināt darba līguma tulkojumu valodā, kas TVVP ir saprotama.	
3.7. TVVP ar TUA ir vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem sociālās apdrošināšanas un sociālo pakalpojumu jomā (bezdarbnieka pabalsts, maternitātes pabalsts, ģimenes pabalsts, sociālā palīdzība, pensija u.c.)	1 Nav vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem sociālās apdrošināšanas un sociālo pakalpojumu jomā. TVVP ar TUA ir daļēji pieejami tie pabalsti, kas ir atkarīgi no veiktajām sociālās apdrošināšanas iemaksām. <i>Lūdzu, precizējiet, kādas ir TVVP ar TUA tiesības šajā jomā!</i>	2 Ir vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem sociālās apdrošināšanas un sociālo pakalpojumu jomā pēc tam, kad persona Latvijā ir bijusi legāli nodarbināta trīs gadus.	3 Ir vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem sociālās apdrošināšanas un sociālo pakalpojumu jomā.	
3.8. TVVP ar TUA tiesības kļūt par arodbiedrības biedru.	1 TVVP ar TUA nav tiesības kļūt par arodbiedrības biedru.	-	2 TVVP ar TUA ir tiesības kļūt par arodbiedrības biedru.	
3.9. Rīcībpolitika, kas vērsta uz TVVP ar TUA informēšanu par viņu tiesībām nodarbinātības jomā.	1 TVVP ar TUA informēšana par viņu tiesībām nodarbinātības jomā nenotiek.	2 TVVP ar TUA informēšana par viņu tiesībām nodarbinātības jomā notiek tikai atsevišķu projektu, kurus īsteno NVO, valsts un	3 Valsts paredz finansējumu TVVP ar TUA informēšanas pasākumiem par viņu tiesībām nodarbinātības jomā.	

		pašvaldību iestādes, ietvaros.	
Atbalsta pasākumi nodarbinātības jomā	Kritēriji		
3.10. Valstī tiek īstenotas aktivitātes, kas veicina TVVP ar TUA iekļaušanos darba tirgū: a) aktivitātes, kas veicina bezdarba samazināšanos TVVP ar TUA vidū; b) aktivitātes, kas sekmē profesionālās apmācības iespēju izmantošanu TVVP ar TUA vidū; c) aktivitātes, kas veicina TVVP ar TUA latviešu valodas apguvi, tādējādi sekmējot viņu iekļaušanos darba tirgū.	1 Netiek īstenots neviens no aktivitāšu veidiem.	2 Tiek īstenots vismaz viens no aktivitāšu veidiem. <i>Lūdzu, precizējiet, aktivitātes veidu/-us!</i>	3 Tiek nodrošinātas visas trīs iespējas: a), b), c).
3.11. TVVP ar TUA piekļuve valsts īstenotajiem nodarbinātības atbalsta pasākumiem (kvalifikācijas un pārkvalifikācijas kursiem, latviešu valodas apguves kursiem dažādām TVVP grupām).	1 TVVP ar TUA nav mērķa grupa valstī īstenotajiem nodarbinātības atbalsta pasākumiem.	2 Daļa no valstī īstenotajiem nodarbinātības atbalsta pasākumiem ir pieejami atsevišķām TVVP ar TUA grupām. <i>Lūdzu, precizējiet, kādi pasākumi un kādām grupām ir pieejami!</i>	3 TVVP ar TUA ir mērķa grupa valstī īstenotajiem nodarbinātības atbalsta pasākumiem un viņiem ir pieejami tādi paši nodarbinātības atbalsta pasākumi kā Latvijas pilsoņiem.
3.12. Nacionālā mērogā tiek veicināta TVVP ar TUA prasmju/kvalifikācijas, kura iegūta ārpus ES, atzīšana: a) pastāv valsts aģentūra/informācijas centri, kas veicina prasmju un kvalifikācijas atzīšanu; b) valstī ir vadlīnijas par taisnīgām prasmju un kvalifikācijas atzīšanas procedūrām, t.sk. procedūras ilgumu un izmaksām; c) TVVP tiek nodrošināta informācija par pārkvalifikācijas kursiem/valodu kursiem, kas vērsti uz konkrētām nodarbinātības jomām, un prasmju un kvalifikācijas novērtēšanas procedūrām.	1 Netiek īstenots neviens no pasākumiem.	2 Tiek īstenots tikai a); tiek īstenoti a) un b) pasākumi. <i>Lūdzu, precizējiet, kādi pasākumi tiek īstenoti!</i>	3 Tiek īstenoti gan a), gan b), gan c) pasākumi.
Dažādības vadība²²	Kritēriji		
3.13. Nodarbinātības pakalpojumu sniedzējiem ir nodrošināta apmācība dažādības vadībā un viņi ir informēti par TVVP ar TUA situāciju	1 Dažādības vadības apmācības netiek nodrošinātas, tām nav	2 Dažādības vadības apmācības tiek īstenotas neregulāri	3 Dažādības vadības apmācības tiek nodrošinātas

²² Dažādības vadības paredz, ka dažādu pakalpojumu sniedzēji ir iepazīstināti ar kultūru dažādības jautājumiem, kultūru atšķirību ietekmi uz saskarsmi, tādējādi spēj labāk strādāt ar citu kultūru pārstāvjiem. Avots: Latvijas cilvēktiesību centrs (2011) „Atšķirīgs klients daudzveidīgā Latvijā. Mācību līdzeklis to iestāžu darbiniekiem, kas sniedz pakalpojumus trešo valstu valstspiederīgajiem”, 3.lpp.

	nodarbinātības jomā Latvijā.	paredzēts valsts finansējums.	dažādu finanšu instrumentu (projektu) ietvaros konkursa kārtībā.	regulāri un tām ir paredzēts valsts finansējums.	
4. Veselība	4.1. Valsts garantēto veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība TVVP ar TUA, kuri ir legāli nodarbināti.	1 TVVP ar TUA, kur ir legāli nodarbināti, nav pieejami valsts garantētie veselības aprūpes pakalpojumi.	2 TVVP ar TUA, kuri ir legāli nodarbināti, ir pieejams noteikti valsts garantētie veselības aprūpes pakalpojumi. <i>Lūdzu, precizējiet!</i>	3 TVVP ar TUA, kuri ir legāli nodarbināti, ir pieejami valsts garantētie veselības aprūpes pakalpojumi tādā pašā apmērā kā Latvijas pilsoņiem.	
	4.2. Valsts garantēto veselības aprūpes pakalpojumu pieejamība TVVP ar TUA nepilngadīgajiem bērniem.	1 TVVP ar TUA nepilngadīgajiem bērniem nav pieejams valsts garantēto veselības aprūpes pakalpojumu minimums.	2 TVVP ar TUA nepilngadīgajiem bērniem ir pieejams noteikts valsts garantēto veselības aprūpes pakalpojumu minimums. <i>Lūdzu, precizējiet!</i>	3 TVVP ar TUA nepilngadīgajiem bērniem ir pieejami valsts garantētie veselības aprūpes pakalpojumi tādā pašā apmērā kā Latvijas pilsoņu nepilngadīgajiem bērniem.	
	4.3. Veselības apdrošināšanas polises segtie pakalpojumi TVVP ar TUA saskaņā ar valsts tiesisko regulējumu („Ārzemnieku veselības apdrošināšanas noteikumiem”).	1 TVVP ar TUA ir noteikta obligātā veselības apdrošināšanas polise, kas sedz tikai neatliekamo medicīnisko palīdzību, dzīvībai vai veselībai bīstama kritiska stāvokļa ārstēšanu stacionārā un transportēšana nogādāšanai atpakaļ mītnes zemē smagas slimības un nāves gadījumā.	-	2 TVVP ar TUA pēc izvēles ir noteikta: a) obligātā veselības apdrošināšanas polise (sk. kritēriju 1); b) veselības apdrošināšanas polise, kas ietver gan obligātās veselības apdrošināšanas pakalpojumus, gan primāros un sekundāros veselības aprūpes pakalpojumus.	
	<i>Dažādības vadība</i> ²³	<i>Kritēriji</i>			
	4.4. Veselības aprūpes iestāžu personālam ir nodrošinātas apmācības dažādības vadībā.	1 Dažādības vadības apmācības netiek nodrošinātas, tām nav paredzēts valsts finansējums.	2 Dažādības vadības apmācības tiek īstenotas neregulāri dažādu finanšu instrumentu (projektu) ietvaros konkursa kārtībā.	3 Dažādības vadības apmācības tiek nodrošinātas regulāri un tām ir paredzēts valsts finansējums.	
5. Sociālā un	<i>TUA statusa drošība</i>	<i>Kritēriji</i>			

²³ Dažādības vadības paredz, ka dažādu pakalpojumu sniedzēji ir iepazīstināti ar kultūru dažādības jautājumiem, kultūru atšķirību ietekmi uz saskarsmi, tādējādi spēj labāk strādāt ar citu kultūru pārstāvjiem. Avots: Latvijas cilvēktiesību centrs (2011) „Atšķirīgs klients daudzveidīgā Latvijā. Mācību līdzeklis to iestāžu darbiniekiem, kas sniedz pakalpojumus trešo valstu valstspiederīgajiem”, 3.lpp.

tiesiskā aizsardzība	5.1. TVVP TUA izsniegšanas nosacījumi par uzturēšanās atļaujas iemesliem.	1 TVVP ir tiesības saņemt TUA, vienlaicīgi pamatojoties tikai uz vienu uzturēšanās iemeslu (piemēram, nodarbinātība, studijas vai ģimenes apvienošana).	-	2 TVVP ir tiesības saņemt TUA, vienlaicīgi pamatojoties uz vairākiem uzturēšanās iemesliem (piemēram, nodarbinātība un ģimenes apvienošana vai ģimenes apvienošana un studijas).	
	5.2. TVVP iespējas saņemt jaunu TUA, mainoties uzturēšanās iemeslam valstī un neizbraucot no valsts.	1 Ja mainās TVVP uzturēšanās valstī iemesls, viņam nav iespēja saņemt jaunu TUA, neizbraucot no valsts.	-	2 Ja mainās TVVP uzturēšanās iemesls valstī, viņam ir iespēja saņemt jaunu TUA, neizbraucot no valsts.	
	5.3. TVVP ar TUA iemesli tiesiskā statusa noraidīšanai, neatjaunošanai un pārtraukšanai: a) persona ir viltojusi informāciju, lai iegūtu TUA; b) personas uzturēšanās valstī rada nopietnus draudus sabiedriskajai un nacionālajai drošībai; c) persona ir izdarījusi smagu noziegumu; d) sākotnējās uzturēšanās iemesli un nosacījumi vairs nav spēkā.	1 Iemesls statusa neatjaunošanai ir a), b), c) un d).	- Iemesls statusa neatjaunošanai ir a), b) un c) vai d).	3 Iemesls statusa noraidīšanai, neatjaunošanai un pārtraukšanai ir tikai a) un b).	
	5.4. TVVP ar TUA tiesības uzturēšanās atļaujas nepiešķiršanas, neatjaunošanas un pārtraukšanas gadījumā: a) tiesības iepazīties ar lēmuma pamatotību; b) tiesības iesniegt apelācijas sūdzību; c) pārstāvība neatkarīgā administratīvā institūcijā un/vai tiesā.	1 TVVP ar TUA nav iespējams a) un b) vai a) vai b).	2 TVVP ar TUA ir iespējams a) un b).	3 TVVP ar TUA ir visas trīs tiesības.	
	Juridiskā palīdzība	Kritēriji			
	5.5. TVVP ar TUA tiesības uz valsts garantēto juridisko palīdzību.	1 TVVP ar TUA nav tiesības uz valsts garantēto juridisko palīdzību.	2 TVVP ar TUA ir tiesības uz valsts garantēto juridisko palīdzību atsevišķās situācijās. <i>Lūdzu, precizējiet!</i>	3 TVVP ar TUA ir tiesības uz valsts garantēto juridisko palīdzību.	
Tiesības uz PUA	Kritēriji				
5.6. Nepieciešamais laika periods, kas TVVP jāuzturas Latvijā ar TUA, lai saņemtu PUA.	1 Lielāks par pieciem gadiem.	2 Pieci gadi.	3 Mazāks par pieciem gadiem.		

	5.7. Studiju laika iekļaušana TVVP uzturēšanās periodā Latvijā ar TUA, lai pretendētu uz PUA.	1 Studiju laiks netiek iekļauts laika periodā, kas jāuzturas Latvijā, lai pretendētu uz PUA.	2 Studiju laiks daļēji tiek iekļauts laika periodā, kas jāuzturas Latvijā, lai pretendētu uz PUA.	3 Studiju laiks pilnībā tiek iekļauts laika periodā, kas jāuzturas Latvijā, lai pretendētu uz PUA.	
	5.8. TVVP ar TUA ārpus Latvijas pavadītā laika perioda ierobežojumi, lai pieteiktos uz PUA.	1 Laika periods ir īsāks par sešiem secīgiem mēnešiem un kopā nepārsniedz 10 mēnešus. <i>Lūdzu, precizējiet laika periodu!</i>	2 Laika periods nav ilgāks par sešiem secīgiem mēnešiem un kopā nepārsniedz desmit mēnešus.	3 Laika periods var būt ilgāks par sešiem secīgiem mēnešiem un kopā var pārsniegt 10 mēnešus. <i>Lūdzu, precizējiet laika periodu!</i>	
	Dažādības vadība²⁴	Kritēriji			
	5.9. IeM un tās pakļautības iestāžu personālam (piemēram, PMLP, VR) ir nodrošinātas apmācības dažādības vadībā.	1 Dažādības vadības apmācības netiek nodrošinātas, tām nav paredzēts valsts finansējums.	2 Dažādības vadības apmācības tiek īstenotas neregulāri dažādu finanšu instrumentu (projektu) ietvaros konkursa kārtībā.	3 Dažādības vadības apmācības tiek nodrošinātas regulāri un tām ir paredzēts valsts finansējums.	
6. Sociālie kontakti	Ģimenes apvienošana	Kritēriji			
	6.1. TVVP ar TUA tiesības uzaicināt pie sevis ģimenes locekļus: a) laulāto partneri; b) reģistrētu partnerattiecību partneri; c) ilgstošu kopdzīves partneri, ja attiecības nav reģistrētas.	1 Ir tiesības uzaicināt tikai a).	2 Ir tiesības uzaicināt a) un b) vai c). <i>Lūdzu, precizējiet, kuras personas ir tiesības uzaicināt!</i>	3 Ir tiesības uzaicināt gan a), gan b), gan c).	
	6.2. TVVP ar TUA uzturēšanās perioda ilgums un prasības valstī, lai iegūtu tiesības uzaicināt ģimenes locekļus uz periodu, kas atbilst TVVP TUA termiņam.: a) vismaz viens gads; b) vizmas divi gadi; c) jāuzrāda dokumenti, kas apliecina nepieciešamo iztikas nodrošinājumu; d) jāuzrāda dokuments, kas apliecina paredzamo dzīves vietu Latvijā.	1 Jāievēro b), c), d). <i>Lūdzu, precizējiet, ja ir atšķirīgas prasības dažādiem ģimenes locekļiem!</i>	2 Jāievēro a), c), d). <i>Lūdzu, precizējiet, ja ir atšķirīgas prasības dažādiem ģimenes locekļiem!</i>	3 Jāievēro c), d). <i>Lūdzu, precizējiet, ja ir atšķirīgas prasības dažādiem ģimenes locekļiem!</i>	

²⁴ Dažādības vadības paredz, ka dažādu pakalpojumu sniedzēji ir iepazīstināti ar kultūru dažādības jautājumiem, kultūru atšķirību ietekmi uz saskarsmi, tādejādi spēj labāk strādāt ar citu kultūru pārstāvjiem. Avots: Latvijas cilvēktiesību centrs (2011) „Atšķirīgs klients daudzveidīgā Latvijā. Mācību līdzeklis to iestāžu darbiniekiem, kas sniedz pakalpojumus trešo valstu valstspiederīgajiem”, 3.lpp.

	6.3. TVVP ar TUA, kurš Latvijā ieradies nodarbinātības nolūkā uz darba līguma un uzņēmuma līguma pamata, tiesības individuāli uzaicināt pie sevis ģimenes locekļus, uz periodu, kas atbilst TVVP TUA termiņam.	1 TVVP ar TUA, kurš Latvijā ieradies uz darba līguma un uzņēmuma līguma pamata, ģimenes locekļus var uzaicināt tikai uz darba devēja izsaukuma pamata.	-	2 TVVP ar TUA, kurš Latvijā ieradies uz darba līguma un uzņēmuma līguma pamata, ģimenes locekļus var uzaicināt individuāli, bez darba devēja starpniecības.	
	6.4. TVVP ar TUA tiesības uzaicināt pie sevis pilngadīgos bērnus uz periodu, kas atbilst TVVP TUA termiņam.	1 Nav tiesības.	2 Ir tiesības, ja tiek izpildītas tiesiskā regulējuma prasības par pilngadīgo bērnu uzaicināšanu. <i>Lūdzu, precizējiet TVVP ar TUA saistošās prasības pilngadīgā bērna uzaicināšanai pie sevis!</i>	3 Ir tiesības.	
	6.5. TVVP ar TUA laulāto/partneru un pilngadīgo bērnu tiesības uz autonomu uzturēšanās atļauju.	1 Ir tiesības saņemt autonomu uzturēšanās atļauju, izpildot prasības PUA iegūšanai.	2 Ir tiesības saņemt autonomu uzturēšanās atļauju, nodzīvojot Latvijā trīs līdz piecus gadus.	3 Ir tiesības saņemt autonomu uzturēšanās atļauju, nodzīvojot Latvijā mazāk kā trīs gadus.	
7. Pilsoniskā un politiskā līdzdalība	Vēlēšanu tiesības	Kritēriji			
	7.1. TVVP ar TUA tiesības balsot pašvaldību vēlēšanās.	1 TVVP ar TUA nav tiesības balsot pašvaldību vēlēšanās.	2 TVVP ar TUA ir tiesības balsot pašvaldību vēlēšanās, ja valstī uzturas ilgāk kā piecus gadus vai pastāv citi nosacījumi (piemēram, starpvalstu savstarpējās vēlēšanu tiesības ²⁵), kas nodrošina tiesības balsot pašvaldību vēlēšanās. <i>Lūdzu, precizējiet laika periodu un citus nosacījumus, ja tas ir attiecināms!</i>	3 Vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem vai prasība, ka TVVP ir valstī jāuzturas vismaz piecus gadus.	
	7.2. TVVP ar TUA tiesības kandidēt pašvaldību vēlēšanās.	1 TVVP ar TUA nav tiesības kandidēt pašvaldību vēlēšanās.	2 TVVP ar TUA ir tiesības kandidēt pašvaldību vēlēšanās, ja valstī uzturas ilgāk kā piecus gadus vai pastāv citi	3 TVVP ar TUA ir vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem kandidēt pašvaldību vēlēšanās.	

²⁵ Situācijas, kad valstis ir noslēgušas savstarpējus līgumus, ka viņu pilsoņi drīkst piedalīties vēlēšanās partnervalstī, ar kuru noslēgts līgums.

			nosacījumi (piemēram, starpvalstu savstarpējās vēlēšanu tiesības), kas to atļauj. <i>Lūdzu, precizējiet laika periodu un citus nosacījumus, ja tas ir attiecināms!</i>	
	<i>Brīvība veidot un apvienoties organizācijās</i>	<i>Kritēriji</i>		
7.3. TVVP ar TUA tiesības dibināt politisko partiju.	1 TVVP ar TUA nav tiesības dibināt politisko partiju.	2 Nosacījums, ka partijas valdē ir jābūt arī Latvijas pilsoņiem un/vai starp partijas biedriem ir jābūt Latvijas pilsoņiem, vai citi nosacījumi. <i>Lūdzu, precizējiet citus nosacījumus, ja tas ir attiecināms!</i>	3 Vienlīdzīgas tiesības ar Latvijas pilsoņiem.	
7.4. TVVP ar TUA tiesības būt par politiskās partijas biedru.	1 TVVP ar TUA nav tiesības būt par politiskās partijas biedru.	-	2 TVVP ar TUA ir tiesības būt par politiskās partijas biedru.	
7.5. TVVP ar TUA tiesības dibināt NVO.	1 TVVP ar TUA nav tiesības dibināt NVO.	-	2 TVVP ar TUA ir tiesības dibināt NVO.	
7.6. TVVP ar TUA tiesības būt par NVO biedru.	1 TVVP ar TUA nav tiesības būt par NVO biedru.	-	2 TVVP ar TUA ir tiesības būt par NVO biedru.	
7.7. TVVP ar TUA tiesības piedalīties sapulcēs, gājienos, piketos.	1 TVVP ar TUA nav tiesības piedalīties sapulcēs, gājienos, piketos.	-	2 TVVP ar TUA ir tiesības piedalīties sapulcēs, gājienos, piketos.	
7.8. TVVP ar TUA tiesības organizēt sapulces, gājienu, piketus.	1 TVVP ar TUA nav tiesības organizēt sapulces, gājienu, piketus.	-	2 TVVP ar TUA ir tiesības organizēt sapulces, gājienu, piketus.	
	<i>Konsultatīvie mehānismi</i>	<i>Kritēriji</i>		
7.9. TVVP konsultatīvās padomes nacionālā līmenī.	1 Nav TVVP konsultatīvās padomes nacionālā līmenī.	2 Nav TVVP konsultatīvās padomes, kuras veido un kurās ir tieši pārstāvēti TVVP, bet ir konsultatīvās padomes, kurās TVVP pārstāv eksperti un	3 Ir konsultatīvās padomes, kuras veido TVVP, nacionālā līmenī.	

			organizācijas, kuras strādā ar TVVP.		
7.10. TVVP konsultatīvo padomju veidošana nacionālā līmenī.	1 TVVP konsultatīvās padomes pārstāvjus ieceļ valsts institūciju pārstāvji.	2 TVVP konsultatīvo padomju pārstāvjus ievēl TVVP vai TVVP organizācijas, taču šo procesu regulē valsts institūcijas. <i>Lūdzu, precizējiet, kā tieši tiek veidotas TVVP konsultatīvās padomes!</i>	3 TVVP konsultatīvo padomju pārstāvjus ievēl TVVP vai TVVP organizācijas.		
7.11. Notiek konsultēšanās ar TVVP nacionālā līmenī dažādu politiku, kas ietekmē TVVP dzīves situāciju, veidošanā.	1 Konsultēšanās nenotiek.	2 Notiek <i>ad hoc</i> ²⁶ konsultēšanās.	3 Notiek regulāra konsultēšanās.		
7.12. TVVP konsultatīvās padomes pašvaldību līmenī.	1 Pašvaldībās nav TVVP konsultatīvās padomes.	2 Pašvaldībās nav konsultatīvās padomes, kuras veido un kurās ir tieši pārstāvēti TVVP, bet ir konsultatīvās padomes, kurās TVVP pārstāv eksperti un organizācijas, kuras strādā ar TVVP.	3 Pašvaldībās ir konsultatīvās padomes, kuras veido TVVP.		
7.13. TVVP konsultatīvo padomju veidošana pašvaldību līmenī.	1 TVVP konsultatīvās padomes pārstāvjus ieceļ pašvaldības institūciju pārstāvji.	2 TVVP konsultatīvās padomes pārstāvjus ievēl TVVP vai TVVP organizācijas, bet vienlaikus notiek pašvaldības pārstāvju iekļaušanās šajā procesā. <i>Lūdzu, precizējiet, kā tieši tiek veidotas TVVP konsultatīvās padomes!</i>	3 TVVP konsultatīvās padomes pārstāvjus ievēl TVVP vai TVVP organizācijas.		
7.14. Notiek konsultēšanās ar TVVP pašvaldību līmenī dažādu politiku, kas ietekmē TVVP dzīves situāciju, veidošanā.	1 Konsultēšanās nenotiek.	2 Notiek <i>ad hoc</i> konsultēšanās.	3 Notiek regulāra konsultēšanās.		
Rīcībpolitika	Kritēriji				
7.15. TVVP informēšana par viņu politiskās un pilsoniskās līdzdalības iespējām nacionālā līmenī.	1 Nacionālā līmenī netiek nodrošināta (finansēta) TVVP informēšana.	2 Notiek neregulāras informatīvas kampaņas, kuras galvenokārt iniciē un īsteno	3 Nacionālā līmenī pastāvīgi tiek nodrošināta (finansēta) TVVP informēšana.		

²⁶ Tā nav regulāra prakse, bet šāda konsultēšanās notiek specifiskas problēmas un nepieciešamības gadījumā.

			NVO.		
	7.16. Valsts finansējums TVVP organizācijām un viņu intereses aizstāvošajām organizācijām nacionālā līmenī.	1 Nav nodrošināts pastāvīgs valsts finansējums TVVP organizācijām un viņu intereses aizstāvošajām organizācijām.	2 Valsts finansējums ir pieejams ar nosacījumiem vai dažādu finanšu instrumentu (projektu) ietvaros konkursa kārtībā. <i>Lūdzu, precizējiet nosacījumus vai finanšu instrumentus!</i>	3 Ir nodrošināts pastāvīgs valsts finansējums TVVP organizācijām un viņu intereses aizstāvošajām organizācijām.	
	7.17. TVVP informēšana par viņu politiskās un pilsoniskās līdzdalības iespējām pašvaldību līmenī.	1 Pašvaldību līmenī netiek nodrošināta (finansēta) TVVP informēšana.	2 Notiek neregulāras informatīvas kampaņas, kuras iniciē un īsteno NVO.	3 Pašvaldību līmenī pastāvīgi tiek nodrošināta (finansēta) TVVP informēšana.	
	7.18. Valsts finansējums TVVP organizācijām un viņu intereses aizstāvošajām organizācijām pašvaldību līmenī.	1 Nav nodrošināts pastāvīgs pašvaldības finansējums TVVP organizācijām un viņu intereses aizstāvošajām organizācijām.	2 Pašvaldības finansējums ir pieejams ar nosacījumiem vai dažādu projektu ietvaros (t.sk. ārējā finansējuma ietvaros). <i>Lūdzu, precizējiet nosacījumus vai finanšu instrumentus!</i>	3 Ir nodrošināts pastāvīgs pašvaldības finansējums TVVP organizācijām un viņu intereses aizstāvošajām organizācijām.	

2. Mērķa grupas mērījumu instruments kvantitatīvajai aptaujai

Mērķis: Veikt TVVP integrācijas Latvijas sabiedrībā pieredzes, viedokļu un situācijas vispārīgu izpēti.

Aptaujas metode: Tiešā anketēšana vai anketēšana pa e-pastu vai telefonu (ja tiek nodrošināta pieeja mērķa grupas reģistru datiem un tie ir piemēroti pētniecības vajadzībām).

Izlases apjoms un metode: situācijā, kad nav pieejami mērķa grupas reģistru dati, reprezentatīvas mērķa grupas aptaujas veikšana ir neiespējama vai ļoti sarežģīta. Līdzšinējā pieredze²⁷ rāda, ka mērķa grupas anketēšanā visefektīvākā pieeja ir sadarboties ar PMLP nodaļām, kurās izsniedz termiņuzturēšanās atļaujas, jo tur, īpaši Rīgā, ir sastopama pietiekami liela mērķa grupas daļa. Anketējot mērķa grupas pārstāvjus PMLP nodaļās, ieteicamais izlases apjoms ir 400 respondentu. Jāpiebilst, ka šāda izlase nav uzskatāma par reprezentatīvu visai mērķa grupai, taču izlases lielāku atbilstību var sasniegt, izlases veikšanā izmantojot kvotu principu, kvotas veidojot uz PMLP statistikas bāzes. Kvotu izmantošana aptaujas veikšanā ne tikai palielina aptaujas datu ticamību, bet arī prasa vairāk laika un finanšu resursu. Aptaujas PMLP filiālēs trūkums ir ne tikai ierobežojumi veikt vispārīgus jautājumus par datiem (datu reprezentativitāte), bet arī respondentu bailes un nedrošība atklāt būtisku informāciju par sevi un savu statusu, jo PMLP tiek uztverta kā represīva iestāde. Citas pieejas respondentu meklēšanā, piemēram, kontaktējoties ar darba devējiem un dažādām minoritāšu biedrībām, kā arī internetā, ir salīdzinoši maz efektīvas kvantitatīvas mērķa grupas aptaujas nodrošināšanai. Izņēmums ir mērķa grupas studentu pieejamība Latvijas augstskolās.

Reģistra datu pieejamībai pētniekiem uzlabojoties, lietderīgi būtu izmantot nejausās izlases principus, kas nodrošina augstāku datu reprezentativitāti un ticamību. Minimālais vēlamo izlases apjoms – 400 respondentu.

Aptaujas valoda: Balstoties uz līdzšinējo pieredzi²⁸, metodoloģijas autori iesaka aptaujā izmantot vismaz trīs valodas – latviešu, krievu un angļu un atbilstoši sagatavot pašaizpildāmās anketas šajās trīs valodās (rokasgrāmatas elektroniskajā versijā ir iekļautas anketas redakcijas angļu un krievu valodā). Tas gan neizslēdz to, ka atsevišķām grupām (piemēram, ķīniešiem Latvijā) būs grūtības aizpildīt anketas arī šajās valodās, tomēr citas valodas iekļaušanai aptaujā arī nav pamata, jo šobrīd Latvijā to lietotāji ir mazskaitlīgas grupas, un dažu respondentu dēļ nav izmaksu ziņā pamatoti gatavot anketu piemēram, ķīniešu valodā.

Aptaujas jautājumu raksturojums: Kvantitatīvās aptaujas jautājumi, kas iekļauti izstrādātajā instrumentārijā, aptver tikai nelielu daļu no visiem izstrādātajiem indikatoriem. Tie ir veidoti tā, lai svarīgākie un autoru vērtējumā šobrīd mērķa grupai – TVVP, kas Latvijā uzturas ar TUA ne vairāk kā 10 gadus - aktuālākie indikatori būtu iekļauti un ļautu iegūt vispārīgu priekšstatu par katru no dzīves jomām. Lielākā daļa jautājumu ir salīdzināmi ar BISS 2009.gadā veikto aptauju, lai varētu novērtēt izmaiņas. Aptaujas anketa ir izstrādāta kā pašaizpildāmā anketa, un aptaujas jautājumi tajā ir iestrādāti, ņemot vērā anketas loģiku, nevis integrācijas politikas novērtēšanas indikatoru matricas secību. Ņemot vērā to, ka pašaizpildāmās aptaujas anketas datu kvalitāte ir lielā mērā atkarīga no aptaujas anketas garuma (jo garāka anketa, jo sagaidāms, ka datu kvalitāte ir zemāka), metodoloģijas izstrādes autori par maksimālo anketas garumu uzskata sešas lapas. Aptaujas jautājumus, kas fiksē respondenta statusu, mainot aptaujas izlases principus vai ieviešot kvotas, nepieciešams koriģēt.

Piebildes pie aptaujas jautājumiem:

- jautājumi par respondenta statusu (1.-3.) ir nepieciešami, lai pārbaudītu, vai aptaujas anketu aizpilda mērķa grupas pārstāvis;
- nodarbinātības jautājumu blokā (5.-11.) 6. jautājuma par respondentu atalgojumu iekļaušanu aptaujas anketā ir jāizvērtē, izejot no konkrētās aptaujas mērķiem, jo respondentiem šis jautājums rada psiholoģisku nepatiku un atbilžu ticamība ir ierobežota.

²⁷ Zepa B., Šūpule I., Ķešāne I., Lulle A., u.c. Imigranti Latvijā: iekļaušanās iespējas un nosacījumi.// Rīga: Baltijas Sociālo zinātņu institūts, 2009.

²⁸ Turpat.

Trešo valstu valstspiederīgo aptaujas anketa

Lūdzam Jūs atbildēt uz jautājumiem par to, kā cilvēki, kas Latvijā uzturas ar uzturēšanās atļaujām, jūtas šeit un kā uzlabot viņu dzīves apstākļus. Pētījuma atskaitē Jūsu viedoklis parādīsies tikai apkopotā veidā, nodrošinot pilnīgu Jūsu atbilžu anonimitāti. Atbildot uz jautājumiem, atzīmējiet ar krustiņu to atbildi, kura vislabāk atbilst Jūsu viedoklim vai ierakstiet nepieciešamo atbildi.

1. Cik ilgi Jūs uzturaties Latvijā kopumā? |__|__| (gadi) un |__|__| (mēneši)

2. Kāds šobrīd ir Jūsu statuss Latvijā? (ATZĪMĒJIET VIENU ATBILDI!)

1. Cits valsts piederīgais ar termiņuzturēšanās atļauju
2. Cits valsts piederīgais ar pastāvīgās uzturēšanās atļauju
3. Dzīvoju Latvijā bez uzturēšanās atļaujas
4. Cits (ierakstiet)

3. Kādas valsts pilsonība (vai pase) Jums ir? Ierakstiet valsts nosaukumu:.....

4. Vai Jūs Latvijā esat ieradies... (ATZĪMĒJIET VIENU ATBILDI!)

1. Ģimenes apvienošanas nolūkā, pie vecākiem
2. Lai strādātu
3. Lai mācītos
4. Kā uzņēmējs
5. Cits (ierakstiet)

5. Vai Jūs šobrīd veicat kādu regulāru vai gadījuma darbu, kas nes (vai var nest) ienākumus Jums vai Jūsu ģimenei? (ATZĪMĒJIET VIENU ATBILDI!)

1. Jā, esmu darba ņēmējs, strādāju uz pilnu slodzi
2. Jā, esmu darba ņēmējs, strādāju uz nepilnu slodzi
3. Jā, esmu pašnodarbināta persona
4. Jā, esmu uzņēmuma īpašnieks vai līdzīpašnieks
5. Jā, strādāju bez samaksas ģimenes uzņēmumā vai praksē
6. Jā, veicu darbības nepieciešamas savas uzņēmējdarbības vai prakses uzsākšanai
7. Nē - *Tie, kas atbildējuši „nē”, lūdzu, pārejiet uz 10. jautājumu!*

Jautājumi strādājošajiem

6. Kādā nozarē Jūs strādājat vai plānojat strādāt Latvijā? Ierakstiet:.....

7. Kāda ir Jūsu pamatprofesija (specialitāte)? Ierakstiet:.....

8. Kāds ir Jūsu ieņemamais (vai plānotais) amats (vai profesija) darbā Latvijā?

Ierakstiet:.....

9. Kāda ir Jūsu alga uz rokas vidēji mēnesī?

Ierakstiet, lūdzu, summu latos: |__|__|__|__|

vai citā valūtā: |__|__|__|__|.....valūta.

Jautājumi tiem, kas nestrādā. Pārējiem pāriet uz 12.jautājumu.

10. Vai Jūs vēlētos strādāt Latvijā?

1. Jā
2. Nē

11. Kāds ir iemesls tam, kādēļ Jūs nestrādājat? (ATZĪMĒJIET 3 NOZĪMĪGĀKOS IEMESLUS!)

1. Latviešu valodas zināšanu trūkums
2. Pārāk augstas latviešu valodas zināšanu prasības
3. Grūtības atrast darbu savā profesijā
4. Bezdarbs, grūti atrast darbu
5. Zems atalgojums
6. Grūtības nokārtot darba atļauju
7. Grūtības ar izglītības vai kvalifikācijas atzīšanu
8. Cits (ierakstiet)

Jautājumi visiem

12. Kur Jūs šobrīd dzīvojat? (ATZĪMĒJIET VIENU ATBILDI!)

1. Savā privātmājā (Jūsu vai Jūsu ģimenes locekļu īpašums)
2. Īrētā privātmājā
3. Savā dzīvoklī (Jūsu vai Jūsu ģimenes locekļu īpašums)
4. Īrētā dzīvoklī
5. Īrēju istabu
6. Studentu kopmītnēs
7. Darba devēja kopmītnēs
8. Pie radniekiem, draugiem
9. Cits (ierakstiet)

13. Cik apmierināts Jūs esat ar savu pašreizējo dzīves vietu Latvijā? (ATZĪMĒJIET VIENU ATBILDI!)

1. Ļoti apmierināts
2. Drīzāk apmierināts
3. Drīzāk neapmierināts
4. Ļoti neapmierināts
5. Grūti pateikt

14. Vai Jums vai Jūsu ģimenes locekļiem ir bijušas grūtības saņemt veselības aprūpi Latvijā?

1. Jā. Kādas? (ierakstiet)
2. Nē
3. Nav bijušas veselības problēmas

15. Vai Jūs Latvijā dzīvojat viens pats vai kopā ar savu sievu vai vīru (kopdzīves partneri)?

1. Viens
2. Kopā ar sievu, vīru vai kopdzīves partneri

Jautājums tiem, kas dzīvo kopā ar savu sievu vai vīru (kopdzīves partneri). Pārējiem – 19.jautājums.

16. Vai Jūsu sieva vai vīrs (kopdzīves partneris) ir... (ATZĪMĒJIET VIENU ATBILDI!)

1. Citas valsts piederīgais, kas dzīvo Latvijā mazāk nekā 5 gadus
2. Citas valsts piederīgais, dzīvo Latvijā 5 gadus vai ilgāk
3. Latvijas pastāvīgais iedzīvotājs vai pilsonis

17. Vai Jūsu sieva vai vīrs (kopdzīves partneris) strādā Latvijā?

1. Jā - *Tie, kas atbildējuši „jā”, lūdzu, pārejiet uz 19.jautājumu!*
2. Nē

18. Kāds ir iemesls tam, ka Jūsu sieva/vīrs (kopdzīves partneris) Latvijā nestrādā? (ATZĪMĒT 3 NOZĪMĪGĀKOS IEMESLUS!)

1. Latviešu valodas zināšanu trūkums
2. Pārāk augstas latviešu valodas zināšanu prasības
3. Grūtības atrast darbu savā profesijā
4. Bezdarbs, grūti atrast darbu
5. Zems atalgojums
6. Grūtības nokārtot darba atļauju
7. Grūtības ar izglītības vai kvalifikācijas atzīšanu
8. Pilda mājsaimnieces un/vai bērnu kopšanas pienākumus
9. Negrib vai nav nepieciešams strādāt
10. Cits (ierakstiet)

Jautājumi visiem

19. Vai Jums ir bērni vecumā līdz 18 gadiem?

1. Jā
2. Nē - *Tie, kas atbildējuši „nē”, lūdzu, pārejiet uz 24.jautājumu!*

20. Vai Jūsu bērni dzīvo kopā ar Jums Latvijā?

1. Jā
2. Nē - *Tie, kas atbildējuši „nē”, lūdzu, pārejiet uz 22.jautājumu!*

Jautājumi tiem, kam ir bērni, kas dzīvo Latvijā

21. Vai Jūsu bērnam ir bijušas grūtības saņemt atbilstošu izglītību Latvijā (bērnu dārzā vai skolā)?

1. Jā. Kādas? (ierakstiet)
2. Nē

Jautājumi tiem, kam ir bērni, kas nedzīvo Latvijā. Pārējiem – 24.jautājums

22. Vai Jūs plānojat pārcelt bērnus dzīvot uz Latviju (vismaz uz 6 mēnešiem)?

1. Jā - *Tie, kas atbildējuši „jā”, lūdzu, pāreji uz 24.jautājumu!*
2. Nē
3. Grūti pateikt

23. Kāpēc Jūs neplānojat pārcelt bērnus dzīvot uz Latviju?

1. Grūti (vai nezināt kā) dabūt atļauju
2. Bērniem šeit būtu grūtības ar izglītības iegūšanu
3. Bērni vai otrs no vecākiem iebilda
4. Nav vērts, jo Latvijā neplānoju palikt pārāk ilgi
5. Cits (ierakstiet)

Jautājumi visiem

24. Vai Jums ir sieva/vīrs (kopdzīves partneris), kas nedzīvo Latvijā?

1. Jā
2. Nē - *Tie, kas atbildējuši „nē”, lūdzu, pāreji uz 27.jautājumu!*

25. Vai Jūsu sieva/vīrs (kopdzīves partneris) plāno pārcelties dzīvot uz Latviju (vismaz uz 6 mēnešiem)?

1. Jā - *Tie, kas atbildējuši „jā”, lūdzu, pāreji uz 27.jautājumu!*
2. Nē

26. Kāpēc Jūs sieva/vīrs neplāno pārcelties dzīvot uz Latviju?

1. Grūti (vai nezināt kā) dabūt atļauju
2. Šeit būtu grūti atrast darbu savā profesijā
3. Ir jāveic ģimenes pienākumi izcelsmes valstī
4. Nav vērts, jo Latvijā neplānoju palikt pārāk ilgi
5. Cits (ierakstiet)

Jautājumi visiem

27. Kādās situācijās Jūs pārsvarā kontaktējaties ar „vietējiem” latviešiem, krieviem un citu tautību pārstāvjiem?

(ATZĪMĒJIET 3 NOZĪMĪGĀKĀS ATBILDES!)

1. Mājās – savās vai viņu
2. Kontaktējoties ar mājas kaimiņiem
3. Darbā
4. Augstskolā
5. Kopā pavadot brīvo laiku, izklaidējoties un atpūšoties
6. Valsts vai pašvaldību iestādēs
7. Uz ielas, sabiedriskajā transportā
8. Citur (ierakstiet)

28. Vai esat iepazinušies un draudzējaties ar „vietējiem” latviešiem, krieviem un citu tautību pārstāvjiem?

1. Jā, man ir daudz draugu un paziņu vietējo vidū
2. Jā, man ir daži draugi un paziņas vietējo vidū
3. Jā, man ir paziņas, bet nav draugu vietējo vidū
4. Nē

29. Ar cik daudziem Latvijā dzīvojošiem citu valstu valstspiederīgajiem Jūs uzturat regulārus kontaktus (kopā dzīvojiet, strādājat, studējat vai pavadiet brīvo laiku)?

1. Ne ar vienu
2. 1 līdz 5
3. 6 līdz 15
4. Vairāk kā 15

30. Vai Jūs sekojat līdzīgi notikumiem Latvijā, piemēram, laikrakstos, TV, radio, internetā?

1. Jā, bieži
2. Jā, dažreiz
3. Nē

31. Vai Jūs iesaistāties kādu nevalstisko organizāciju vai interešu grupu aktivitātēs Latvijā?

1. Jā, bieži
2. Jā, dažreiz
3. Nē

32. Vai Jūs apmeklējat dažādus kultūras un izklaides pasākumus Latvijā?

1. Jā, bieži
2. Jā, dažreiz
3. Nē

33. Cik cieši Jūs personiski jūtaties saistīts ar Latviju?

1. Ļoti cieši
2. Cieši
3. Ne pārāk cieši
4. Nemaz

34. Vai uzturēšanās laikā Latvijā Jūs esat saskāries ar netaisnīgu vai aizvainojošu attieksmi sava valstiskā statusa – trešo valstu valstspiederīgais ar termiņuzturēšanās atļauju Latvijā dēļ?

1. Jā, bieži
2. Jā, dažreiz
3. Nē

35. Vai uzturēšanās laikā Latvijā Jūs esat saskāries ar netaisnīgu vai aizvainojošu attieksmi etniskās vai reliģiskās piederības dēļ (darba vietā, uz ielas u.c.)?

1. Jā, bieži
2. Jā, dažreiz
3. Nē

36. Kādās situācijās Jūs esat saskāries ar netaisnīgu vai aizvainojošu attieksmi? (ATZĪMĒJIET VISAS ATBILSTOŠĀS ATBILDES!)

1. Valsts institūcijās vai kontaktos ar valsts institūciju pārstāvjiem (PMLP, robežsardze, policija u.c.)
2. Izglītības iestādē
3. Veselības aprūpes iestādē
4. Kontaktējoties ar darba devēju/potenciālajiem darba devējiem
5. Meklējot mājokli
6. Uz ielas, sabiedriskajā transportā
7. Citur (ierakstiet!) _____
8. Neesmu saskāries ar netaisnīgu vai aizvainojošu attieksmi

37. Kādā valodā Jūs pārsvarā runājat šeit Latvijā?

(ATZĪMĒT NE VAIRĀK KĀ 3 NOZĪMĪGĀKĀS ATBILDES!)

1. Latviešu
2. Krievu
3. Angļu
4. Citā (ierakstiet)

38. Vai Jūs esat mācījies latviešu valodu?

1. Jā
2. Nē

39. Vai Jūs vēlētos mācīties latviešu valodu?

1. Jā
2. Drīzāk jā
3. Drīzāk nē
4. Nē

- 40. Vai Jūs vēlētos apmeklēt integrācijas kursus par Latvijas vēsturi, dzīvesveidu, Latvijas iestādēm un organizācijām, kuras piedāvā pakalpojumus trešo valstu valstspiederīgajiem?**
1. Jā
 2. Drīzāk jā
 3. Drīzāk nē
 4. Nē
- 41. Vai pēdējo 12 mēnešu laikā Jums ir bijis kontakts ar policiju (jebkādā jautājumā) Latvijā?**
1. Jā
 2. Nē
- 42. Vai Jūs uzticaties Latvijas policijai?**
1. Jā
 2. Drīzāk jā
 3. Drīzāk nē
 4. Nē
 5. Grūti pateikt
- 43. Vai Jūs uzticaties Latvijas robežsardzei?**
1. Jā
 2. Drīzāk jā
 3. Drīzāk nē
 4. Nē
 5. Grūti pateikt
- 44. Kurā no jomām Jūs izjūtat vislielāko informācijas trūkumu par pakalpojumiem Latvijā? (ATZĪMĒT NE VAIRĀK KĀ 3 NOZĪMĪGĀKĀS ATBILDES!)**
1. Uzturēšanās atļauju saņemšanas procedūra
 2. Iedzīvotāju ar termiņuzturēšanās atļaujām tiesības un pienākumi
 3. Darba meklēšanas pakalpojumi
 4. Veselības aprūpes pakalpojumi
 5. Latviešu valodas apguves pakalpojumi
 6. Izglītības iespējas un pakalpojumi (izņemot latviešu valodas kursus)
 7. Dzīves vietas atrašana
 8. Sociālā un tiesiskā aizsardzība (kur griezties diskriminācijas gadījumā, kā aizsargāt savas tiesības, kur meklēt palīdzību krīzes situācijā)
 9. Līdzdalības iespējas nevalstisko organizāciju darbā
 10. Cits variants (ierakstiet) _____
- 45. Cik ilgi Jūs šobrīd plānojat vēl palikt Latvijā?**
1. Ne vairāk kā vienu gadu
 2. Vairāk kā vienu gadu, bet ne vairāk kā divus gadus
 3. Vairāk kā divus gadus, bet ne vairāk kā piecus gadus
 4. Ilgāk kā piecus gadus
 5. Vēlos palikt Latvijā pavisam
- 46. Jūsu dzimums?**
1. Vīrietis
 2. Sieviete
- 47. Jūsu dzimtā valoda? Ierakstiet: _____**
- 48. Jūsu vecums (pilni gadi)? Ierakstiet: |__|__|**
- 49. Kāds ir Jūsu sekmīgi iegūtais augstākais (pēdējais) izglītības līmenis:**
- Ierakstiet: _____*
- 50. Kurā Latvijas pilsētā/ciematā Jūs dzīvojiet? Ierakstiet nosaukumu:.....**

Paldies par atsaucību!

3. Sabiedriskās domas mērījumu instruments: Latvijas iedzīvotāju aptaujas anketa

Mērķis: Sabiedriskās domas aptaujas mērķis ir novērtēt sabiedrības attieksmes un sociālās prakses izmaiņas, kas radušās, mērķtiecīgi īstenojot TVVP integrācijas politiku.

Aptaujas metode: Sabiedriskās domas izpētei ieteicams izmantot tiešās intervijas metodi, kurā speciāli apmācīts intervētājs uzdod anketas jautājumus un atzīmē respondenta atbildes. Uzdodot jautājumus, jāņem vērā instrukcijas intervētājam, kas sniegtas slīprakstā. Pētījuma sākumā intervētāji ir jāinformē par mērķa grupas specifiku un jēdziena „trešo valstu valstspiederīgie” un „trešo valstu pilsoņi” skaidrojumu.

Izslases apjoms un metode: Sabiedriskās domas aptaujas organizēšanai minimālais nepieciešamais aptaujāto skaits ir 1000 Latvijas iedzīvotāji vecumā no 15 līdz 74 gadiem. Ja integrācijas politikas novērtējumam ir nepieciešama datu padziļināta analīze sīkākās sociāli demogrāfiskajās grupās, tad būtu jāaptaujā 2000 Latvijas iedzīvotāji minētajās vecuma robežās.

Izslases veidošanai būtu jāizmanto vairākpakāpju stratificētu nejaušo gadījumu izslases metodi. Šī metode nodrošina visu Latvijas reģionu un apdzīvoto vietu adekvātu reprezentāciju izlasē, kā arī šīs izslases metodes gadījumā ir vieglāk īstenot visas valsts mēroga izlasi. Pirmajā izslases veidošanas posmā Latvijas teritorija jāsadala izslases vienībās (stratās) atkarībā no reģiona un, iespējams, teritorijas attīstības indeksa, kura izmantošanas lietderību pēdējo gadu laikā ir pierādījuši vairāki sabiedriskās domas pētījumi. Atsevišķas stratas veidoja Rīgas pilsēta un katra no astoņām valsts nozīmes pilsētām (Daugavpils, Jelgava, Jūrmala, Liepāja, Rēzekne, Ventspils, Jēkabpils un Valmiera). Pārējo teritoriju stratificēt atbilstoši plānošanas reģioniem (pieci plānošanas reģioni – Rīgas, Zemgales, Vidzemes, Latgales, Kurzemes), katrā no tiem, izmantojot teritorijas attīstības indeksu, izveidojot trīs ranžētas kvantiņu grupas (stratas) – novadi ar visaugstāko attīstības indeksu, novadi ar vidēju attīstības indeksu un novadi ar zemāko teritorijas attīstības indeksu. Tādējādi kopumā tika izveidotas 15 stratas (pieci plānošanas reģioni x trīs teritorijas attīstības indeksu grupas = 15 stratas). Atkarībā no izslases lieluma, katras stratas ietvaros atlasa noteiktu novadu skaitu, kas veido primārās izslases vienības. Izslases veidošanas otrajā posmā pēc nejaušības principa atlasa starta adreses katrā no primārās izslases vienībām proporcionāli iedzīvotāju skaitam katrā ģenerālās kopas stratā. Adrešu atlasei ieteicams izmantot Adrešu reģistra datus.

Aptaujas jautājumu raksturojums: Piedāvātais instrumentārijs šobrīd ietver galvenos jautājumus, kas ļauj nomērīt TVVP integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijā iekļautos indikatorus. Līdzīgi jautājumu formulējumi un atbilžu varianti ir izmantoti iepriekš Latvijā veiktos sabiedrības tolerances un integrācijas pētījumos, tomēr šajā instrumentārijā jautājumi ir noformulēti tā, lai noteiktu sabiedrības attieksmi pret specifisku grupu – TVVP, sniedzot salīdzinājumu ar citām, sabiedrībai ierastām un lielākā vai mazākā mērā pieņemtām vai zināmām grupām. Organizējot sabiedriskās domas aptauju, anketai ir jāpievieno sociāli demogrāfisko jautājumu bloks, lai noteiktu TVVP integrācijas politikas ietekmi uz dažādām Latvijas iedzīvotāju grupām.

Intervētājam ir jālasa tie jautājumi un atbilžu varianti, kas anketā ir sniegti treknrakstā, ja atbilžu varianti ir attēloti ierastajā drukā, neizceļot tekstu, tad tos atbilžu variantus intervētājs nelasa, tikai atzīmē respondenta viedoklim atbilstošo atbildi. Anketu nedrīkst dot respondentam patstāvīgai aizpildīšanai, kā arī ļaut respondentam pašam lasīt atbilžu variantus. Sekojiet instrukcijām slīprakstā.

Lūdzam Jūs piedalīties pētījumā par attieksmi pret dažādu tautību, kultūru, reliģiju un sociālo grupu pārstāvjiem, ko veic (pētījuma izpildītājs). Aptauja ir anonīma, un Jūsu atbildes tiks izmantotas tikai apkopotā veidā, tādejā lūdzam Jūs atbildēt uz mūsu jautājumiem pilnīgi atklāti.

1.	Kā Jūs domājat, vai cilvēki Latvijā kopumā ir iecietīgi pret citiem?	Ļoti iecietīgi Drīzāk iecietīgi Drīzāk neiecietīgi Ļoti neiecietīgi <i>Grūti pateikt, NA</i>	1 2 3 4 5
2.	Kopumā, vai Jums patīk kontaktēties ar citu tautību cilvēkiem?	Ļoti patīk, drīzāk patīk, drīzāk nepatīk vai ļoti nepatīk? <i>Grūti pateikt, NA</i>	1 2 3 4 5

3.	<i>Kartīte.</i> Kurš no šiem apgalvojumiem labāk atbilst Jūsu uzskatiem? (Atzīmējiet tikai vienu atbildi.)						
	A. Sabiedrībai ir labāk, ja citu tautību cilvēki saglabā savus paradumus un tradīcijas	1					
	B. Sabiedrībai ir labāk, ja citu tautību cilvēki nesaglabā savus paradumus un tradīcijas, bet pieņem sabiedrības vairākuma tradīcijas	2					
				<i>Grūti pateikt, NA</i>	3		
4.	Vai Jūs personīgi pazīstat kādu...? <i>(Lasiet pēc kārtas un atzīmējiet vienu atbildi katrā rindiņā.)</i>						
		Pazīst	Nepazīst	<i>Grūti pateikt, NA</i>			
	1)	... musulmani	1	2	3		
	2)	... afrikāni	1	2	3		
	3)	... čigānu	1	2	3		
	4)	... trešo valstu pilsoni	1	2	3		
	5)	... homoseksuālu cilvēku (geju vai lesbieti)	1	2	3		
5.	<i>Kartīte.</i> Izsakiet, lūdzu, savu attieksmi pret sekojošiem apgalvojumiem! Vai Jūs pilnīgi piekrītat, drīzāk piekrītat, drīzāk nepiekrītat vai pilnīgi nepiekrītat katram no šiem apgalvojumiem? <i>(Nolasiet katru apgalvojumu un atzīmējiet vienu atbildi katrā rindiņā.)</i>						
		Pilnīgi piekrīt	Drīzāk piekrīt	Drīzāk nepiekrīt	Pilnīgi nepiekrīt	<i>Grūti pateikt, NA</i>	
	1)	Ir jācieņa visu Latvijas iedzīvotāju nacionālā kultūra, reliģija un paražas, pat ja tās ir ļoti atšķirīgas no mūsējām	1	2	3	4	5
	2)	Citu tautību cilvēkiem nevar pilnībā uzticēties	1	2	3	4	5
	3)	No citu tautību cilvēkiem var gūt daudz jauna un interesanta	1	2	3	4	5
	4)	Kopumā Latvija ir labāka nekā daudzas citas valstis	1	2	3	4	5
	5)	Musulmaņu uzskati un paražas var būt bīstami Latvijas iedzīvotājiem	1	2	3	4	5
	6)	Man patīk, ka Latvijā dzīvo tik daudz dažādu tautību cilvēki ar atšķirīgām kultūrām	1	2	3	4	5
	7)	Es labāk vēlos būt Latvijas nekā kādas citas valsts iedzīvotājs	1	2	3	4	5
	8)	Nav iespējams īsti izprast citu tautību cilvēkus	1	2	3	4	5
	9)	Dažādu tautību cilvēkiem vajadzētu dzīvot atsevišķi	1	2	3	4	5
	10)	Es negribētu, lai Latvijā sāk dzīvot daudz cilvēku no citām valstīm	1	2	3	4	5
	11)	Valstij būtu jāatbalsta dažādu tautību kultūras un paražu saglabāšana Latvijā	1	2	3	4	5
	12)	Būtu ļoti slikti, ja uz Latviju sāktu braukt daudz cilvēku no ekonomiski mazāk attīstītām valstīm	1	2	3	4	5
	13)	Citu valstu, izņemot Eiropas Savienības, pilsoņiem nevajadzētu ļaut pirt zemi Latvijā	1	2	3	4	5
	14)	Ir ļoti labi, ka Latvijā darbojas daudzu tautu nacionālās biedrības	1	2	3	4	5
	15)	Citu tautību cilvēki ar atšķirīgām tradīcijām un paražām nevar būt īsti Latvijas iedzīvotāji, pat tad, ja viņi šeit dzīvo daudzus gadus	1	2	3	4	5
16)	Būtu labāk, ja katras tautības cilvēki dzīvotu savā valstī	1	2	3	4	5	

6.	Es Jums nosaukšu dažādas iedzīvotāju grupas. Sakiet, lūdzu, līdz kādai pakāpei Jūs vēlētos kontaktēties ar ... <i>(Saukt pēc kārtas tautības, katru reizi atkārtojot jautājumu un lasot atbilžu variantus. Pie pirmās pozitīvās atbildes, pārtraukt lasīt atbilžu variantus, atzīmēt pozitīvo atbildi (vienu atbildi rindā) un pāriet uz jautājumu par nākošo iedzīvotāju grupu.)</i>									
		Līdz tuvai radniecībai, laulībām	Kā ar tuvu draugu	Kā ar kaimiņu	Kā ar darba kolēģi	Kā ar valsts pastāvīgo iedzīvotāju	Kā ar tūristu	Nedrīkst ielaist vispār valstī	<i>Grūti pateikt</i>	
	1)	Ar ukraiņi	1	2	3	4	5	6	7	8
	2)	Ar krievu	1	2	3	4	5	6	7	8
	3)	Ar latvieti	1	2	3	4	5	6	7	8
	4)	Ar čigānu	1	2	3	4	5	6	7	8
	5)	Ar ķīnieši	1	2	3	4	5	6	7	8
	6)	Ar afrikāni	1	2	3	4	5	6	7	8
	7)	Ar kaukāzietī	1	2	3	4	5	6	7	8
	8)	Ar lietuvietī	1	2	3	4	5	6	7	8
	9)	Ar ebreju	1	2	3	4	5	6	7	8
	10)	Ar amerikāni	1	2	3	4	5	6	7	8
	11)	Ar musulmani	1	2	3	4	5	6	7	8
	12)	Ar moldāvu	1	2	3	4	5	6	7	8
	13)	Ar rumāni	1	2	3	4	5	6	7	8
14)	Ar indietī	1	2	3	4	5	6	7	8	
7.	<u>Kartīte.</u> Šajā sarakstā minētas dažādas cilvēku grupas. Ar kuriem cilvēkiem Jūs nevēlētos dzīvot kaimiņos? (Iespējamās vairākas atbildes.)									
								Tika minēti		
1)	Cilvēki ar lielām ģimenēm							1,		
2)	Cilvēki ar tumšu ādas krāsu							1,		
3)	Musulmaņi							1,		
4)	Viesstrādnieki							1,		
5)	Cilvēki, kuri slimo ar AIDS							1,		
6)	Homoseksuāli cilvēki							1,		
7)	Nabadzīgi cilvēki							1,		
8)	Invalīdi							1,		
9)	Ebreji							1,		
10)	Čigāni							1,		
11)	Garīgi slimi cilvēki							1,		
12)	Cilvēki, kas lieto narkotikas							1,		
D01.	Vai Jūs strādājat algotu darbu?							Jā Nē	1 2	
D02.	Kāda ir Jūsu dzimtā valoda?							Latviešu Krievu Cita (ierakstīt): _____	1 2 3	
8.	Vai Jūs satrauc tas, ka Latvijā varētu iebraukt liels skaits cilvēku no citām valstīm?							Ļoti satrauc Drīzāk satrauc Drīzāk nesatrauc Nemaz nesatrauc <i>Grūti pateikt, NA</i>	1 2 3 4 5	
9.	Kādā veidā, Jūsprāt, būtu vislabāk risināt jautājumu par darbaspēka trūkumu valstī, ja tāds Latvijā rastos? Viena atbilde.	Aktīvāk jāizmanto esošie darbaspēka resursi (jāiesaista bezdarbnieki)							1	
		Jāatvieglo viesstrādnieku iebraukšanas noteikumi							2	
		Jāpanāk uz ārzemēm izbraukušo Latvijas iedzīvotāju atgriešanās Latvijā							3	
		Cits variants							4	
		<i>Grūti pateikt, NA</i>							5	
10.	Vai Jūs pats esat strādājis ārpus Latvijas (kā viesstrādnieks)?							Jā Nē <i>Grūti pateikt, NA</i>	1 2 3	

11.	<u>Kartīte.</u> Ko Jūs domājat par cilvēkiem, kas gribētu ierasties šeit no mazāk attīstītām valstīm meklēt darbu ? Kā, Jūsaprāt, valdībai vajadzētu rīkoties? (Atzīmējiet tikai vienu atbildi.)			
	Jāļauj ierasties ikvienam, kas vēlas		1	
	Jānosaka stingri ierobežojumi cilvēku skaitam, kas ierodas no citām valstīm		2	
	Jānosaka stingri ierobežojumi valstīm, no kurām cilvēki iebrauc meklēt darbu Latvijā		3	
	Jāaizliedz ierasties cilvēkiem no citām valstīm		4	
		Grūti pateikt, NA	5	
12.	<u>Kartīte.</u> Ko Jūs domājat par cilvēkiem, kas gribētu ierasties šeit no mazāk attīstītām valstīm mācīties (jebkurā izglītības līmenī) ? Kā, Jūsaprāt, valdībai vajadzētu rīkoties? (Atzīmējiet tikai vienu atbildi.)			
	Jāļauj ierasties ikvienam, kas vēlas		1	
	Jānosaka stingri ierobežojumi cilvēku skaitam, kas ierodas no citām valstīm		2	
	Jānosaka stingri ierobežojumi valstīm, no kurām cilvēki iebrauc mācīties Latvijā		3	
	Jāaizliedz ierasties cilvēkiem no citām valstīm		4	
		Grūti pateikt, NA	5	
13.	Vai Jūs esat saskāries ar cilvēkiem – trešo valstu pilsoņiem, kuri pēc 1991. gada ir pārcēlušies uz Latviju strādāt?	Jā Nē	1 2→15	
		Grūti pateikt, NA	3	
14.	Kādā valodā Jūs galvenokārt sazināties ar cilvēkiem – trešo valstu pilsoņiem, kuri ir pārcēlušies strādāt uz Latviju pēc 1991. gada? (Atzīmēt visas piemērotās atbildes!)	Latviešu	1,	
		Krievu	2,	
		Angļu	3,	
		Cita valoda (ierakstīt) _____	4,	
			Grūti pateikt, NA	5
15.	Vai, Jūsaprāt, cilvēkiem, kuri pēc 1991. gada Latvijā ir ieradušies strādāt, ir jāprot latviešu valoda?	Jā, viņiem latviešu valoda ir jāzina, jau ierodoties Latvijā	1	
		Var nebūt prasības, lai viņi zina, ierodoties Latvijā, bet pēc ierašanās Latvijā valoda ir jāapgūst noteiktā laika posmā	2	
		Nē, pret viesstrādniekiem nav jāizvirza prasības zināt latviešu valodu	3	
			Grūti pateikt, NA	4
16.	Kam galvenokārt būtu jā rūpējas, lai viesstrādnieki – trešo valstu pilsoņi iemācītos latviešu valodu?	Darba devējam	1	
		Latvijas valstij	2	
		Darba ņēmējam pašam	3	
		Cits variants (ierakstīt) _____	4	
			Grūti pateikt, NA	5
17.	Kāda ir Jūsu attieksme pret viesstrādniekiem – trešo valstu pilsoņiem Latvijā kopumā?	Ļoti pozitīva	1	
		Drīzāk pozitīva	2	
		Ne pozitīva, ne negatīva	3	
		Drīzāk negatīva	4	
		Ļoti negatīva	5	
			Grūti pateikt, NA	6
18.	<u>Kartīte.</u> Ir dažādi viedokļi par to, kā Latviju varētu ietekmēt cilvēki, kas Latvijā iebrauc no citām valstīm. Lūdzu, pasakiet, kuriem no viedokļiem jūs piekrītat un kuriem – nepiekrītat.			
		Piekrītu	Nepiekrītu	Grūti pateikt, NA
	1) Iebraucēji no citām valstīm vairo noziedzību Latvijā	1	2	3
	2) Iebraucēji no citām valstīm atņem mums darbavietas	1	2	3
	3) Iebraucēji no citām valstīm vairo terorisma draudus Latvijā	1	2	3
	4) Iebraucēji no citām valstīm apdraud mūsu tradīcijas	1	2	3
	5) Iebraucējiem no citām valstīm piemērots ir tikai mazkvalificēts darbs	1	2	3
	6) Iebraucēji no citām valstīm pelna vairāk nekā vietējie iedzīvotāji	1	2	3
7) Iebraucēji no citām valstīm uzskata sevi par pārākiem nekā vietējie	1	2	3	
19.	<u>Kartīte.</u> Kurš no šiem apgalvojumiem labāk atbilst Jūsu uzskatiem? (Atzīmējiet tikai vienu atbildi.)			
	A. Trešo valstu pilsoņiem ir jābūt pieejamiem tādiem pašiem valsts garantētajiem veselības aprūpes pakalpojumiem kā Latvijas pilsoņiem		1	
	B. Trešo valstu pilsoņiem ir jābūt pieejamiem tikai neatliekamajiem veselības aprūpes pakalpojumiem		2	
		Grūti pateikt, NA	3	
D03.	Sakiet, lūdzu, cik Jūsu ģimenē ir bērnu, kas jaunāki par 18 gadiem?	_ _ _ personas		

20.	<i>Jautāt tiem, kuriem ir bērni līdz 18 gadu vecumam.</i> <i>Kartīte.</i> Kā Jūs rīkotos, ja uzzinātu, ka Jūsu bērns mācās vienā klasē ar bērnu, kas ir... <i>(Saukt pēc kārtas, katru reizi atkārtojot jautājumu. Iespējamās vairākas atbildes katrā rindiņā.)</i>									
		Priecātos par to	Nedarītu neko	Apspriestos ar citiem vecākiem	Izjautātu savu bērnu par viņu	Pieprasītu, lai šis bērns mācītos citā klasē	Nomai-nītu skolu	Cits	NA	
	1)	Invalīds	1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8
	2)	Melnādains	1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8
	3)	Musulmanis	1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8
	4)	Krievs/latvietis	1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8
	5)	Bērns no trūcīgas ģimenes	1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8
	6)	Vecticībnieks	1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8
	7)	Čigāns	1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8
	8)	Katolis	1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8
9)	Ebrejs	1,	2,	3,	4,	5,	6,	7,	8	
21.	<i>Jautāt visiem.</i> Vai, Jūsprāt, skolā ir nepieciešama mācību stunda, kas stāsta par dažādām kultūrām un reliģijām mūsdienu sabiedrībā?				Noteikti nepieciešama 1 Drīzāk nepieciešama 2 Drīzāk nav nepieciešama 3 Noteikti nav nepieciešama 4 Grūti pateikt, nav atbildes 5					
22.	<i>Kartīte.</i> Ir dažādi uzskati par to, kādas lietas ir svarīgas, lai cilvēkam būtu tiesības kļūt par Latvijas pilsoni. Kā Jums šķiet, cik svarīgi ir, ka šis cilvēks ... (Lasiet pēc kārtas, katru reizi atkārtojot jautājumu.)									
			Ļoti svarīgi	Diezgan svarīgi	Ne pārāk svarīgi	Nemaz nav svarīgi	Grūti pateikt, NA			
	1)	ir dzimis Latvijā	1	2	3	4	5			
	2)	lielāko daļu dzīves ir pavadījis Latvijā	1	2	3	4	5			
	3)	prot latviešu valodu	1	2	3	4	5			
	4)	ievēro Latvijas likumus	1	2	3	4	5			
	5)	izjūt cieņu pret Latvijas politiskajām institūcijām	1	2	3	4	5			
6)	jūtas piederīgs Latvijai	1	2	3	4	5				
23.	Cik liela, pēc Jūsu domām, ir atšķirība starp latviešu un citu tautību iedzīvotāju dzīvesveidiem Latvijā?				Ļoti liela 1 Diezgan liela 2 Ne sevišķi liela 3 Atšķirības nav 4 Grūti pateikt, NA 5					
24.	Kā Jūs domājat, vai trešo valstu pilsoņiem Latvijā būtu jābūt tiesībām balsot <u>pašvaldību vēlēšanās</u> ?				Jā 1 Nē 2 Grūti pateikt, NA 3					
25.	Kā Jūs domājat, vai trešo valstu pilsoņiem Latvijā būtu jābūt tiesībām balsot <u>Saeimas vēlēšanās</u> ?				Jā 1 Nē 2 Grūti pateikt, NA 3					
Tagad daži jautājumi par reliģiju.										
26.	Vai Jūs esat ticīgs?				Jā 1 Nē 2→ 28. Grūti pateikt, NA 3→ 28.					
27.	Pie kādas ticības Jūs piederat?				Katoļu 1 Luterāņu 2 Pareizticīgo 3 Baptistu 4 Vecticībnieku 5 Cita (kāda?) _____ 6 Nevienai 7 Grūti pateikt, NA 8					

28.	<u>Kartīte.</u> Kāda ir Jūsu attieksme pret netradicionālajām reliģiskajām organizācijām Latvijā (piemēram, Krišnas apziņas biedrību, Jehovas lieciniekiem un citām)?	Ļoti pozitīva Drīzāk pozitīva Ne pozitīva, ne negatīva Drīzāk negatīva Ļoti negatīva <i>Grūti pateikt, NA</i>	1 2 3 4 5 6
-----	---	---	----------------------------

Paldies par atsaucību!

4. Ziņošanas anketa par nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības gadījumiem

Mērķis: Regulāri reģistrēt un apkopot informāciju par nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības gadījumiem, par kuriem personas individuāli ziņo NVO.

Metode: Paš aizpildāmā anketa vai tiešā/telefona intervija. Šo anketu var izmantot gan personas, kuras saskārušās ar nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības gadījumu, gan organizāciju pārstāvji, pie kuriem ir vērsušās šādas personas. Ir iespējami divi anketas lietošanas veidi – to var elektroniski vai klātienē aizpildīt gan individuāli pati persona, kura saskārusies ar nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības gadījumu, gan kādas organizācijas pārstāvis, veicot tiešo vai telefona interviju par notikušo ar konkrēto personu un atzīmējot anketā sniegtās atbildes. Anketu nepieciešams tulkot arī angļu un krievu valodā.

TVVP integrācijas politikas novērtējuma metodoloģijas autoru ieteikums ir institucionalizēt šādas informācijas apkopošanas praksi. Lai to īstenotu, pirmkārt, nepieciešams izplatīt šo anketu kā vienotu informācijas fiksēšanas instrumentu NVO, īpaši tām, kuru darbība ir saistīta ar TVVP un citām integrācijas politikas mērķa grupām; otrkārt, lai nodrošinātu šādas informācijas regulāru apkopošanu, nepieciešams noteikt atbildīgo organizāciju, kurai sniegt anketās fiksēto informāciju, kā arī nodrošināt atbilstošu finansējumu šīs funkcijas izpildei. Nozīmīgs priekšnosacījums šādas prakses ieviešanai ir NVO motivācija ievietot šādu anketu savās mājas lapās un reģistrēt šo informāciju.

Sniegtās atbildes, lūdzu, atzīmējiet ar krustiņu vai kāsīti pretim atbilstošajai atbildei. Atbildes uz jautājumiem, kuriem nav piedāvāti atbilžu varianti, lūdzu, pierakstiet brīvā formā.

1. Vai ar šo nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības [diskriminācijas] gadījumu, par kuru vēlaties ziņot, saskārāties Jūs personīgi?

- jā nē → Kāda ir Jūsu saistība ar cilvēku, kurš saskārās ar šo gadījumu?

2. Kas, Jūsprāt, bija nevienlīdzīgās un atšķirīgās attieksmes vai rīcības iemesls?

☐ rase	☐ reliģiskā pārliecība	☐ invaliditāte	☐ sociālais stāvoklis
☐ etniskā izcelsme	☐ seksuālā orientācija	☐ ģimenes stāvoklis	☐ politiskie uzskati
☐ pilsonība	☐ dzimums	☐ grūtniecība	☐ cits → Kas?
☐ valoda	☐ vecums	☐ bērnu aprūpe	

3. Atzīmējiet jomu, kurā konkrētais nevienlīdzīgas un atšķirīgas attieksmes vai rīcības gadījums noticis!

☐ valodas lietošana	☐ veselības aprūpe	☐ sociālie kontakti	☐ mājošanas vieta
☐ nodarbinātība	☐ sociālā un tiesiskā aizsardzība	☐ politiskā un pilsoniskā līdzdalība	
☐ izglītība un apmācība	☐ pieeja precēm un pakalpojumiem	☐ cita joma → Kāda?	

4. Kur Jūs saskārāties ar nevienlīdzīgu un atšķirīgu attieksmi vai rīcību?

apdzīvotas vietas nosaukums

vietas apraksts (darba vietā, skolā, slimnīcā, veikalā, sabiedriskajā transportā, uz ielas u.tml.).....

5. Kad tas notika? (Norādīt precīzi vai aptuvenu diennakts laiku, dienu, mēnesi, gadu!)

6. Kas tieši notika? Lūdzu, sniedziet īsu gadījuma aprakstu!

7. Lūdzu, raksturojiet personas, kas bija iesaistītas konkrētajā gadījumā! (Norādīt personu skaitu, raksturot ārējo izskatu, norādīt, vai tie ir personīgi zināmi cilvēki u.tml.!)

8. Kā iesaistītās personas pamatoja savu rīcību? Kādus iemeslus minēja, kāpēc viņas to dara?

9. Vai notikušajam bija liecinieki?

jā → Kas? nē

.....

10. Kā notikušais ir Jūs ietekmējis? (Piemēram, cietu materiālus zaudējumus, izjutu pazemojumu, izjutu bailes, citi nodarījumi)

.....
.....

11. Cik bieži pēdējo 12 mēnešu laikā esat saskāries ar nevienlīdzīgu un atšķirīgu attieksmi vai rīcību?

vienu reizi 3-5 reizes vairāk kā 10 reizes NA

divas reizes 6-10 reizes grūti pateikt

12. Vai, iepriekš saskaroties ar nevienlīdzīgu un atšķirīgu attieksmi vai rīcību, Jūs par to ziņojāt/vērsāties pēc palīdzības?

jā → Kur tieši? nē → Turpiniet ar 14. jautājumu!

.....

13. Vai esat apmierināts ar konkrēto organizāciju/institūciju darbu Jūsu ziņojuma izskatīšanā/palīdzības sniegšanā?

jā → Kāds bija situācijas risinājums? nē → Kāpēc nē?

.....

.....

Informācija par personu. NB! Šīs informācijas sniegšana ir vēlama, taču to nevar lūgt sniegt kā obligātu!

14. Dzimums: vīrietis sieviete

15. Jūsu vecums (pilni gadi): |__|__|

16. Kāda ir Jūsu izglītība? vispārējā izglītība
 profesionālā izglītība
 augstākā izglītība

17. Jūsu tautība:

18. Jūsu pilsonība/valstiskā piederība: Latvijas Republikas pilsonis
 Latvijas Republikas nepilsonis
 Citas Eiropas Savienības valsts pilsonis
 Trešās valsts valstspiederīgais²⁹ → Lūdzu, norādiet valsti! } Turpiniet ar 21. jautājumu!

19. Jūsu statuss Latvijā: dzīvoju Latvijā ar termiņuzturēšanās atļauju
 dzīvoju Latvijā ar pastāvīgās uzturēšanās atļauju
 dzīvoju Latvijā bez uzturēšanās atļaujas
 cits (Lūdzu, ierakstiet!)

20. Vai Jūs Latvijā esat ieradies...? ģimenes apvienošanas nolūkā, pie vecākiem
 lai strādātu
 lai mācītos
 kā uzņēmējs
 cits (Lūdzu, ierakstiet!)

21. Vai vēlaties, lai par šo gadījumu tiktu informētas citas institūcijas, piemēram, Tiesībsargs, Latvijas Cilvēktiesību centrs, Valsts Darba Inspekcija, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs u.c.?

jā → Sazināšanās nolūkā lūdzu sniegt kontaktinformāciju par sevi! nē

Vārds, uzvārds:

Dzīvesvietas adrese:

Telefons:

E-pasts:

²⁹ Trešās valsts valstspiederīgais – persona, kura nav Eiropas Savienības, Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) vai Šveices pilsonis.

5. Ārvalstu un nacionālā finansējuma programmu (projektu) rezultātu izvērtējuma instrumenti

Mērķis: Veikt ārvalstu un nacionālā finansējuma programmu ietvaros īstenoto projektu ietekmes izvērtējumu uz TVVP integrācijas procesu Latvijā.

Metodes: Dokumentu analīze, gadījumu izpēte (dziļās intervijas).

Ārvalstu un nacionālā finansējuma programmu (projektu) rezultātu ietekmes novērtējumā uz TVVP integrācijas procesu nepieciešams kombinēt kvantitatīvās un kvalitatīvās izvērtējuma metodes, lai iegūtu reizē visaptverošu un padziļinātu projektu rezultātu un to ieguldījuma vērtējumu. Saskaņā ar šādas pieejas metodisko risinājumu vispirms tiek veikts visu attiecīgajā programmā īstenoto projektu izvērtējums pēc vispārējiem indikatoriem (sk. projektu vispārējā izvērtējuma instrumenta vadlīnijas), kā rezultātā tiek izveidota visu projektu klasifikācija atbilstoši to ietekmei uz novērtējumā iekļautajām sabiedrības dzīves politikas jomām (piemēram, nodarbinātība, izglītība, sociālie kontakti u.c.). Pēc tam no katras jomas tiek atlasīts viens līdz divi projekti, atkarībā no kopējā programmas vai grantu shēmas projektu skaita, kas tiek izvērtēti, ievērojot gadījumu izpētes principus. Tie paredz, ka projekta izvērtējums tiek veikts, balstoties uz visu projekta īstenošanā iesaistīto pušu – projekta īstenootājs, mērķa grupas pārstāvis/-ji, sadarbības aģenti u.c. – sniegtajiem vērtējumiem (sk. projektu-gadījumu izpētes instrumenta vadlīnijas).

Informācijas un datu avoti: Ārvalstu un nacionālā finansējuma programmu projektu vispārējā izvērtējuma informācijas un datu avots ir projektu īstenoātāju sagatavotie izpildes vai noslēguma un *ex-post* ziņojumi, kā arī attiecīgās programmas ieviešanai saistošie normatīvie akti un politikas dokumenti. Galvenā pielietojamā metode – dokumentu analīze. Tas nozīmē, ka izvērtējuma veicējiem ir jānodrošina pieejamība projektu noslēguma un *ex-post* ziņojumiem.

Padziļinātam projektu ietekmes uz TVVP integrācijas procesu izvērtējumam, pielietojama gadījumu izpētes un dziļo interviju metode. Dziļās intervijas ir veicamas gan ar projekta koordinatoriem vai vadītājiem, tiešajiem īstenoātājiem (piemēram, konkrētu aktivitāšu vadītājiem, lektoriem u.tml.), gan projekta tiešās mērķa grupas pārstāvjiem, gan citām iesaistītajām pusēm (piemēram, sadarbības partneriem). Padziļināti vērtējamo projektu (gadījumu) skaits un katrā gadījumā intervējamo cilvēku skaits ir atkarīgs no projektā iesaistīto pušu skaita, projekta mērķiem un aktivitātēm, taču tas nevar būt mazāks kā trīs cilvēki no viena projekta. Kā vispārējo, tā padziļināto projektu izvērtējumu veic ārējie eksperti-vērtētāji, kuriem ir pieredze šādu projektu kvantitatīvā un kvalitatīvā vērtēšanā.

Vadlīniju raksturojums: Projektu vispārējā un padziļinātā izvērtējuma instrumenti sniedz vadlīnijas, kuras ir nepieciešams precizēt, izstrādājot izvērtējuma metodiku un instrumentus konkrētu ārvalstu vai nacionālā finansējuma programmu ietvaros īstenoto projektu vērtēšanai. Projektu vispārējā izvērtējuma instrumenta vadlīnijas ir veidotas, nosakot katram indikatoram divus līdz trīs vērtēšanas kritērijus. Vērtētāja uzdevums ir, veicot iepriekš minēto informācijas un datu avotu analīzi, sniegt katra indikatora vērtējumu. Lai varētu analizēt izvērtējuma rezultātus apkopotā veidā, sniegtos vērtējumus ieteicams ievadīt vienotā datu failā (piemēram, Microsoft Excel formātā).

Projektu padziļinātā izvērtējuma vadlīnijas ir veidotas pēc tāda paša principa – ir noteikti mērāmie indikatori, vērtēšanas kritēriji un to vērtēšanā izmantojamie jautājumi dziļajām intervijām. Svarīgi piebilst, ka šajā instrumentā ir sniegti jautājumu formulējumu paraugi, kurus ir iespējams papildināt vēl ar citiem jautājumiem atkarībā no programmas mērķiem, projektu aktivitāšu mērķiem un projektu īstenošanas sociāli politiskā konteksta. Intervējamo sniegtās atbildes ir vērtētāja informācijas avots, lai novērtētu katru indikatoru atbilstoši noteiktajiem kritērijiem.

Projektu vispārējā izvērtējuma instrumenta vadlīnijas

Indikators	Kritēriji		
1. Projekta atbilstība sabiedrības dzīves jomām	<i>Sniegt vērtējumu par projekta atbilstību katrai no sabiedrības dzīves jomām: latviešu valoda un pamatzināšanas par Latviju, nodarbinātība, veselība, izglītība, sociālā un tiesiskā aizsardzība, mājoklis, politiskā un pilsoniskā līdzdalība, sociālie kontakti!</i>		
	1 Pilnībā atbilst	2 Daļēji atbilst	3 Neatbilst

2. Projekta rezultātu vērtējums atbilstoši finanšu instrumenta programmas aktivitāšu rezultativajiem rādītājiem	<i>Sniegt vērtējumu par katru no attiecīgajos MK noteikumos norādītajiem programmas aktivitātes, kuras ietvaros īstenots projekts, rezultativitātes rādītājiem. Piemēram, 2009. gada programmas aktivitāšu uzraudzības rādītājus nosaka 16. 11. 2010. MK noteikumi nr. 1043 „Noteikumi par Eiropas Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas fonda 2009. gada programmas aktivitāšu īstenošanu”.</i>		
	1 Rādītāji ir sasniegti pilnībā	2 Rādītāji ir sasniegti daļēji	3 Rādītāji nav sasniegti
3. Projekta mērķa grupas	<i>Konkrētas mērķa grupas definējamās atbilstoši finanšu instrumenta programmai un nosacījumiem. Novērtēt katru mērķa grupu, vai tā ir vai nav <u>projekta</u> mērķa grupa.</i>		
	1 Ir tiešā mērķa grupa	-	2 Nav tiešā mērķa
4. Projekta mērķa grupas atbilstība projekta mērķiem	<i>Sniegt vērtējumu par katras projekta mērķa grupas (sk. 3. indikatoru) atbilstību projekta mērķiem!</i>		
	1 Pilnībā atbilst	2 Daļēji atbilst	3 Neatbilst
5. Projekta aktivitāšu atbilstība mērķa grupas vajadzībām	<i>Sniegt vērtējumu par projekta aktivitāšu atbilstību katras projekta mērķa grupas vajadzībām .</i>		
	1 Pilnībā atbilst	2 Daļēji atbilst	3 Neatbilst
6. Projekta finanšu ilgtspēja	1 Projekta aktivitāšu turpinājumam finansējums ir nodrošināts pilnībā	2 Projekta aktivitāšu turpinājumam finansējums ir nodrošināts daļēji	3 Projekta aktivitāšu turpinājumam finansējums nav nodrošināts
	7. Projekta politiskā ilgtspēja	1 Projekta aktivitātes pilnībā atbilst valsts (pašvaldības) politikai attiecīgajā sabiedrības dzīves jomā	2 Projekta aktivitātes daļēji atbilst valsts (pašvaldības) politikai attiecīgajā sabiedrības dzīves jomā
8. Projekta institucionālā ilgtspēja		1 Projekta aktivitāšu institucionālā ilgtspēja ir nodrošināta pilnībā	2 Projekta aktivitāšu institucionālā ilgtspēja ir nodrošināta daļēji

Projektu – gadījumu izpētes instrumenta vadlīnijas

<i>Indikators</i>	<i>Kritēriji</i>		
9. Projekta ietekme uz attiecīgo sabiedrības dzīves jomu (valoda, nodarbinātība, izglītība, mājoklis, politiskā un pilsoniskā līdzdalība, sociālie kontakti)	1 Tieša ietekme uz sabiedrības dzīves jomu	2 Netieša ietekme uz sabiedrības dzīves jomu	3 Nav ietekmes uz sabiedrības dzīves jomu
	<i>Jautājumu vadlīnijas</i>		
<i>Jautājumi projektu koordinātoriem un īstenošanai:</i> Raksturojiet, lūdzu, sava projekta aktivitātes! Kā šīs aktivitātes ietekmē TVVP situāciju [attiecīgajā jomā, kas ir noteikta, veicot vispārējo izvērtējumu]? Raksturojiet, lūdzu, TVVP aktivitāti un atsaucību projektā! Cik plaši apmeklētas ir projekta aktivitātes? Kādi ir galvenie iemesli augstai/zemai TVVP kā projekta dalībnieku līdzdalībai?			

Jautājumi projektu dalībniekiem:
 Kā Jūs uzzinājāt, ka ir iespēja saņemt šādus pakalpojumus (konsultācijas, nodarbības u.c.) [attiecīgajā jomā]?
 Kā Jūs vērtējat šo pakalpojumu nepieciešamību sev un citiem TVVP [attiecīgajā jomā]? Kāpēc Jums un citiem TVVP šie pakalpojumi ir/nav nepieciešami?
 Kādi ir Jūsu galvenie ieguvumi, saņemot šos pakalpojumus?

<i>Indikators</i>	<i>Kritēriji</i>		
10. Projekta aktivitāšu ietekme uz TVVP problēmu risināšanu attiecīgajā jomā	1 Tieša ietekme uz sabiedrības dzīves jomu	2 Netieša ietekme uz sabiedrības dzīves jomu	3 Nav ietekmes uz sabiedrības dzīves jomu

Jautājumu vadlīnijas

Jautājumi projektu koordinatoriem un īstenotājiem:
 Kādas ir TVVP problēmas un/vai ierobežojumi [attiecīgajā jomā]?
 Kā Jūsu projekta aktivitātes ietekmē šo problēmu un/vai ierobežojumu risināšanu?
 Raksturojiet, lūdzu, labās prakses piemērus, kā Jūsu projekta aktivitātes ir ietekmējušas konkrētu TVVP problēmu risināšanu!

Jautājumi projektu dalībniekiem:
 Vai Jūs esat saskāries/-usies ar kādām problēmām vai ierobežojumiem [attiecīgajā jomā]? Ar kādām tieši problēmām vai ierobežojumiem Jūs esat saskāries/-usies?
 Kā šīs organizācijas/iestādes sniegtie pakalpojumi Jums palīdzēja risināt Jūsu problēmas [attiecīgajā jomā]?

<i>Indikators</i>	<i>Kritēriji</i>		
11. Projekta aktivitāšu atbilstība TVVP vajadzībām un interesēm attiecīgajā jomā	1 Projekta aktivitātes pilnībā atbilst mērķa grupas vajadzībām un interesēm	2 Projekta aktivitātes daļēji atbilst mērķa grupas vajadzībām un interesēm	3 Projekta aktivitātes neatbilst mērķa grupas vajadzībām un interesēm

Jautājumu vadlīnijas

Jautājumi projektu koordinatoriem un īstenotājiem:
 Kādas ir TVVP vajadzības un intereses [attiecīgajā jomā]?
 Raksturojiet, kā konkrēti projekta aktivitātes atbilst TVVP vajadzībām un interesēm [attiecīgajā jomā]?
 Kā Jūs vērtējat projekta dalībnieku apmierinātību ar piedāvātajām aktivitātēm/sniegtajiem pakalpojumiem [attiecīgajā jomā]?

Jautājumi projektu dalībniekiem:
 Kādas Jums ir nozīmīgākās vajadzības un/vai intereses [attiecīgajā jomā]?
 Cik lielā mērā šīs organizācijas/iestādes sniegtie pakalpojumi atbilst Jūsu vajadzībām un interesēm [attiecīgajā jomā]? Lūdzu, pamatojiet savu vērtējumu!
 Kādi pakalpojumi Jums būtu nepieciešami [attiecīgajā jomā]?

<i>Indikators</i>	<i>Kritēriji</i>				
12. Projekta rezultātu ilgtspēja attiecīgajā jomā	1 – ļoti labi	2 - labi	3 - apmierinoši	4 - vāji	5 – ļoti vāji

Jautājumu vadlīnijas

Jautājumi projektu koordinatoriem un īstenotājiem:
 Kā Jūs plānojat turpmāk īstenot projekta laikā piedāvātās aktivitātes TVVP?
 Kādas ir galvenās problēmas, lai nodrošinātu projekta aktivitāšu turpinājumu?
 Kā ir plānots nodrošināt projekta aktivitāšu finansējumu, noslēdzoties projektam? Kādus finanšu avotus Jūs plānojat izmantot?
 Vai Jūsu organizācijai/iestādei ir nepieciešami cilvēku resursi, lai turpinātu projekta aktivitātes?
 Kādus Jūs saskatāt politiskos un/vai institucionālos šķēršļus projekta aktivitāšu turpināšanai?

Jautājumi projektu dalībniekiem:
 Vai Jums turpmāk būtu nepieciešami šīs organizācijas/iestādes piedāvātie pakalpojumi? Lūdzu, pamatojiet, kāpēc Jums tie būtu/ nebūtu nepieciešami!
 Kādas Jūs vēl zināt iespējas par šādu pakalpojumu pieejamību TVVP?
 Kā Jūs vērtējat savas iespējas sniegt ieguldījumu šo pakalpojumu turpmākai nodrošināšanai (piemēram, ar līdzmaksājumu vai citā veidā)?

Pielikumi

1. pielikums. Citu valstu integrācijas politikas novērtēšanas pieredze

Trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas rezultātu mērījumi šobrīd ir ES kopējās imigrācijas politikas dienas kārtības jautājums. Jau sākot ar Eiropas Padomes Hāgas programmu, kuras pamatmērķis bija veidot kopīgu imigrācijas un patvēruma politiku ES, 2004. gadā uzsvēta nepieciešamība izstrādāt integrācijas politikas novērtēšanas jeb monitoringa mērījumus dalībvalstīs. Stokholmas programma, turpinot darbu pie kopīgās imigrācijas politikas ES, 2009. gadā paredz, ka Eiropas Komisija veicinās dalībvalstīs izstrādāt pamata indikatorus tādās jomās kā nodarbinātība, izglītība un sociālā iekļaušana, lai mēritu integrācijas politikas rezultātus un lai veicinātu nacionālo valstu pieredzes apmaiņu un salīdzināšanu.³⁰ Zviedrijas ES prezidentūras laikā 2009. gadā notika konference „Integrācijas politikas rezultātu monitorings un indikatori”. Tās rezultātā eksperti izstrādāja pamata indikatorus integrācijas politikas progresa mērīšanai četrās politikas jomās: nodarbinātība, izglītība, sociālā iekļaušana, aktīva pilsonība.

ES izstrādātie imigrantu integrācijas politikas rezultātu novērtējuma indikatori

Politikas joma	Pamata indikatori
Nodarbinātība	<ul style="list-style-type: none">• Nodarbinātības rādītāji, t.i., nodarbināto imigrantu skaits pret kopējo iedzīvotāju skaitu noteiktā vecuma grupā³¹ (<i>Eurostat/Labour Force Survey</i>).• Bezdarba rādītāji, t.i., imigrantu bezdarbnieku īpatsvars starp iedzīvotājiem darba spējīgā vecumā noteiktā vecuma grupā³² (<i>Eurostat/Labour Force Survey</i>).• Aktivitātes rādītāji, t.i., ekonomiski aktīvo imigrantu īpatsvars pret kopējo iedzīvotāju skaitu noteiktā vecuma grupā³³ (<i>Eurostat/Labour Force Survey</i>).
Izglītība	<ul style="list-style-type: none">• Imigrantu sasniegumi izglītībā (iedzīvotāju daļa, kuriem ir augstākā, vidējā vispārējā, pirmsskolas vai zemāka izglītība) (<i>Eurostat/Labour Force Survey</i>).• 15 gadus jaunu imigrantu, kuriem ir zemi sasniegumi lasīšanā, matemātikā un zinātnē, daļa (OECD/PISA).• 30 - 34 gadus jaunu imigrantu, kuriem ir augstākā izglītība, daļa (<i>Eurostat/Labour Force Survey</i>).• Imigrantu, kuri agri pametuši skolu vai profesionālo apmācību, daļa (<i>Eurostat/Labour Force Survey</i>).
Sociālā iekļaušana	<ul style="list-style-type: none">• Ienākumu sadalījums imigrantu grupā attiecībā pret vietējiem iedzīvotājiem (EU-SILC).• Nabadzības riska rādītājs – tā imigrantu daļa, kuru tīrie ienākumi ir mazāki par 60% no nacionālā ienākumu sadalījuma (<i>national median</i>) (EU-SILC).• Imigrantu daļa, kuru veselības stāvoklis ir labs vai slikts (EU-SILC).• Imigrantu daļa, kuriem pieder vai nepieder īpašums, attiecībā pret kopējo iedzīvotāju skaitu šajos rādītājos (EU-SILC).
Aktīva pilsonība	<ul style="list-style-type: none">• Pilsonību ieguvušo imigrantu skaits.• Imigrantu, kuriem ir pastāvīgā uzturēšanās atļauja, skaits.• Imigrantu, kuri ievēlēti valsts, pašvaldības pārvaldes institūcijās, skaits.

Avots: Meeting No 597. Presidency Conference Conclusions on „Indicators and monitoring of the outcome of integration policy”

Pamata indikatoru mērķis ir sniegt pārskatu par imigrantu integrācijas situāciju un identificēt problēmas integrācijas politikas jomās.³⁴ Šie pamata indikatori ir veidoti, ņemot vērā pieejamo statistiku no

³⁰ Meeting No 597. Presidency Conference Conclusions on „Indicators and monitoring of the outcome of integration policy”

http://www.se2009.eu/polopoly_fs/1.28600!menu/standard/file/Indicators%20and%20monitoring%20of%20outcome%20of%20integration%20policies.pdf (pēdējo reizi skatīts 05.04.2011.)

³¹ European Commission and Eurostat. (Luxembourg, March 2011) Zaragoza pilot study. Indicators of immigrant integration, 16. lpp.

³² Turpat.

³³ Turpat.

³⁴ Council of the European Union, May 4, 2010, (9248/10) Conclusions of the Council and the Representatives of the Governments of the Member States on Integration as a Driver for Development and Social Cohesion. 13. lpp.

apsekojumiem un administratīvajiem datu avotiem³⁵, vienlaikus paredzot, ka dalībvalstis pēc saviem ieskatiem un iespējām indikatorus papildina un mērījumus kombinē ar cita veida pētījumiem.³⁶

Līdzās Eiropas institūcijās radītajiem imigrantu integrācijas politikas rezultātu mērīšanas indikatoriem (kā piedāvājums, nevis reāla prakse šobrīd), pastāv migrantu integrācijas politikas indekss (MIPEX), kas salīdzina ES dalībvalstu, EEZ valstu, Šveices, ASV un Kanādas situāciju imigrantu integrācijas jomā, analizējot tiesisko regulējumu un rīcībpolitiku imigrantu integrācijas jomā pēc 140 indikatoriem 7 politikas jomās: (i) mobilitāte darba tirgū, (ii) ģimenes apvienošana, (iii) izglītība, (iv) politiskā līdzdalība, (v) piekļuve pastāvīgajai uzturēšanās atļaujai, (vi) piekļuve pilsonībai un (vii) pretdiskriminācija. Šī mērījuma mērķis ir novērtēt, kādā mērā trešo valstu valstspiederīgajiem ir pieejamas dažādas tiesības MIPEX analizētajās valstīs salīdzinājumā ar mītnes valstu pilsoņiem un ES pilsoņiem kopumā. Vienlaikus Dirks Jākobs (*Dirk Jacobs*) uzsver, ka augsts rādītājs indeksā nebūt nenozīmē, ka integrācijas process norit raiti, jo MIPEX ir tikai integrācijas politikas indekss, bet neanalizē politikas rezultātus. MIPEX piedāvā mērījumu, lai noteiktu, kādā mērā valstis veicina integrāciju, piedāvājot atbilstošas tiesību normas.³⁷

Šobrīd daļā ES dalībvalstu jau notiek imigrantu integrācijas politikas mērījumi, taču šie mērījumi ir dažādi un nedod iespēju izdarīt salīdzinājumu starp dalībvalstīm.³⁸

Izstrādājot trešo valstu valstspiederīgo integrācijas politikas novērtējuma metodoloģiju Latvijā, ir apskatītas piecu ES dalībvalstu pieejas imigrantu integrācijas politikas rezultātu mērīšanā – Nīderlandes, Beļģijas, Dānijas, Francijas un Zviedrijas. Šīs valstis izvēlētas, lai atspoguļotu pēc iespējas dažādāku pieredzi imigrantu integrācijas mērījumu jomā.

Nīderlande izvēlēta, jo tai, salīdzinot ar pārējām valstīm, ir lielāka pieredze imigrantu integrācijas mērīšanā. Beļģija izvēlēta, jo šajā valstī nav izstrādāts vienots princips, kā regulāri mērīt imigrantu integrāciju, un tāpēc vienlaikus tiek izmantotas dažādas pieejas. Novērtējot imigrantu integrāciju, Beļģija kombinē statistikas datu analīzi un aptaujas, nereti arī kvalitatīvos pētījumus. Dānija izvēlēta, jo līdzās nacionālā līmeņa imigrantu integrācijas monitoringam šajā valstī pastāv vietējā jeb pašvaldību līmeņa mērījumi. Turpretim Francija, ņemot vērā Kanādas, Jaunzēlandes, Austrālijas un ASV pieredzi, izstrādājusi jaunu integrācijas mērījuma instrumentu – longitudinālu aptauju, ar kuras palīdzību iespējams mērīt ārvalstnieku, kuri nesen ieradušies mītnes valstī, situāciju. Savukārt Zviedrija izvēlēta, jo MIPEX indeksā jau vairākus gadus tā tiek atspoguļota kā labvēlīgākā valsts imigrantu integrācijai.

³⁵ Konferenču eksperti, izstrādājot indikatorus, ņēmuši vērā indikatorus, balstoties uz šādām datu bāzēm: Eurostat, Labor Force Survey, OECD, PISA, EU-SILC.

³⁶ Meeting No 597. Presidency Conference Conclusions on „Indicators and monitoring of the outcome of integration policy”

http://www.se2009.eu/polopoly_fs/1.28600!menu/standard/file/Indicators%20and%20monitoring%20of%20outcome%20of%20integration%20policies.pdf (pēdējo reizi skatīts 05.04.2011.)

³⁷ Jacob Dirk. (2010) Monitoring Migrant Inclusion in European Union. Towards the Longitudinal Study of Migrants' Trajectories. 8. lpp. http://www.emnconference2010.be/pdf/Research_paper_Dirk_JACOBS.pdf (pēdējo reizi skatīts 31.03.2011.)

³⁸ Turpat, 9. lpp.

Citu valstu pieredzes izpētes rezultātu kopsavilkums

Valsts	Integrācijas plašākas dimensijas	Integrācijas jeb sabiedrības dzīves jomas	Indikatori	Datu avoti	Datu sniedzēji	Piezīmes
Nīderlande ³⁹	Sociālekonomiskā dimensija	Sasniegumi izglītībā	<ul style="list-style-type: none"> • Vidusskolas beigšanas eksāmenu rezultāti • Uzņemšanas rādītāji augstākajās mācību iestādēs • Studiju virziens • Augstskolu beigušo skaits • Atbiršanas no skolas rādītāji • Iekļaušanās profesionālajā izglītībā rādītāji 	Nacionālā statistikas institūta sociālās statistikas datu bāze (sintezē datus no vairākiem datu sniedzējiem jeb reģistriem).	Dati no Valsts ieņēmumu dienesta, sociālo pabalstu aģentūrām, policijas, pašvaldībām, Imigrācijas un Naturalizācijas servisa ārvalstnieku reģistra.	Indikatori galvenokārt vērš uzmanību uz imigrantu bērnu iekļaušanos izglītības sistēmā, nevis pašu imigrantu sasniegumiem izglītībā.
		Situācija darba tirgū	<ul style="list-style-type: none"> • Nodarbinātība (bezdarbnieks, strādājošs, nestrādājošs, pabalstu saņēmējs) • Nodarbinātības veids (algots darbinieks, pašnodarbinātais, uzņēmējs) • Nodarbinātības rādītāji dažādos sektoros: rūpniecība, tirdzniecība, sabiedriskais sektors 			Nodarbinātības indikatori tiek skatīti kopā ar tādiem rādītājiem kā migrācijas motīvi, kvalifikācija, ierodoties mītnes valstī, vecums, dzimums, uzturēšanās ilgums un tiesiskā regulējuma ierobežojumi, iekļaujoties darba tirgū.
		Sociālie kontakti	<ul style="list-style-type: none"> • Jauktās laulības • Laulības ar savas izcelsmes valsts valstspiederīgajiem • Imigrantu īpatsvars dzīvojamajos rajonos • Sociālie kontakti ar vietējiem skolā un darba vietā 			Pieņemums - jo vairāk migranti adaptējas un iekļaujas vietējā sabiedrībā, jo vairāk viņi izvēlas partneri no vietējās mītnes valsts.
		Noziedzība	<ul style="list-style-type: none"> • Policijā aizdomās turēto skaits starp imigrantiem • Noziedzīga nodarījuma tips • Recidīvisms 			Indikatoru grupa iekļauta, jo bija valdības dienas kārtības jautājums.
		Sociālie pakalpojumi	<ul style="list-style-type: none"> • Primārās veselības aprūpes un medicīnas pakalpojumu izmantojums 			

³⁹ 2004. gadā Nīderlandē tika izveidots pirmais integrācijas monitorings (*Integration Monitor*), kura mērķis bija mērīt imigrantu grupu integrācijas progresu dažādās dzīves jomās laika dinamikā, analizējot gan pirmās, gan otrās paaudzes imigrantu situāciju. Šī integrācijas monitoringa ietvaros par imigrantu tiek uzskatīti ārvalstnieki, ārvalstīs dzimušie (*foreign born*) un iedzīvotāji, kuru vecāki ir ārvalstnieki (*foreign descent*). Avots: (i) Bijl. V. R., Zorlu A., Jennissen P.W.R., Blom M.(2008) „The integration of migrants in the Netherlands monitored over time: Trend and cohort analyses”. In C. Bonifazi et al. (eds). *International migration in Europe. New trends and methods of analysis*. IMESCOE Research. Amsterdam University Press. 200. lpp.; (ii) European Parliament. (2007) *Setting up a system of benchmarking to measure the success of integration policies in Europe*. 49.lpp. <http://www.temaasyl.se/Documents/EU-dokument/Parlamentsdokument/Benchmarking%20Integration.pdf>

Valsts	Integrācijas plašākas dimensijas	Integrācijas jeb sabiedrības dzīves jomas	Indikatori	Datu avoti	Datu sniedzēji	Piezīmes
Belģija ⁴⁰	Sociālekonomiskie rādītāji	Izglītība	<ul style="list-style-type: none"> • Sasniegumi izglītībā • Kvalifikācija 	Statistikas datu bāzes.		
		Nodarbinātība	<ul style="list-style-type: none"> • Nodarbinātība • Nodarbinātības veids • Profesionālie sasniegumi 			
		Segregācija	<ul style="list-style-type: none"> • Segregācija pēc dzīvesvietas 			
	Akulturācijas un sociālās mobilitātes rādītāji			Speciālas imigrantu aptaujas, kurās jautājumi skar tādas tēmas kā kultūras vērtības un normas, dzimumu lomas, partneru izvēle, bērnu audzināšana, reliģija, valoda, mēdiju lietojums un etniskās attiecības starp imigrantiem un vietējo sabiedrību.		Aptaujās vērs uzmanību uz to, ka situācija akulturācijas procesos atšķiras privātajā un publiskajā sfērā, kā arī ir atkarīga no imigranta paaudzes, dzimuma, izglītības līmeņa.
		Politiskā līdzdalība	<ul style="list-style-type: none"> • Līdzdalība etniskās un sociālpolitiskās organizācijās • Līdzdalība politikajās partijās • Līdzdalība brīvprātīgajās asociācijās un nevalstiskajās organizācijās 			

⁴⁰ Karens Faleta un Marks Svungedova (*Karen Phalet & Marc Swyngedouw*) raksta, ka Belģijā līdz pat 90. gadu vidum imigrantu integrācijas novērtēšana netika balstīta uz reprezentatīviem statistikas datu avotiem, bet galvenokārt uz kvalitatīviem pētījumiem. Sākot ar 90. gadu beigām imigrantu integrācijas novērtēšanā tiek izmantoti tautas skaitīšanas dati (*census*), kas piedāvā pamatinformāciju par šādiem rādītājiem – mājsaimniecības patēriņš, vecums, iekļaušanās darba tirgū, nodarbinātība, izglītība, nodarbošanās, mājoklis un veselība. Papildus par imigrantiem tautas skaitīšanā tiek vākti šādi dati – uzturēšanās ilgums, pašreizējā pilsonība un dzimšanas pilsonība, dzimšanas valsts un uzturēšanās valsts. Lai arī tiek atzīts, ka šo datu priekšrocība ir tas, ka tie aptver visus valsts iedzīvotājus un ļauj salīdzināt vietējo iedzīvotāju un imigrantu situāciju, vienlaikus tiek atzīts, ka imigranti retāk aizpilda aptaujas anketas pilnīgi. Šī iemesla dēļ tautas skaitīšanas dati integrācijas novērtēšanā tiek kombinēti ar aptaujām, kas vērstas uz imigrantu situācijas izziņāšanu, speciāli piemērojot aptaujas instrumentāriju imigrantiem (pieejams dažādās valodās, īpaši veidoti jautājumi un izlases). Avots: Phalet K., Swyngedouw M. (2003) Measuring immigrant integration: the case of Belgium. *Studi Emigrazione / Migration Studies*, XL, n. 152, 773-803. 5.lpp.

Valsts	Integrācijas plašākas dimensijas	Integrācijas jeb sabiedrības dzīves jomas	Indikatori	Datu avoti	Datu sniedzēji	Piezīmes
Dānija	<i>Nacionālā līmenī</i>					
		Nodarbinātība	<ul style="list-style-type: none"> • Imigrantu, viņu pēcnācēju un dāņu nodarbinātības rādītāji vecumā no 16-64 gadiem un pēc dzimuma • Imigrantu, viņu pēcnācēju un dāņu līdzdalības darba tirgū rādītāji vecumā no 16-64 gadiem un pēc dzimuma 	Statistikas pārvaldes dati. Statistikas pārvalde regulāri atjauno iedzīvotāju reģistra datus, kurā tiek apkopoti dati arī no citām administratīvām datu bāzēm.		
		Izglītības līmenis	<ul style="list-style-type: none"> • Imigrantu un viņu pēcnācēju, kuri ir vecumā no 16-24 gadiem, daļa vidējās vispārējās un profesionālās izglītības sistēmā, un pēc dzimuma • 25-64 gadu vecu imigrantu un viņu pēcnācēju, kuri ir ieguvuši profesionālo kvalifikāciju, daļa 			
		Piekļuve mājoklim	<ul style="list-style-type: none"> • To imigrantu un viņu pēcnācēju daļa, kuriem ir pašvaldības piešķirts mājoklis • Imigrantu un viņu pēcnācēju sadalījums Dānijas pašvaldībās 			
		Dāņu valodas apguve	• Dāņu valodas testa nokārtošanas rādītājs starp bēgļiem un personām, kuras ir apvienojušās ar savām ģimenēm			
		Sociālie kontakti	• To imigrantu un viņu pēcnācēju daļa, kuri ir apprecējuši ārvalstnieku			
		Politiskā līdzdalība	• Imigrantu un viņu pēcnācēju līdzdalība nacionālajās un pašvaldību vēlēšanās salīdzinājumā ar dāņiem			
		Noziedzība	• Imigrantu un viņu pēcnācēju, kuri apsūdzēti noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, daļa			
	<i>Pašvaldību līmenī⁴¹</i>					
		Efektivitātes rādītājs	Nodarbinātība un izglītība	Viens kritērijs: cik ātri jauniešiem pēc iebraukšanas valstī astoņu gadu laikā spēj iekļauties darba tirgū vai izglītības sistēmā. Tiek skatīts vismaz sešu mēnešu ilgus nodarbinātības/izglītošanās periods.	Statistikas pārvaldes dati. Nodarbinātības ministrijas reģistra dati. Imigrācijas	Nodarbinātības ministrija, Imigrācijas aģentūra, Imigrācijas, patvēruma un

⁴¹ Pašvaldību līmenī imigrantu integrācijas mērījumus sāka veikt pēc 1999. gada, kad stājās spēkā Dānijas integrācijas likums (*Danish Integration Act*), kas paredz, ka turpmāk pašvaldības ir atbildīgas par bēgļu un imigrantu, kuri ierodas ģimenes apvienošanās nolūkā, integrāciju. Lai sekotu līdzi pašvaldību sekmēm šo imigrantu grupu integrācijā, tika izveidots integrācijas monitorings pašvaldībās, kura mērķis ir nodrošināt pieredzes apmaiņu starp pašvaldībām. Balstoties uz monitoringa rezultātiem, pašvaldības tiek saaranzētas pēc to sekmēm. Avots: Minister for Refugee, Immigration and Integration Affairs. (2009, March) Effectiveness measurement of Danish municipalities integration policies from 1999 to 2007. 2. lpp. http://www.nyidanmark.dk/NR/rdonlyres/A51B7591-CA97-4B92-B4D6-DC40DABF6DBE/0/effectiveness_municipalities_integration19992007.pdf (pēdējo reizi skatīts 05.04.2011.)

Valsts	Integrācijas plašākas dimensijas	Integrācijas jeb sabiedrības dzīves jomas	Indikatori (šeit minēta tikai daļa no visiem indikatoriem)	Datu avoti	Datu sniedzēji	Piezīmes
Francija		Uzņemšana un ierašanās	<ul style="list-style-type: none"> • Migrācijas iemesli • Ierašanās un uzturēšanās atļaujas nokārtošanas pieredze • Uzņemšanas novērtējums (apmierinātība un pieejamo valodas un integrācijas kursu vērtējums) • Migrācijas plāni (piemēram, vai plāno iegūt šeit pilsonību) 	Aptauja, kuru sadarībā ar TNS īsteno Francijas Iekšlietu, aizjūras, teritoriālo kopienu un imigrācijas ministrija.	Aptaujas respondenti.	Pētījuma metodes pamatā ir kohorta izlase ar 6000 imigrantiem, kuri uzturēšanās atļauju Francijā ir ieguvuši nesen un kuriem ir jāparaksta integrācijas līgums, kas paredz 400 stundu franču valodas kursus, kas ārvalstniekiem ir pieejami par brīvu. Izlases respondenti tiek aptaujāti trīs reizes: (1) tūlīt pēc līguma parakstīšanas, (2) vienu gadu pēc līguma parakstīšanas, (3) trīs gadus pēc līguma parakstīšanas. ⁴²
Valoda	• Franču valodas zināšanas					
Izglītība	<ul style="list-style-type: none"> • Izglītības kapitāls ierodoties • Izmaiņas izglītībā mītnes valstī u.c. 					
Nodarbinātība	<ul style="list-style-type: none"> • Darba tirgus pieejamība • Karjeras iespējas • Apmierinātība ar darba apstākļiem • Apmierinātība ar darbu 					
Sociālais tīkls un ģimene	<ul style="list-style-type: none"> • Kontaktu ar vietējo sabiedrību veidošana • Vietējo masu informācijas līdzekļu izmantošana • Kontakti ar paziņām un ģimenes locekļiem izcelsmes valstī • Biedrošanās sporta, kultūras un izklaides nolūkos 					
Mājoklis	<ul style="list-style-type: none"> • Mājokļa pieejamība • Dzīves apstākļi mājoklī 					
Sociālās tiesības	<ul style="list-style-type: none"> • Piekļuve veselības aprūpes pakalpojumiem • Iespēja saņemt mājokļa pabalstu • Iespēja saņemt ģimenes pabalstu 					
Publisko pakalpojumu pieejamība	<ul style="list-style-type: none"> • Veselības aprūpes pakalpojumi • Izglītības pakalpojumi 					

⁴² Avots: Francijas Iekšlietu, aizjūras, teritoriālo kopienu un imigrācijas ministrijas interneta resurss.
http://www.immigration.gouv.fr/spip.php?page=dossiers_det_res&numrubrique=232&numarticle=2132(pēdējo reizi skatīts 05.04.2011.)

Valsts	Integrācijas plašākas dimensijas	Integrācijas jeb sabiedrības dzīves jomas	Indikatori	Datu avoti	Datu sniedzēji	Piezīmes
Zviedrija		Demogrāfija	<i>Informācija par personu, piemēram:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Imigrāciju • Dzimšanas valsti • Vecumu • Dzimumu 	Datu bāze STATIV, kuru izveidojusi Zviedrijas Statistikas pārvalde sadarbībā ar Zviedrijas Integrācijas pārvaldi. Datu bāze veidota, balstoties uz administratīvo informāciju, t.i., dažādu reģistru datiem. ⁴³		Datu bāzes stiprās puses ir tās, ka ir pieejami daudz dati, kas paver plašas analīzes iespējas. Vienlaikus datu bāze nodrošina arī iespēju sasaitēt datu bāzes informāciju ar aptauju datiem, lietojot katram iedzīvotājam specifisku identifikācijas numuru. Datu bāzes vājās puses ir tādas, ka iedzīvotāji, kas aizceļo no Zviedrijas, ne vienmēr tiek savlaicīgi izslēgti no datu bāzes, informācija par izglītības rādītājiem no citiem datu avotiem nav precīza, kā arī imigrantu sniegtā informācija par izglītību var nebūt precīza, jo migrantiem ir raksturīgi pārvērtēt savu izglītības līmeni. ⁴⁴
		Izglītība	<i>Piemēram:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Izglītības līmenis • Izglītības sasniegumi • Mācību, studiju ilgums 			
		Nodarbinātība	<i>Piemēram:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Nodarbinātība (strādājošs, nestrādājošs) • Amats • Darba vietas lielums • Nodarbinātības sektors • Informācija par darba devēju <i>Papildus informācija bezdarba gadījumā:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Personas reģistrēšanās nodarbinātības aģentūrā • Bezdarba ilgums • Izmantotās nodarbinātības programmas • Darba pamešanas iemesli 			
		Ienākumi	<ul style="list-style-type: none"> • Ienākumu avots (alga, ienākumi no uzņēmējdarbības, veselības pabalsts, bezdarba pabalsts, sociālā palīdzība u.c.) 			
		Ģimene	<ul style="list-style-type: none"> • Ģimenes stāvoklis • Ģimenes tips • Bērnu skaits 			

⁴³ Informācija balstīta uz Integrācijas un dzimumu līdztiesības ministrijas pārstāvja Åsa Olli Segendorf prezentāciju. emn.intrasoft-intl.com/Downloads/download.do;jsessionid...?fileID (pēdējo reizi skatīts 05.04.2011.).

⁴⁴ Turpat.

2. pielikums. Mērķa grupas mērījumu instruments krievu un angļu valodā

Опрос граждан третьих стран в Латвии

Просим ответить Вас на вопросы в связи с тем, как люди, живущие в Латвии с видом на жительство, чувствуют себя здесь и как улучшить их жизненные обстоятельства. В отчёте исследования ваше мнение появится только в обобщенном виде, анонимность ваших ответов гарантируется. Отвечая на вопросы, отметьте крестиком тот ответ, который соответствует Вашему мнению, или впишите нужный ответ.

1. Как долго Вы пребываете в Латвии? |__|__| (лет) и |__|__| (месяцев)

2. Какой Ваш статус на данный момент в Латвии? (ПОЖАЛУЙСТА, ОТМЕТЬТЕ ОДИН ОТВЕТ!)

1. Гражданин другой страны с временным видом на жительство
2. Гражданин другой страны с постоянным видом на жительство
3. Живу в Латвии без вида на жительство
4. Другое (напишите, пожалуйста)

3. Какое у Вас гражданство (паспорт)? Напишите название страны.....

4. В Латвию Вы прибыли с целью.... (ПОЖАЛУЙСТА, ОТМЕТЬТЕ ОДИН ОТВЕТ!)

1. Объединения семьи или к родителям
2. Чтобы работать
3. Чтобы учиться
4. Как предприниматель
5. Другое (напишите, пожалуйста)

5. Выполняете ли Вы на данный момент какую нибудь регулярную или случайную работу, которая приносит (или может принести) доходы Вам или Вашей семье? (ПОЖАЛУЙСТА, ОТМЕТЬТЕ ОДИН ОТВЕТ!)

1. Да, я наёмный работник, работаю на полную ставку
2. Да, я наёмный работник, работаю на неполную ставку
3. Да, я самозанятый
4. Да, я владелец или совладелец предприятия
5. Да, я работаю без оплаты на семейном предприятии или в частной практике
6. Да, я занимаюсь подготовкой к открытию своего бизнеса или практики
7. Нет - Те, которые ответили „нет”, пожалуйста, переходите к 10. вопросу!

Вопросы для работающих

6. В какой отрасли Вы работаете или планируете работать в Латвии? (напишите, пожалуйста)
.....

7. Какая у Вас основная профессия (специальность)? (напишите, пожалуйста)

8. Какая у Вас должность (или планируемая должность) на работе в Латвии? (напишите, пожалуйста)
.....

9. После вычета налогов, какая у Вас в среднем зарплата в месяц? Напишите, пожалуйста, сумму в латах:
|__|__|__|__| или другой валюте: |__|__|__|__|..... валюта

Вопросы для тех, кто не работает. Остальным перейти на 12. вопрос.

10. Желаете ли Вы работать в Латвии?

1. Да
2. Нет

11. Какая причина тому, что Вы не работаете? (ОТМЕТЬТЕ ДВА САМЫХ ВАЖНЫХ ВАРИАНТА ОТВЕТА!)

1. Недостаток знания латышского языка
2. Слишком высокие требования по латышскому языку
3. Трудности найти работу по специальности
4. Безработица, трудно найти работу
5. Низкая зарплата
6. Трудности оформить разрешение на работу
7. Трудности с признанием образования или квалификации
8. Другое (*напишите, пожалуйста*)

Вопросы всем.

12. Где вы на данный момент живёте? (ПОЖАЛУЙСТА, ОТМЕТЬТЕ ОДИН ОТВЕТ!)

1. В своем частном доме (Ваша собственность или собственность ваших членов семьи)
2. В съёмном частном доме
3. В своей квартире (Ваша собственность или собственность ваших членов семьи)
4. В съёмной квартире
5. Снимаю комнату
6. В студенческом общежитии
7. В общежитии у работодателя
8. У родственников, друзей
9. Другое (*напишите, пожалуйста*)

13. Насколько вы удовлетворены своим местом жительства в Латвии? (ПОЖАЛУЙСТА, ОТМЕТЬТЕ ОДИН ОТВЕТ!)

1. Очень удовлетворен
2. Скорее удовлетворен
3. Скорее неудовлетворен
4. Очень неудовлетворен
5. Трудно сказать

14. Были ли у Вас или членов Вашей семьи трудности с получением услуг здравоохранения в Латвии?

1. Да. Какие? (*напишите, пожалуйста*).....
2. Нет
3. Не было проблем со здоровьем

15. Живёте ли Вы в Латвии один или с женой/мужем (партнёршей/партнёром)?

1. Один
2. Вместе с женой/мужём (партнёршей/партнёром)

Вопросы для тех, кто живёт вместе с женой или с мужём (партнёршей/партнёром). Остальным перейти на 19.вопрос.

16. Ваша жена/муж (партнёрша/партнёр)... (ПОЖАЛУЙСТА, ОТМЕТЬТЕ ОДИН ОТВЕТ!)

1. Гражданин другой страны, живёт в Латвии меньше 5 лет
2. Гражданин другой страны, живёт в Латвии 5 лет или больше
3. Постоянный житель или гражданин Латвии

17. Работает ли в Латвии Ваша жена/муж (партнёрша/партнёр)?

3. Да - Те, которые ответили „да”, пожалуйста, переходите к 19.вопросу!
4. Нет

18. Почему Ваша жена/муж (партнёрша/партнёр) не работает в Латвии? (ОТМЕТЬТЕ ТРИ САМЫХ ВАЖНЫХ ВАРИАНТА ОТВЕТА!)

1. Недостаток знания латышского языка
2. Слишком высокие требования по латышскому языку
3. Трудности найти работу по специальности
4. Безработица, трудно найти работу
5. Низкая зарплата
6. Трудности оформить разрешение на работу
7. Трудности с признанием образования или квалификации
8. Исполняет обязанности по домохозяйству и/или по уходу за ребёнком
9. Не хочет или нет необходимости работать
10. Другое (*напишите, пожалуйста*)

Вопросы всем.

19. Есть ли у Вас дети в возрасте до 18 лет?

1. Да
2. Нет - Те, которые ответили „нет”, пожалуйста, переходите к 24.вопросу!

20. Живут ли Ваши дети вместе с Вами в Латвии?

1. Да
2. Нет - Те, которые ответили „нет”, пожалуйста, переходите к 22.вопросу!

Вопросы для тех, у кого дети живут в Латвии

21. Были ли у Ваших детей трудности с получением соответствующего образования (в детском саду или в школе) в Латвии?

1. Да. Какие? (напишите, пожалуйста).....
2. Нет

**Вопросы для тех, у кого дети не живут в Латвии.
Остальным перейти на 24.вопрос.**

22. Планируете ли Вы перевезти детей в Латвию (не меньше чем на 6 месяцев)?

1. Да - Те, которые ответили „да”, пожалуйста, переходите к 24.вопросу!
2. Нет
3. Трудно сказать

23. Почему Вы не планируете перевезти детей в Латвию?

1. Трудно (или не знаете как) оформить разрешение
2. У детей здесь были бы проблемы с учебой
3. Дети или второй из родителей возражали
4. Нет смысла, так как не планирую остаться в Латвии надолго
5. Другое (напишите, пожалуйста)

Вопросы всем.

24. Есть ли у Вас жена/муж (партнёрша/партнёр), который не живёт в Латвии?

1. Да
2. Нет - Те, которые ответили „нет”, пожалуйста, переходите к 27.вопросу!

25. Планирует ли Ваша жена/муж (партнёрша/партнёр) переехать в Латвию (не меньше чем на 6 месяцев)?

1. Да - Те, которые ответили „да”, пожалуйста, переходите к 27.вопросу!
2. Нет

26. Почему Ваша жена/муж (партнёрша/партнёр) не планирует переехать в Латвию?

1. Трудно (или не знаете как) оформить разрешение
2. Здесь трудно найти работу по своей профессии
3. Надо выполнять семейные обязанности в стране своего происхождения
4. Нет смысла, так как не планирую остаться в Латвии надолго
5. Другое (напишите, пожалуйста)

Вопросы всем.

27. В каких ситуациях Вы обычно общаетесь с „местными” латышами, русскими и представителями других национальностей? (ОТМЕТЬТЕ ТРИ САМЫХ ВАЖНЫХ ВАРИАНТА ОТВЕТА!)

1. Дома – у себя или у них
2. Общась с соседями
3. На работе
4. В высшей школе
5. При совместном проведению времени, развлекаясь и отдыхая
6. В государственных учреждениях или в учреждениях самоуправления
7. На улице, в общественном транспорте
8. В другом месте (напишите, пожалуйста)

28. Познакомились ли Вы и дружите ли с „местными” латышами, русскими и представителями других национальностей?

1. Да, у меня много друзей и знакомых среди местных
2. Да, у меня несколько друзей и знакомых среди местных
3. Да, у меня есть знакомые, но нет друзей среди местных
4. Нет

29. Со сколькими проживающими в Латвии гражданами другой страны Вы поддерживаете регулярный контакт (вместе живете, работаете, учитесь или отдыхаете)?

1. Не поддерживаю контакты
2. От 1 до 5
3. От 6 до 15
4. Больше 15

30. Следите ли Вы за событиями в Латвии, например, в газетах, по телевидению, на радио или в интернете?

1. Да, часто
2. Да, иногда
3. Нет

31. Принимаете ли Вы участие в деятельности негосударственных организаций или групп интересов?

1. Да, часто
2. Да, иногда
3. Нет

32. Посещаете ли Вы культурные мероприятия и развлечения в Латвии?

1. Да, часто
2. Да, иногда
3. Нет

33. Насколько тесно связанным с Латвией Вы лично себя чувствуете?

1. Очень тесно
2. Тесно
3. Не слишком тесно
4. Совсем нет

34. Испытывали ли Вы несправедливое или оскорбительное отношение из-за своего государственного статуса - гражданин третьей страны с временным видом на жительство во время проживания в Латвии?

1. Да, часто
2. Да, иногда
3. Нет

35. Испытывали ли Вы несправедливое или оскорбительное отношение из-за этнической или религиозной принадлежности во время проживания в Латвии (на работе, на улице и т.д.)?

1. Да, часто
2. Да, иногда
3. Нет

36. В каких ситуациях Вы испытывали несправедливое или оскорбительное отношение? (ОТМЕТЬТЕ ВСЕ ПОДХОДЯЩИЕ ВАМ ВАРИАНТЫ ОТВЕТА!)

1. В государственных учреждениях или общаясь с представителями государственных институции (Управление по делам гражданства и миграции –УДГМ, пограничная охрана, полиция и так далее).
2. В учебном заведении
3. В учреждении здравоохранения
4. Общаясь с работодателем/с потенциальными работодателями
5. Во время поиска квартиры
6. На улице, в общественном транспорте
7. В другом месте (*напишите, пожалуйста*)
8. Я не испытывал несправедливое или оскорбительное отношение

37. На каком языке Вы в основном говорите в Латвии?

(ОТМЕТЬТЕ НЕ БОЛЬШЕ ТРЁХ САМЫХ ВАЖНЫХ ВАРИАНТОВ ОТВЕТА!)

1. На латышском
2. На русском
3. На английском
4. Другое (*напишите, пожалуйста*)

38. Изучали ли Вы латышский язык?

1. Да
2. Нет

39. Желаете ли Вы изучать латышский язык?

1. Да
2. Скорее да
3. Скорее нет
4. Нет

40. Есть ли у вас желание посещать интеграционные курсы об истории Латвии, образе жизни, латвийских учреждениях и организациях, услуги которых предоставляются для граждан третьих стран?

1. Да
2. Скорее да
3. Скорее нет
4. Нет

41. Был ли у вас контакт с полицией (по любому вопросу) за последние 12 месяцев в Латвии?

1. Да
2. Нет

42. Доверяете ли вы латвийской полиции?

1. Да
2. Скорее да
3. Скорее нет
4. Нет
5. Трудно сказать

43. Доверяете ли вы латвийской пограничной охране?

1. Да
2. Скорее да
3. Скорее нет
4. Нет
5. Трудно сказать

44. В каких областях Вы чувствуете наибольшую нехватку информации об услугах в Латвии? (ОТМЕТЬТЕ НЕ БОЛЬШЕ ТРЁХ САМЫХ ВАЖНЫХ ВАРИАНТА ОТВЕТА!)

1. Процедура получения вида на жительство
2. Права и обязанности жителей с видом на жительство
3. Услуги поиска работы
4. Услуги здравоохранения
5. Услуги по обучению латышского языка
6. Возможности и услуги образования (кроме латышского языка)
7. Нахождение места жительства
8. Социальная и правовая защита (куда обращаться в случае дискриминации, как защитить свои права, где искать помощь в кризисных ситуациях)
9. Возможности участия в работе негосударственных организации
10. Другое (*напишите, пожалуйста*)

45. Как долго Вы ещё планируете остаться в Латвии?

1. Не больше одного года
2. Больше чем год, но не больше чем два года
3. Больше чем два года, но не больше чем пять лет
4. Больше чем пять лет
5. Желая остаться в Латвии навсегда

46. Ваш пол?

1. Мужчина
2. Женщина

47. Ваш родной язык? Напишите:.....

48. Ваш возраст (полных лет). Напишите: |__|__|

49. Какой у Вас успешно полученный высший (последний) уровень образования?

Напишите:.....

50. В каком городе/посёлке Латвии Вы живете? Напишите название.....

Благодарим за отзывчивость!

Survey of 3rd Country Nationals in Latvia

Please, answer the questions on how people that live in Latvia with residence permits feel here and how to improve their life quality in Latvia. In the research report your opinion will be revealed anonymously, without having your name or surname. Please, mark the answer that best fits your opinion with X or write in the necessary comments.

1. How long have you been residing in Latvia by now? |__|__| years and |__|__| months

2. What is your status in Latvia now? (MARK ONLY ONE ANSWER!)

1. Other country national with temporary residence permit
2. Other country national with permanent residence permit
3. I am living in Latvia without residence permit
4. Other (please write in).....

3. What is your citizenship? Please, write in the name of the country.....

4. What was the aim of your arrival to Latvia? (MARK ONLY ONE ANSWER!)

1. Family reunification
2. Work
3. Studies
4. Business
5. Other (please write in).....

5. Are you currently engaged in regular or casual working activities which bring or might bring an income to you or your family? (MARK ONLY ONE ANSWER!)

1. Yes, I am a full-time employee
2. Yes, I am a part-time employee
3. Yes, I am self-employed person
4. Yes, I am an owner or co-owner of a business
5. Yes, I am working without salary in a family business or practice
6. Yes, I am performing activities necessary to start a business or practice
7. No - Those who have answered „no”, go to question 10!

Questions to those who are working

6. In which industry (sector of economic activity) do you work or plan to work in Latvia?

Write in.....

7. What is your main occupation (profession)? Write in.....

8. What is your occupation (profession, position) in Latvia (current or planned)?

Write in.....

9. What is your net (after tax) average monthly wage or salary?

Please write in the amount in LVL: |__|__|__|__|

or in other currency: |__|__|__|__|currency.

Questions to those who are not working. Others go to question 12.

10. Do you wish to work in Latvia?

1. Yes
2. No

11. What is the reason you are not working? (MARK THREE MOST IMPORTANT REASONS!).

1. Lack of knowledge of Latvian language
2. Too high requirements of Latvian language proficiency
3. Difficulties to find a job in your profession
4. Unemployment, hard to find a job
5. Low salary
6. Difficulties to arrange a work permit
7. Difficulties with recognition of education or qualification documents
8. Other (please write in).....

Questions to all

12. Where do you live at the moment? (MARK ONLY ONE ANSWER!)

1. In my private house (Your or your family member's property)
2. In a rental private house
3. In my apartment (Your or your family member's property)
4. In a rental apartment
5. I am renting a room
6. In dormitory
7. In dormitory provided by employer
8. At my relative's or friend's place
9. Other (please write in).....

13. How satisfied are you with your current dwelling in Latvia? (MARK ONLY ONE ANSWER!)

1. Very satisfied
2. Rather satisfied
3. Rather unsatisfied
4. Very unsatisfied
5. Hard to say

14. Have you or your family members experienced difficulties to receive health care services in Latvia?

1. Yes. What difficulties? (please write in).....
2. No
3. Did not have any health problems

15. Do you live in Latvia alone or with your spouse/ girlfriend/ boyfriend?

1. Alone
2. Together with my spouse/ girlfriend/ boyfriend

*Questions to those who live together with spouse/ girlfriend/ boyfriend.
Others go to question 19.*

16. Is your spouse/ girlfriend/ boyfriend ...? (MARK ONLY ONE ANSWER!)

1. Other country national living less than 5 years in Latvia
2. Other country national living 5 years or more in Latvia
3. A permanent resident in Latvia or a citizen of Latvia

17. Does your spouse/ girlfriend/ boyfriend work in Latvia?

1. Yes - *Those who have answered „yes”, go to question 19!*
2. No

18. What is a reason why your spouse/ girlfriend/ boyfriend does not work in Latvia? (MARK THREE MOST IMPORTANT REASONS)

1. Lack of knowledge of Latvian language
2. Too high requirements of Latvian language proficiency
3. Difficulties to find a job in her/his profession
4. Unemployment, hard to find a job
5. Low salary
6. Difficulties to arrange a work permit
7. Difficulties with recognition of education or qualification documents
8. She or he fulfills the duties of housekeeping or child care
9. She or he does not want or has no need to work
10. Other (please write in).....

Questions to all

19. Do you have children aged under 18?

1. Yes
2. No - *Those who have answered „no”, go to question 24!*

20. Do your children live with you in Latvia?

1. Yes
2. No - *Those who have answered „no”, go to question 22!*

Questions to those who have children living in Latvia

21. Did your child have problems to receive appropriate education in Latvia (at school or in kinder garden)?

1. Yes. What problems? (please write in)
2. No

Questions to those who have children not living in Latvia

Others go to question 24.

22. Do you plan to move your children to Latvia (to stay in Latvia for at least 6 months)?

1. Yes - *Those who have answered „yes”, go to question 24!*
2. No
3. Hard to say

23. Why are you not planning to move your children to Latvia?

1. It is difficult (or you do not know how) to arrange a permit
2. Children would have difficulties with education here
3. Children or spouse objected
4. It does not make sense because I am not planning to stay in Latvia for a long time
5. Other (please write in).....

Questions to all

24. Do you have a spouse or a permanent girlfriend/ boyfriend, who is not living in Latvia?

1. Yes
2. No - *Those who have answered „no”, go to question 27!*

25. Does your spouse/ girlfriend/ boyfriend plan to move to Latvia (to stay in Latvia for at least 6 months)?

1. Yes - *Those who have answered „yes”, go to question 27!*
2. No

26. Why your spouse/ girlfriend/ boyfriend does not plan to live in Latvia?

1. It is difficult (or you do not know how) to arrange a permit
2. It is difficult to find a job in her/his profession here
3. She or he has to fulfill family duties in the country of origin
4. It does not make sense because I am not planning to stay in Latvia for a long time
5. Other (please write in).....

Questions to all

27. In what situations do you mostly contact with „local” people (Latvians, Russians or others)? (MARK THREE MOST IMPORTANT REASONS!)

1. At home – mine or theirs
2. I contact with neighbors
3. At work
4. At university
5. We are spending free time together, entertaining and relaxing together
6. At state or municipal institutions
7. On the street, in public transport
8. Other (please write in).....

28. Have you get acquainted or made a friendship with “local” people (Latvians, Russians or others)

1. Yes, I have many friends and acquaintances among local people
2. Yes, I have some friends and acquaintances among local people
3. Yes, I have acquaintances, but I have no friends among local people
4. No

29. With how many other country nationals living in Latvia do you have regular contacts (live, work, study or spend leisure time together)?

1. With no one
2. Between 1 and 5
3. Between 6 and 15
4. More than 15

30. Do you follow the news about Latvia, for example, in newspapers, TV, radio or internet?

1. Yes, often
2. Yes, sometimes
3. No

31. Do you involve in any nongovernmental organization or interest group activities in Latvia?

1. Yes, often
2. Yes, sometimes
3. No

32. Do you visit different cultural and entertainment events in Latvia?

1. Yes, often
2. Yes, sometimes
3. No

33. How close do you feel linked to Latvia?

1. Very close
2. Close
3. Not very close
4. Not at all

34. While being in Latvia, have you experienced unfair or insulting attitude due to your status – 3rd country national with temporary residence permit?

1. Yes, often
2. Yes, sometimes
3. No

35. While being in Latvia, have you experienced discrimination or unfair or insulting attitude due to your ethnicity or religion (in your work place, on street etc.)?

1. Yes, often
2. Yes, sometimes
3. No

36. In what situations have you experienced unfair or insulting attitude? (MARK ALL CORRESPONDING ANSWERS!)

1. At state institutions or in contact with representatives of state institutions (Office of Citizenship and Migration Affairs (OCMA), border guard, police etc.)
2. At education institution
3. At health care institution
4. In contact with employer/ potential employers
5. When looking for a dwelling
6. On the street, in public transport
7. Elsewhere (please write in).....
8. I have not experienced unfair or insulting attitude

37. In which language do you mostly speak in Latvia?

(MARK NOT MORE THAN THREE MOST IMPORTANT ANSWERS!)

1. Latvian
2. Russian
3. English
4. Other (please write in).....

38. Have you studied Latvian language?

1. Yes
2. No

39. Do you wish to study Latvian language?

1. Yes
2. Rather yes
3. Rather no
4. No

40. Would you like to attend integration courses about history and lifestyle of Latvia, institutions and organizations which provide services to 3rd country nationals in Latvia?

1. Yes
2. Rather yes
3. Rather no
4. No

41. Have you had contact with police in the last 12 months in Latvia (in any matter)?

1. Yes
2. No

42. Do you trust police of Latvia?

1. Yes
2. Rather yes
3. Rather no
4. No
5. Hard to say

43. Do you trust border guard of Latvia?

1. Yes
2. Rather yes
3. Rather no
4. No
5. Hard to say

44. In what fields do you lack the information about services in Latvia? (MARK NOT MORE THAN THREE MOST IMPORTANT ANSWERS!)

1. Procedure of receiving residence permit
2. Rights and responsibilities of residents with temporary residence permits
3. Services for Job-seekers
4. Health care services
5. Latvian language teaching services
6. Education options and services (except Latvian language courses)
7. Finding a place to live
8. Social and legal protection (where to go in cases of discrimination, how to protect ones rights, where to find help in situation of crisis)
9. Participation options in the work of nongovernmental organizations
10. Other (please write in).....

45. For how long (starting from now) are you planning to stay in Latvia?

1. Less than one year
2. More than one year, but not more than two years
3. More than two years, but not more than five years
4. More than five years
5. I wish to stay in Latvia forever

46. Your gender?

1. Male
2. Female

47. Your native language? Please write in:.....

48. Your age (full years)? Please write in: |__|__|

49. What is your last highest level of education successfully attained?

Please write in:

50. In which city/town of Latvia do you live? Please, write in the name:.....

Thank you for your answers!